

81.

Einschreibebuch 41-Č-100

Varga Jockine
feljegyzései
Matramindszent^{KÖZSÉG}
történelméről

1942.-

J

M

Vratimovské papírny, n. p., Vratimov, závod Český Těšín

MÁTRAMINDSZENT község
T Ö R T É N E L M E

Írja: Varga Joachim
Mátramindszent.

Szűkebb pátriánk történelmének ismerete,
Az oly sokat szenvedett őseink tisztelete,
A hagyományok ápolása, megbecsülése,
Községünk minden lakójának kötelessége!

Ezzel a mottóval kezdem el írni Mátramindszent köz-
ség történelmét.

Szeretném ha lakosságunk megismerné őseink munkáját,
küzdelmét.

Célom az, hogy utódainkkal megismertessem a mi nemze-
dőkünk életét, munkáját, eredményeit.

Fel kívánom kutatni és leírni, hogy mennyi szenvedés,
pusztulás volt osztályrésze évszázadok folyamán e kis köz-
ség lakóinak.

Azt szeretném, ha községünk lakói megismernék és e-
zen keresztül megszeretnék a történelmet, melyből tapasztala-
tokat merítve hű és áldozatkész fiai, harcosai lennének ha-
zánk és községünk felvirágoztatásának.

Örök dicsőség azoknak, akik községünk fennmaradásáért
küzdöttek!

Legyen áldott a földben pihenő őseink emléke!

Mátramindszent, 1942. szeptember 1.

Varga Joachim

1./ Mátramindszent község történelme 1942.-ig.

A község történelmére vonatkozóan írásos emlékek csak az újkorból maradtak fenn, melyben a kismenesi falu neve előfordul Mintsent néven.

Az ásatások és szájhagyományok pótolva az írásos emlékeket bizonyítják, hogy a tatárjárás idején már lakott település volt az Iván -i patak mentén Alsó-Iván pusztaól a Kertmegi laposig húzódó területen. /Lásd: 1.sz.térkép/

Bizonyítják ezt a dülők elnevezései is. Pl. Szilvasok felett, szőlőharaszt és pusztai, beltelkek; Pusztatemplom alja; Emberégető és nyakkotró bérc. /Lásd: 1.sz.térkép/

A felszínre került kő és téglá törmelékekből ítélve mintegy 30, lakóház lehetett ezen a helyen, melyben kb. 200-250 fő lakott. Erre utal az elpusztult pusztatemplom mérete, melyben az 1883-ban épített vasút töltésének földmunkáinál igen sok csontot találtak.

A szájhagyomány szerint a lakosság nagy része - főleg nők és gyermekek - a tatárjárás idején 1241-ben a templomba menekült és a tűz martaléka lett. A férfiak az erdőbe menekültek és akiket elfogtak, azokat az emberégetőnek elnevezett az Emberégető és nyakkotró bérc elnevezésű helyen égették el.

A plebánia nem a templomban, vagy mellette volt, hanem a település déli végén lévő Alsó-Iván pusztai területen a még meglévő itató kut helyén. A tatárok ezt is elpusztították.

A tatárjárást átvészelt kis számú lakosság kb. 1242-43-ban nem költözött vissza a régi település helyére, hanem védet-
tebb helyen a Keresztlaposi dülön építette fel a községet. A templom az 540 helyrajzi számú területen épült, melyet a községgel együtt a törökök romboltak le, akik gyakran portyáztak a Kisterenye-Kál völgyben akkor használatban lévő ut mentén.

Az írásos emlékek között szerepel Mintsent neve az 1549. évi dicális jegyzékben, ahol felvettek 8 adófizetőt, 2 lakatlan és 5 jobbágytelket. 1 jobbágytelek a biróé volt, de ez mentes volt a fizetségek alól.

1564-ben 4 porta /20 jobbágytelek/ volt az adózó. A hódolt-ság alatt 3 ház után szedték a fejadót.

A Hatvani Szandzsák 1550. évi adóösszeírásában a következő adatok szerepelnek:

A 112-es sorszám alatt Mincsend néven bejegyezve a község az adóösszeírási jegyzékben

Az összeírás a lakosság férfi tagjait veszi jegyzékbe, nevezetesen a családfőket, azok fiait, testvéreit, vejéit, apját, megemlítve, hogy az illető házas-e, vagy nőtlen.

Az összeírt személyek:

Varga Kristóf, házas; fia Lőrinc, házas; testvére: Pál, nőtlen, István, nőtlen.

Kutraszó Tamás, házas; fia Márton nőtlen.

Amrus Antal, házas.

Amrus Alberd, házas; testvére György, nőtlen.

Barla János, házas.

Amrus István, házas; fia Gál, házas; testvére Pál, nőtlen.

Gál Pál, házas.

Varga Petre, házas; testvére Benedik, házas; testvére Pál, nőtlen; testvére Bertalan, nőtlen.

Varga János, házas.

Varga Tomás, házas; fia Márton, nőtlen; testvére Tomás nőtlen.

Kovács Miklós, házas; fia Bercsik, nőtlen.

Kovács János, házas.

Bakócs Petre, házas; fia Gál nőtlen.

Bakócs Mihály, házas.

Barkó Antal, házas; testvére János, nőtlen.

Márk Mihál, házas; testvére Antal, nőtlen.

A dzsizjé^A-köteles házak száma: 9, házanként 50, összes 450

A jövedelem tizedből és adókból /flóri adó nélkül/ 2300

Kapu: 9, egyenként 50 450

Buza: 88 kila, egyenként 10 880

Kétszeres: 170 kila², egyenként 5 850

Méhkas-tized 10

Széna-tized 70

Sertés adó 20

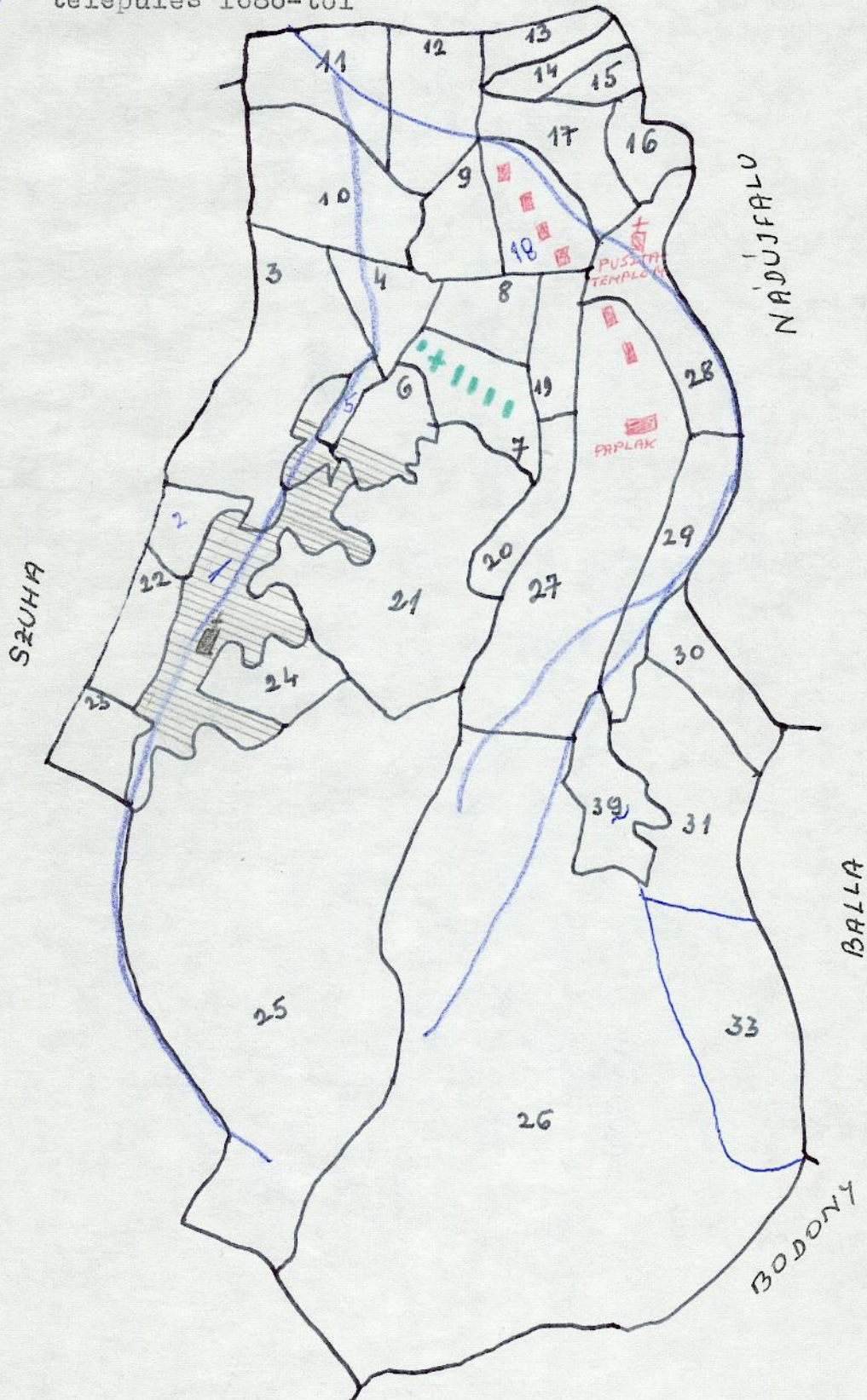
Nijábet /büntetőpénz/ részegség, verekeséd stb-ért/ 20

1. Fyadó, türelemadó

2. 60-70 liter buza

MÁTRAMINDSZENT község birtokrészletezési vázlat

- 1-33 dűlő száma
- patak
- település 1241-ig
- település 1686-ig
- templom
- település 1686-tól

Mátramindszent, 1942. szeptember 2.

Varga István

A mátramindszenti dülők kimutatása.

A dülő		Hrszám		Terület	
száma	neve	tól-	ig	hold	öl
1.	Beltelek	1-	283	72	1558
2.	Kertek feletti dülő	284	292	10	1282
3.	Falun alóli "	293	337	83	1461
4.	Füzes legelő	338	363	30	569
5.	Pálykás	364	419	8	885
6.	Tormás	420	522	38	1036
7.	Kereszt laposi dülő	523	593	48	1135
8.	Kertmegi part	594	654	27	
9.	Óskás	655	716	45	283
10.	Kirákut	717	793	69	552
11.	Nagykötél	794	840	45	1566
12.	Tövisdomb	841	889	45	744
13.	Mihavásári rét	890	975	7	1337
14.	Mihavásári szántó	976	1088	27	1294
15.	Gerzsány	1089	1142	17	622
16.	Nagykőbérc	1143	1148	27	1593
17.	Nyilasi rét	1149	1323	40	777
18.	Kertmegi lapos	1324	1369	42	792
19.	Rétre járó	1370	1427	39	1141
20.	Láz	1428	1479	28	998
21.	Lázoldali legelő	1480	1501	190	905
22.	Hegyfark	1502	1511/1	37	691
23.	Kikiricshegy	1511/2	1515	42	1094
24.	Gatyásbércs és sósvölgy	1516	1524	43	758
25.	Majorságos erdő	1525	1578	457	1065
26.	Szőlőharaszt teteje	1579	1582	753	78
27.	Szilvások feletti szőlőharaszt és Pusztai beltelkek	1583	1599	202	539
28.	Berze lápa és Pusztatemplom alja	1600	1665	47	497
29.	Váralji rétek	1666	1702	26	528
30.	Bagókörfülfa és váralja	1703	1703	38	1378
31.	Emberégető, nykkotróbérc és szeróskó	1704	1712	130	1465
32.	Iványpusztai lakok	1713	1744	38	145
33.	Boldogasszony magasas és Rosszkut laposas	1745	1757	134	1022
Összesen				2902	995

Mátramindszent, 1942. szeptember 1.

Varga József

1686-ban 2,5 portával Nemes Pálé volt a község, aki, rövidesen átengedte rokonának Gyürky Ferencnek. Így az 1693. évi lajstromban az ő birtoka 13 lakott jobbágytelekkel.

1715-ben 4, 1720-ban 8 jobbágy^{családot} irtak össze.

Pusztája volt Ivánka, melynek területét is művelték, mert a többi része a falu határában nagyon elhanyagolt állapotban volt.

Az 1686-ot követő években kezdtek a törökök pusztításai nyomán elpusztított Keresztlaposi dűlőben kialakult községből az emberek még védettebb helyre települni. Így alakult ki több évtizedes építő munka nyomán a Sima-hegy, Gatyás-bérc, Tuza-hegy, Kikirics-hegy által körülhatárolt völgyben a jelenlegi község. A ^{ex} községek helyén később szántóföldek keletkeztek és jelenleg is művelés alatt állnak. Szántás alkalmával igen sok kő és téglá kerül ki az eke nyomán a földből. Így sikerült megállapítani a Keresztlaposi templom helyét, valamint a község terjedelmét is. /Lásd 2 sz. térkép/

A községben jelenleg is meglévő templom 1750 körül épült, melyet azóta több ízben felújítottak.

Az írásos emlékek szerint a község területén ujkori, birtokosok voltak; Rutkay, Szmracsányi, Okolicsányi családok. A későbbiek folyamán Gyürky Ábrahám és azt követő báró Soly-mossy Jenő voltak a földbirtokosok.

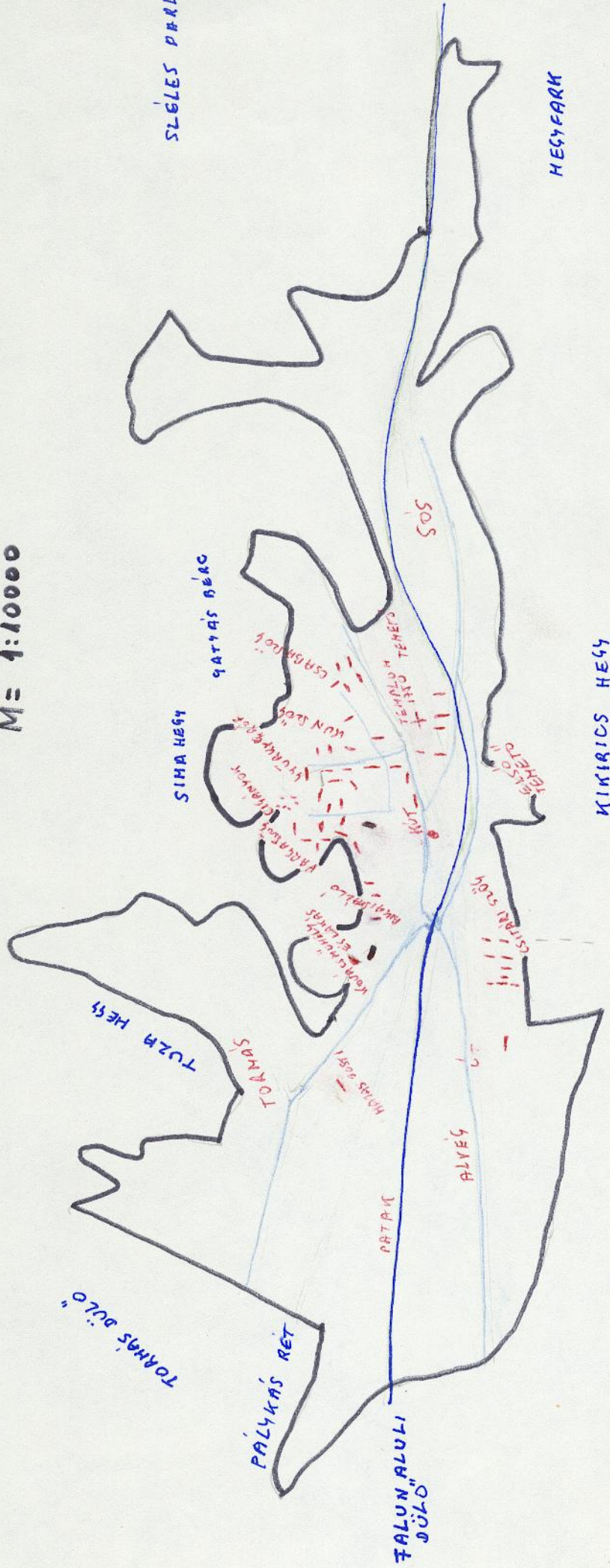
1828-ban 396 lakosa volt a községnek 55 lakóházzal, mely magva volt a jelenleg meglévő településnek. Jellemző az akkori viszonyokra, hogy a lakóházak magasabban fekvő, védettebb helyekre épültek. A szájhagyomány szerint a környező hegyek kopárak voltak, melyekről esőzés alkalmával nagymennyiségű víz zudult le igen sok kárt okozva. Ezért még a XIX. század közepén fásítás indult meg és így alakult ki a község belterületét övező akác erdő. Ennek befejezésével a századforduló idején megszűntek az árvizek.

A községben 1830-ban létesült az első iskola. Addig semmiféle oktatás nem volt. A környező községekben sem volt iskola, így a lakosság addig teljesen analfabéta volt. Írástudó ember csak a pap volt, aki Dorogháza községből /ott volt a plebániái hivatal/ járt ki a községbe.

A lakosság 100 %-ban római katolikus volt. Az iskola így "Római Katolikus Elemi Népiskola" címen lett megszervezve. Vezetője a Dorogháza községben lakó r.k. plebános volt.

MÁTRAMINŐSLENT KÖZSÉG FEKVÉSE 1828-BAN
55 LAKÓHÁZZAL

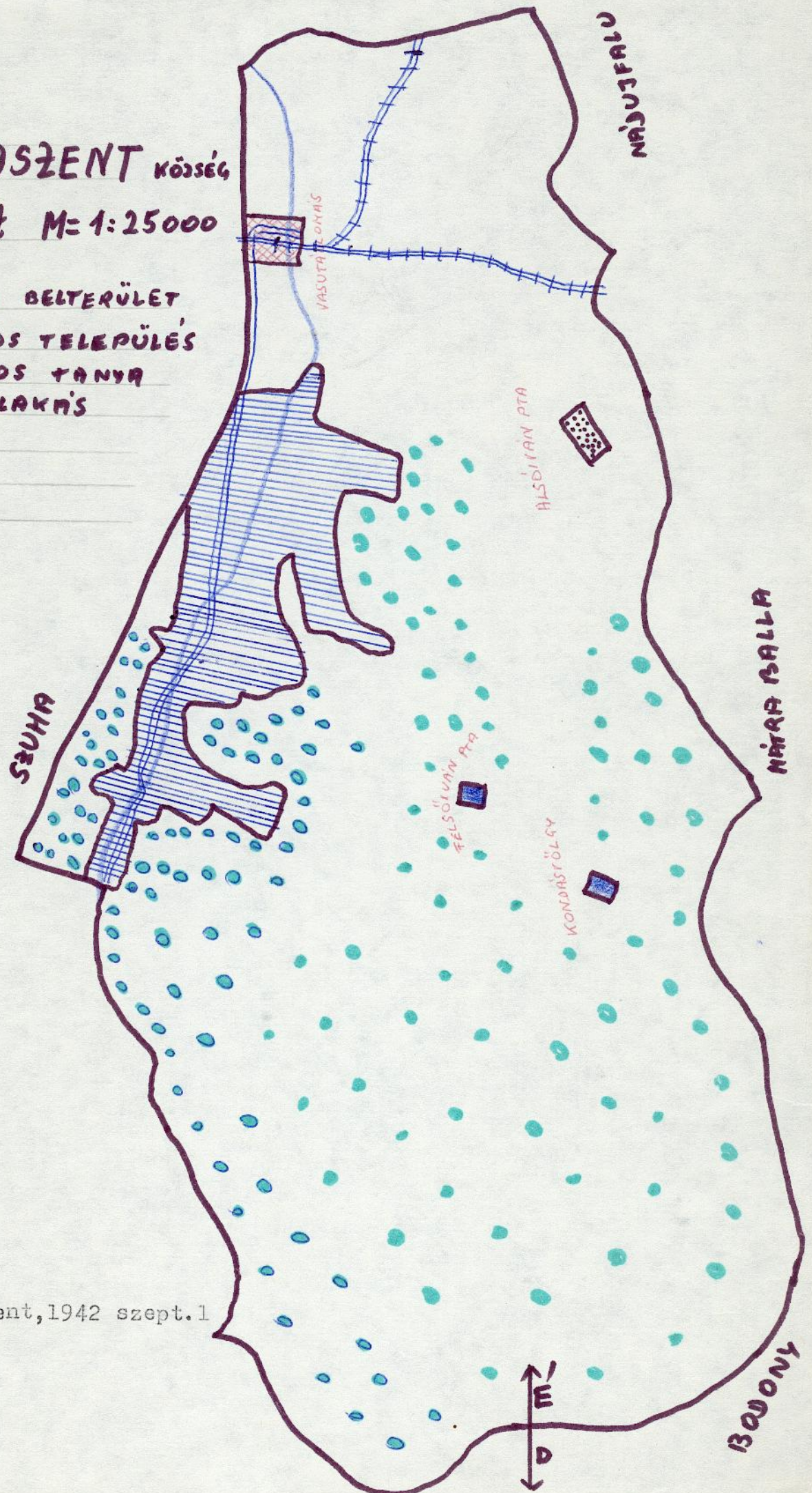
M: 1:10000

MÁTRAMINDSZENT KÖZSÉG

Térképvázlat M=1:25000

- KÖZPONTI BELTERÜLET
- USOPORTOS TELEPÜLÉS
- MAGANYOS TANYA
- ERDÉSZLAKÁS
- ÚT
- VASÚT
- ERDŐ
- PATAK

Mátramindszent, 1942 szept. 1

A község Heves megyéhez tartozik fennállása óta. A Heves megyei Levéltárban őrzött "Heves megye térképe a legújabb politica felosztás szerint 1855" térképen Mindszent néven szerepel, Szuhával és Dorogházával együtt. Szervesen kapcsolódott és kapcsolódik tehát a megye történelméhez. Itt is a megye többi jobbágyságára érvényes földesuri szabályok érvényesültek.

A vármegyén gyűlésező nemes urak a 20-50 faluból álló vártartományok urai, az egyházi és világi nagybirtokosok, a közép és kisbirtokos földesurak a megyében olyan jobbágyságot tartottak földesuri joghatóságuk alatt, melynek fejlődése a középkor utolsó századaiban emelkedő irányzatot mutatott. De az 1514. évi Dózsa-féle parasztháború megtorlásaként a nemesség az 1514. évi törvényekben és Werbőczy is Hármaskönyvében, a teljes és örökös röghöz-kötöttség állapotába lökte vissza őket. A jobbágy felett saját földesura ítélkezik az uriszéken. A jobbágnak földesura földjén semmi joga nincsen, munkája bérének kívül, hanem az egész föld tulajdonjoga a földesuré. Míg a XV. század végén már csak csökevényei voltak meg a földesur részére teljesítendő munkajáradéknak, a robotnak, addig az 1514. évi 16. tc. évi 52 napi robotot írt elő minden jobbágy terhére, melyet saját szekérével, gazdasági felszerelésével köteles volt ingyen elvégezni a földesuri háztartásban szükséges termés- és fafuvarozásnál, szénakaszálásnál, behordáshál, épületkarbantartásnál. Megtiltották a parasztnak a fegyverviselést, a vadászást. Az 1514. évi 60. tc. szerint a puskával járó paraszt jobb kezét le kell vágni. A vármegye eltiltotta az urias ruhaviseletet, kijelentvén, hogy a parasztember megkülönböztető jele a bocskor, vagy saru, még asszonyaik sem viselhetnek karmazsin, vagy kordováncsizmát, sem csizmaszárat, hanem régi mód szerint csak a sarut és a lábszárat védő szekernyét hordhatják csizma helyett.

Az 1342. évi 19. királyi dekrétum szerint minden olyan jobbágyportára, kapura, melyen egy szénával rakott szekér átmehetett, évente 18 dénár kapuadót vetettek ki. A községre eső adó kulcsául a rovások, vagy dikák szolgáltak. I. István király törvénye úgy rendelkezett, hogy az egyház részére tizedrész /decima/ jár bizonyos terményekből, állatokból. Ezt csak a jobbágy fizette, a nemes mentesült alóla.

Urbáriumnak nevezték azt a jegyzéket, mely részletesen előírta, hogy a falu jobbágysága milyen szolgáltatást köteles földesurának teljesíteni. A földesur részére a jobbágy kilencedet /nona/ fizetett a használatában lévő föld után a jobbágyföld minden terméséből. A feudális terményjáradék másik faja volt a terményajándék, vagy konyhára való /minera, muneralia, victualia, culinaria/

legtöbbször marha, disznó, tyuk, lud, kacska, tojás, sajt, őz, kalács stb. Az 1514. évi törvények előírták, hogy minden jobbágy fizessen földesurának évente egy aranyforint cenzust /füstpénzt/ gabonából, borból kilencedet, havonként egy csirkét, évente két libát, minden falu karácsonykor egy hizott disznót. Helyi szokás szerint husvétkor, pünkösdkor, egyéb ünnepnapokon is kötelees volt a jobbágy a földesuri udvartartást, konyhát élelmiszerekkel ellátni. Ha ezt készpénzzel váltották meg ez volt a "karácsony, husvét adaja".

A Dózsa-féle parasztfelkelés után szélesre bővült a jobbágyokra kivethető pénzbírságok köre. Ilyenek: sebesítés, megverés, házasságtörés, lopás, hatósági idéző pecsét megvetése. Nemcsak vétkes cselekedet miatt, hanem engedetlenség vagy tilalomtörés miatt is pénzbírságot vehet a jobbágyra a földesur, vagy a vármegye, például, ha nem teljesíti a robotot, nem fizeti be adóját, ha legeltet a tilalmas erdőrészen, ha nem teljesíti a kiadott parancsot, ha tiszteletlen magatartást tanusít előljárójával szemben, ha terhei ellen lázad.

Kisebb vétségek, kihágások elkövetőire a falusi bíró és uradalmi tiszttartó uriszéktartás nélkül is kizabhatták a bírságot, de a súlyosabb büncselekmények megbüntetésére a földesur igazgatási szervei -tiszt, falubíró- általában nem voltak jogosultak, ilyen esetben az uriszék, illetve a megyei törvényszék ítélete szabta ki a büntetést. Az egri püspöki uradalom 1551-1558. évi urbáriumai szerint pl. vérontásért 1 Ft. bírságot, nyelvváltásgként rágalalmazásért, becsületsértésért, hamis vádért 20 Ft-ot, verekedésből származó kék foltok megmutatása esetén -"kékmutatásért"- 24 Ft-ot a tiszttartó is kivethet, de a fej- és jószágvesztés ítélete a püspökföldesur kegyelmétől függ. A XVI-XVII. században a paráználkodó legényeket és házasságtörő férjeket pajkosoknak, s a rájuk kivetett bírságot bikapénznek nevezték.

A jobbágyfalunak meg volt a saját törvénye a középkorban. Az önkormányzat legfontosabb szerve volt a faluban a faluközösség, közösség, mely falugyűlésen nyilvánította akaratát. Ezen részt vett a közösség minden tagja. Ez választotta meg az előljáróságot és a falu vezetőjét a bírót, esküdteket /hiteseket/. Tehát a bíró és az esküdtek alkották az előljáróságot. A falubíró legfontosabb teendője a falu békéjének biztosítása, a közösség tagjai között támadt viták eligazítása, sérelmes tettek megbüntetésére. Ezt az esküdtekekkel a falu székén végzi, az eljárásban övé a döntő szerep, ezért a falu székén kiszabott bírságok, büntetéspénzek harmadrésze az övé. A tanukihallgatás és

birósági eljárás befejeztéig fogvatartott rabot a biró házában őrzik, itt van a hevenyészett tömlőc, fészterféle alkalmatottság, melyből nem nehéz megszökni. Az esküdt polgárok száma 3-12 között változik, de kisebb falvakban a biró egyedül ítél.

A biráskodás mellett a falu előljárósága és birája a faluközösség nevében igen sokféle igazgatási feladatot látott el. Ilyenek voltak:

a falu javainak, közös földjének, bérletének, határoknak, határjeleknek, hidaknak gondozása, felügyelete;
a mezőgazdálkodásban a nyomásos vetéshordó beosztása, táblák művelés alá fogása, parcellák, nyilföldek sorsolása, pásztor-tartás, falu csordája, nyája körüli rendelkezés és felügyelet;
a sommásan kirótt földesuri pénz- és terményadók egyénekre való felbontása és beszedése, kézi- és fuvarrobotra való kirendelés;
állami adó és egyházi tized kivetésében és beszedésében való közreműködés;
a beszállásolt zsoldoskatonák élelmezése, elszállásolása;
tűzrendészet, mezőrendtartás stb.

A török hódítók Buda megszállása után, 1544-ben a hatvani vár elfoglalásával kezdték uralmukat kiterjeszteni Heves megye területére. A Hatvanban berendezkedő Mohamed pasa fegyveres ereje még 1544-ben sorra hódoltatta, vagyis adófizetésre kényszerítette a Hatvantól északra, a Zagyva mentében fekvő falvak népét, 1546-ban pedig végigpusztította a mátrai és bükki településeket. A török uralom akkor vált teljessé, amikor 1596 őszén a török hosszú ostrom után elfoglalta Eger várát és ezzel együtt elesett Szarvaskő és Sirok vára is. 1599-ben a Buda alól elvonuló tatár kán Ibrahim nagyvezir hordái iszonyú pusztítást tettek a Tiszától Fülekig, az elpusztított mátrai falvakból rabszija fűzve hurcolták el a fiatal fiukat, lányokat, asszonyokat. A török uralom alól 1686. augusztusában felszabadult Hatvan, majd 1687. december 17-én Eger, Sirok és Szarvaskő vára is. Ezzel véget ért a török uralom.

A török hódoltság idején már a földesur mellett a török is nyomorgatta a jobbágyot. Nemcsak a Habsburg-király és a török szultán egyezett meg a közhatalom megosztásában, hanem a magyar és török földesurak is valamiféle "kölcsonös segélynyújtást" fogadtak egymásnak a hódoltságban élő magyar jobbágy adópénzeinek előbb adminisztratív eszközökkel, majd ezek sikertelensége esetén fegyveres erővel történő behajtására. Ekkor örökölhető magánbirtok nincs. Minden föld tulajdonosa a szultán, a termés tizede őt illeti. A tized felmérésének céljából a hódító török fegyveres erők nyomában 1550-ben azonnal megjelentek a kincstár biztosai, az eminek, és irnokaik a defterdárók és adójegyzékekbe, defterbe irták össze az adófizető lakók, rájuk nevét. Feljegyezték a kapuk, házak számát, a mezőgazdasági terményekből a szultán részére szedhető tizedet,

a sertés, méhkas, malom adóját. A háztartásoktól várható adót összegezték, sommázták, s a defterbe nem az egyes háztartások, hanem az egész falu adójának összegét irták be. A falvakat katonai és polgári tisztviselőknek, szpáhiknak meghatározott időre zsold helyett kiosztották. Hadbaszólitás esetén a szpáhi köteles volt jövedelme arányában bizonyos számú katonát kiállítani. A kiosztott nagyobb birtok neve ziamet, a kisebbét imár.

A török is szedett: állami adót, harácsot, vagy dzsizjét, mely megfelelője volt a magyar állami adónak, a dikának, melyet a magyar törvények szerint forintban vetettek ki, ezért a törökök is forintadónak, florinak, császár adójának nevezték. Minden rája, aki földjén, házán és marháin kívül 300 akcse /100 akcse=2 Ft/ értékű ingósággal is rendelkezett, évente 50 akcse harácsadót fizetett a szultán kincstárába. A harácsot a falubíró gyűjtötte össze és szállította be a szandzsák székhelyére, az eminhez, a biztoshoz. A falubíró ezért adómentességet élvezett. Ezen kívül 25 akcse földesuri telkadót /cenzust, füstpénzt/, vagyis iszpendzsét fizetett Szent György-napkor /ápr. 24./ minden olyan rája, aki vagyona alapján harácsot fizetett. Terménytized járt a török földesurnak a gabona, a must, széna, kertü gyümölcs, méhkasok, méz, bárányok, épületfa, tüzifa után. Volt malomadó, bárány, tojás, vaj, sertésadó, illetve makkoltatási adó, a szarvasmarhák után legelőadó. A magyar ráják nem adhatták el saját borukat, míg a kincstárét el nem adták. A török földesur is szedte a piacok, vásárok, utak, hidak monopolisztikus vámjövedelmét.

A török kincstár birságokat szabott ki és illetteket szedett. A török bíró, a kádi a szandzsák székhelyén lakott és ide idézte a peres feleket, vétkeket. Miután fizetést nem kapott, a beszédett birságokból élt. A gyanúsított községtől súlyos vérdíjat követelt az erőszakos halállal, vagy baleset folytán elhalt, elveszett, eltűnt egyének után. A török hatóságok kivetették a parochiapénzt, párbért. Hajadon férjhez menésekor a kincstár 15 akcse boradót, 30 akcse menyasszonypénzt szedett. Pénzen kellett engedélylevelet váltani a ki- és beköltözésre, a szokásosnál magasabb ház, templom építésére, tatarozására. Be kellett jelenteni a halálesetet, hogy az örökösödési adó kivethető legyen. A birságpénzek behajtásának szokásos módja az volt, hogy a kádi helyettesei a végvárból az elmarasztalt faluba 20-30 fegyveres kíséretében kimentek, ott megszálltak, a ráják marháit, tyukjait, birkáit felélték, pénzét, holmiját elkobozták. A falu a töröknek sommásan adózott. A falu adójáért a ráják közösen feleltek, s miután új adóösszeírást csak 10, később csak 30 évenként készítettek, az időközben elhaltak, elszököttek adóját a helyben maradók fizették.

A ráják robotként favágást, kőfejtést, utcsinálást, a várak karbantartásánál kézi munkát végeztek, az igások fuvarrobotot teljesítettek. Terményeket szállítottak a török végvárba, vagy Konstantinápolyba, tüzfát, épületfát /vártafát/ követ fuvaroztak a várak erősítéséhez. A török robotot "császár mivének" nevezték.

A magyar részre járó állami adók behajtása az 1649. évi tc. értelmében a szolgabíró feladata volt. Ha az adót nem fizette meg a jobbágy, a vármegye urai megbírságot adták, adóját megduplázták, fegyveres végrehajtókkal, nyargalókkal elkoboztatták marháit, élelmiszereit, ruháit, minden vagyontárgyát. Tuszokat szedtek, az adóért felelős falubíró és előljáróságot a füleki várban áristomba vetették, míg az otthonmaradtok a tartozást ki nem fizették.

A törököknek 1687-ben történő kivonulása után sok község vált pusztává, a lakosság nem költözött vissza régi lakóhelyére, védetebb helyet keresett. A megmaradt gyér lakosság /az 1550-es állapothoz képest 60 %-os volt a vérvesztés/ a Mátra belsejében a hadak átvonulásának kevésbé kitett hegyvidéken helyezkedett el. Így telepedett le Mátramindszent község népe is mai lakóhelyén. A meglévő családnevek azt bizonyítják, hogy községünkbe idegenből betelepítés nem történt. Erre adatot a megyei levéltárban sem lehet találni. A lakosság tiszta magyar és katolikus volt és az is maradt.

Bél Mátyás 1735-ben így jellemzi a Heves megyei magyarokat: "Nyelvük tiszta, hajlékony és lendületes. Egyéniségük is olyan, mint a régi magyaroké: bátor, harcra kész. Kevéssel is megelégszenek. Ruházatukban azt tartják kielégítőnek, ami szükséges, ami befedi, védi testüket. Amikor nehéz munkába indulnak, csak kenyér és hagyma az eledelük, de ha azt sajttal, vagy némi szalonnával fogyaszthatják, azt hiszik, pompásan lakmároztak. Hétköznapi ruhájuk pokrócféle anyagból és birkabőrrel készül. Ünneplő ruhájuk is ehhez hasonló. A nők ruházata valamivel finomabb, különösen ünnepnapokon. Lábbelijük: néha fekete, néha piros csizma. Fejükre kendőt kötnek: a parasztnők fehérret, a nemesek feketét, de a németeknél szokásos főkötő-és cipőviselést is kezdik már utánózni. Az a szokásuk, hogy a falu alatt a patakban meztelen combokkal addig állnak a vízben, amíg a fehérműt ki nem mosták. Nem szégyellik alsóruhájukat bárki szeme láttára térden felül feltüzni. Szép hajadon leányt tizenöt éven felül ritkán látni: amelyik lány szeretnivaló, már tizenkét éves korában is elveszik. Amelyik lány tizenhat éves koráig nem megy férjhez, azt legényhez nem való vénlánynak tartják. A férfiak nem kapkodnak az özvegyasszonyok után, legfeljebb, ha csinosak, vagy gazdagok. Ilyenkor igazolást nyer a közmondás: az özvegyasszonyfeleség kellemetlen butordarab, csak akkor lehet hasznát látni, ha siet meghalni és férjére hagyja vagyonát. Az asszonyoknak nagy a

becsületük a férfiak szemében: tisztelik asszonyaikat. Ha néhanapján alkalom szüli a tólvajt s az asszony megszegi a házastársi hűséget, a férj az első esetben rendszerint megbocsát. Válás csak a második félrelépés után következik be. A házakat nyerstéglából építik, de egyesek vermekben, vannak, akik sövényvel kerített kunyhókban laknak. Tetőfedésre mindenütt szalmát, vagy nádat használnak. A lakások belső berendezése egyszerű: szalmával döngölt földpadló, kis asztal lócsával, a sarokban kemence, melyben kenyeret sütnek, s vele fűtenek. A Mátra hegység hátában apró települések. Lakói magyarok, akik közé kevés szlovák is vegyül. Életmódjuk egyszerű, szegényes, nyelvük csi-szolatlan, beszédjük szaggatott s valamiféle furcsa korlátoeltságról tanuskodik. Ezért szomszédaik "boczenok"/palócok/ névvel illetik őket. Kevés olyan falu van itt, melyben a kis házak száma meghaladná a huszat. A falvak nagyobb részét csak 6-8-9, legfeljebb 12-15 család alkötja."

A jobbágyfelszabadításról szóló 1848. évi törvények azt eredményezték, hogy: 1. a jobbágy személyileg szabad emberré lett, kilépett a földesuri hatalom kötelékéből, reá nézve megszűnt a földesuri joghatóságból eredő sokféle megkötöttség, személyes korlátozás, tilalom, fenytés, a törvény előtt egyenlő lett a nemes emberrel; 2. a jobbágyföld felszabadítása pedig azt jelentette, hogy a jobbágy tulajdonjogot nyert azon a földön, melyet művelt, melynek addig csak használója, urbérese lehetett. Mentessült minden szolgáltatás alól, amit a földesurnak fizetett.

A szabadságeszméktől áthatott 48-as törvények a jobbágyból szabad embert, a jobbágybirtokból szabad birtokot teremtett, de gondokkodni kívántak a földesur kárpótlásáról is. Kimondta tehát a törvény, hogy a veszteségért a földesurnak kárpótlás jár, e kártalanítást "a nemzeti közbecsület védpajzsa" alá helyezve, államadósággá nyilvánította, s a végrehajtás módozatainak kidolgozását a jövő országgyűlésre hálásztotta, de már ekkor leszögezte, hogy a földesur részére az elveszett szolgálmányok teljes tőkeértékét kell majd megtéríteni, ezt a tőkeértéket pedig az évente szedett jobbágytartozások husszorosában kell megszabni.

Az 1853. március 2-i császári pátens -urbéri nyílt parancsrészletesen szabályozta az urbéri kapcsolatból fennmaradt jogviszonyokat, ezen feladatok elvégzésére urbéri törvényszékeket állított fel, melyek 1856. jan. 30-án kezdték meg működésüket. Barátságos megegyezés, vagy birói ítélet döntötte el az urbéri telkek, vagy zsellér házhelyek mennyiségét, ki hol kapja a tagositott földeket. A pap, templom, harangozó, jegyző, tanító, iskola, faiskola, temető, a politikai község, és egyéb közterület is ki lett jelölve. A telekkönyvben ezek ma is így szerepelnek.

a. Az elemi iskolai oktatás helyzete, fejlődése.

Az iskola céljára a templomhoz tartozó 64. és 65. helyrajzi számú 334 n. öles területet használták fel, melyre építettek 1 tanteremből álló /mérete 5 x 10 méter/ iskolát, és 1 szoba, 1 konyha, 1 kamra helyiségekből álló tanítói lakást.

A tanítás 1831-ben indult meg, de nem volt kötelező jellegű, így az 50 m²-es tanterem még nagynak is bizonyult.

1868-tól volt kötelezővé téve az iskolába járás 6-12 éves korig, azonban hosszú évtizedeken keresztül semmiféle szankciót nem alkalmaztak a szülőkkel szemben gyermekeik elmaradása miatt.

A múlt században iskolába járó öregek elbeszélése szerint a gyermekek a tanító földjén dolgoztak, az erdőre jártak harasztot szedni a céljára, valamint a makkot szedték a tanító disznóinak.

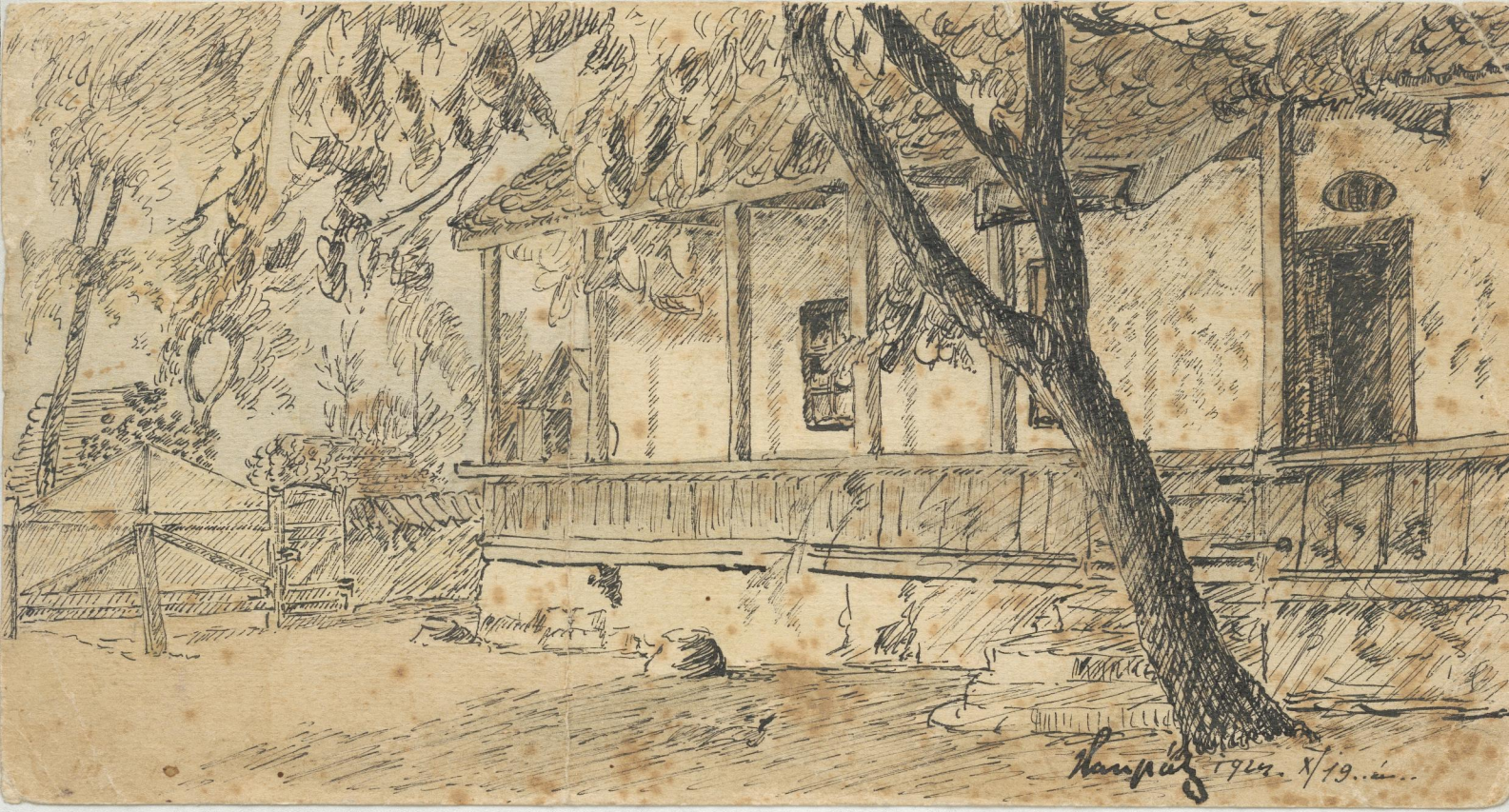
Erre vezethető vissza, hogy az 1895. október 1. napjától vezetett anyakönyvekben az aláírás helyett a legtöbb helyen kereszt van. Voltak azonban szülők, akik többet törődtek gyermekük tanulásával, így irni olvasni megtanultak a gyermekek, melyet később használtak. Pl. nagyapám Varga b. József, aki 1864-ben született, megtanult és tudott irni és olvasni. 1898. évben született édesapám, és 1901-ben született édesanyám is jól irt és olvasott.

Hosszu időn keresztül 1 tanító működött az iskolánál. A közvetlen felügyeletet és irányítást a r.k. plebános gyakorolta, a tanfelügyeletet pedig a Pétervására járási székhelyen működött esperes látta el.

A tanítást hosszú időn keresztül Farkas János nevű tanító végezte, aki 1913. július 10. napján hajnali 4 órakor elhunyt 61 éves korában. Felesége Szó Julianna volt. Sziv-érelmeszedésben halt meg. Utána Szemán, József tanító került az iskolához, aki 1921-ig működött. Az ő helyére került Fehér Gyula, aki a szuhai kántortanító gyermeke volt. Ő a mai napon is működik az iskolánál és egyben ellátja a kántori teendőket is.

1923-ban második tanítói állást is szerveztek, mivel az eddigi 120-130 fős gyermeklétszám 150 főre szaporodott. Az új tanító Zsaskovszky Mária tanítónő volt, aki 1923. július 1.-én kezdte meg működését.

Az 1830-ban épült iskoláról Han Pál segédjegyző által készített rajz 1924.október 19.-én. Az ajtó a tanterem bejárata.

Leventék az iskola előtt 1934-ben 1934-ben a husvéti mise után.

Első áldozó gyermekek/1935/ ebédje a tanteremben. Ők 1927-ben születtek.

Első áldozó gyermekek 1934. a tanteremben ebédet kaptak. Ők 1926-ban születtek.

Az iskolában az első áldozók részére elkészített ajándék-csomagok.

Zsasskovszky Mária az I-II.osztályt vezette, ahol 46 gyermek volt.

Fehér Gyula a III-VI.osztályt vezette 103 tanulóval.

Az egyik csoport délelőtt a másik délután járt iskolába.

Annak ellenére, hogy az iskola tetőzetéről a zsupfedeleket leszedték és cserélték, az ajtókat és ablakokat nem cserélték ki, így sötét volt a tanterem. A 4 kisablakon csak homály szűrődött be.

A tanteremben egy kis petróleum lámpa szolgáltatta a világítást. A terem 2,6 m. magas volt mestergerendás mennyezettel. A padlóburkolás tölgyfa deszkából volt igen megkopott állapotban.

Az iskola felszerelése igen szegényes volt. Régi típusú rossz karban lévő hosszú padokban ültek a gyermekek. Egy padban 5-6 gyermek ült szorosan egymás mellett. A falon 3 történelmi kép és 2 térkép függött. Más szemléltető eszköz nem volt.

Az iskola munkájának eredményességét a lakosság és a vezetők nem a tanulmányi színvonalon keresztül mérték, hanem a Zsasskovszky Mária tanítónő által betanított szinelőadások eredményességén. Még ma is emlékezetes előadásokat tartott az iskola. Zsasskovszky Mária jó pedagógiai képessége itt is, de az oktatásnál is megmutatkozott.

1936-ban az iskola már olyan rossz állapotban volt, hogy összeüléssel fenyegetett. Le kellett bontani. Mivel az egyház és már érdekelt vezetők /képviselőtestület, iskolaszék/ nem tudtak megegyezni az ujonnan felépítendő iskola helyében és méreteiben, 2 évig a régi iskolánál még szűkebb, földes helyiségben folyt a tanítás a községháza melletti 153. hrszámú ingatlanon.

1938-ig folyt a vita, amikor megegyeztek abban, hogy a volt bikaistállót átalakítják leventeotthonnak és építenek mellé 2 tantermes iskolát. Jellemző az akkori birtokviszonyokra és még a jelenlegire is, hogy az illetékesek közül senki nem akadt, aki saját ingatlanát felajánlotta volna, vagy köz céljára felajánlaná. Az illetékesek a község feletti hegyre akarták építeni az iskolát, mert ott volt községi terület. Így került kompromisszumos megoldással az iskola a bikaistálló mellé a senki földjére a 175 hrszámú 141 n. öles területre. Az építés még 1938-ban befejeződött és a tanítás ott folytatódott az év végén.

Az-uj iskolában 2 tanterem 6x10 méteres és 1 előszoba 4,50 x 2,50 méteres méretű. Az udvar olyan szűk, hogy testnevelési óra nehézkesen tartható. Ennek ellenére mégis fejlődést jelent az új iskola megépítése, mert javult az oktatás színvonala. A két tanító nagy igyekezettel oktatja a gyermekeket és most már felelőségre vonják a szülőt a gyermek elmaradása miatt.

Az iskola mellett a 174. hrszámú ingatlanon /18 n.öl/ kialakított levante otthon gyér lehetőséget biztosít iskolán kívüli művelődésre.

A levante foglalkozások pontosan meghatározott időben vannak tartva, és akik nem jelennek meg Pétervásárára idézik be és felelőségre vonják. A levante parancsnokok előírások szerint /néha tulbuzgóan/ látják el feladatukat /Fehér Gyula Hajas bacer József, Hajas b. János kisbáró, Hajas b. András, Hanyi Ferenc/, valamint a járási parancsnok Incédy Béla és helyettese Illés Flórián.

b./ A lakosság lélekszámának alakulása.

Amíg 1828-ban 396 lakosa volt a községnek 55 lakással, addig 1900-ban már 678 személy lett összeírva 98 házzal.
1930-ban 923 lakost irtak össze 203 lakóházzal,
1941-ben 1043 lakos lett összeírva 217 lakóházzal.

A dorogházai R.K. Plebánia anyakönyveinek tanúsága szerint a község első lakói Varga nevek voltak, akiket a Kun és Hajas családnevek követték. A latin nyelven írott feljegyzések szerint a községet két, ízben lerombolták, lakosságának nagy részét elpusztították. Az 1686-ban a jelenlegi harmadik helyre betelepült lakosságot már nem zaklatták.

A XIX. század második felében pusztított koleraának igen sok áldozata volt. Az öregek visszaemlékezései szerint több mint 100 ember esett áldozatul. Az emberek olyan rémületben éltek, hogy 1 kenyérért 1 darab földet lehetett kapni.

Az 1914-től 1918-ig tartott világháborúban 122-en harcoltak, akik közül 15-en estek el. Sokan igen hosszú időn át orosz, francia, orosz fogságban voltak.

Az 1941. június 22-én kitört -méreteit tekintve II-világháborúba eddig 138 személyt hívtak be.

c. / Községpolitika

A község lakosai tulnyomó többségben a földművelésből éltek. Ipar nem volt a községhez közel, a szénbányászat megindulásáig. Az élelmezés általában primitív volt, igen kalóriaszegény ételeket ettek. A kenyeret a legtöbb családban a gyermekeknek is adagolták kb. 1935-ig. Burgonya, kukorica, tej voltak a mindennapos ételek. Hus esetleg hetenként egyszer került az asztalra. Akinek egy tehene volt és évente egy sertést vágott az már jobb módu volt. 1935-től javult az élelmezés és jelenleg a háborus viszonyok ellenére elfogadható. A lakosság még a háboru hátrányos következményeit nem érzi.

A falu társadalmát a vagyoni különbség megosztotta és ez még jelenleg is előfordul. Többször hallani lehetett, hogy a 3 holdas paraszt a nincstelent koldusnak, a 10 holdas pedig a 3 holdast senkinek nevezte. Akinek nem volt földje, az szinte jogfosztottnak számított. Viszont ezek is felsőbbrendűnek tekintették magukat a cigánynál, a tőtnél, vagy a jött-mentnél.

Tekintélye azoknak volt, akik ^{földdel} rendelkeztek. Földjük területének növekedése tekintélyük növekedését is jelentette. Hivatalt illetve tisztséget is ezek kaptak. Biró a leggazdagabbak közül került ki, törvénybiró legfeljebb középbirtokos lehetett. Közgyám, esküdt a 4-5 holdasok közül került ki. Tisztségükért tiszteletdíjat kaptak. A képviselőtestület tagjai is ezek voltak. Képviselő minden esetben nagybirtokos volt. Pl. a község képviselője több cikluson keresztül Beniczki Elemér debrői földbirtokos volt, aki pedig csak annyit tett, hogy választás előtt megjelent a községben és mindig ugyanazt az ígéretet ismételte, de soha nem tett semmit. Ezt mondta: "Látom, hogy rossz az utatok és a hidatok, én mindent megcsináltatok, ha énám szavaztok." Jellemző szellemi felkészültségére, hogy pl. birtokán 20 fillért adott az ott dolgozó asszonyoknak, lányoknak, ha "büssenget" vetettek előtte, hogy lássa alsó testrészüket. A büssengnél ugyanis a szoknya és a pendely derékig felhajlott. A parlamentben egyszer szólalt fel, azt mondta, hogy; "Csúkják be az ablakot, mert huzat van." Erre valaki megjegyezte: "Megszólalt a mátrai kakukk." Ennek ellenére a község vezetőitől és a lakosságtól is a szükséges szavazatot megkapta.

A biró már 7 éve Hajas birka János. A választásnál Gulyás András régi biró volt az ellenfele, akit győztesnek hirdettek ki. Hajas b. Jánosé elkérte a szavazási listát és bevitte a főszolgabirónak, aki megállapította, hogy Gulyás Andrásra egy személy 12-szer is szavazott és a halottak is szavaztak. Így 1 szavazattöbbséggel

Hajas birka János lett a bíró.

A bíróválasztás már jobban érdekelte az embereket, így aki-
nek szavazati joga volt szavazott. Természetesen, mindkét jelölt
módosabb gazda volt. Hosszu időn át a Gulyás családból került
ki a bíró. 1910-ben pl. id. Gulyás Joachim /nős volt Molnár Rozál-
lal/ volt a bíró. A jegyző Kisgergely Kálmán /nős volt Wagner
Emmával/ volt, aki 1905-től töltötte be a tisztséget. 18.000 koro-
nát sikkasztott és amikor erre a pénzügyigazgatóság számvevői
az ellenőrzésnél rájöttek, kiment az istállóba és 1910. január
8-án de. 11 órakor agyonlőtte magát. Az elsikkasztott összeget
az özvegy nem tudta visszafizetni, mert a pénzről nem tudott,
így a teljes összeget a bírón hajtották be.

A körjegyző és a községházán alkalmazott tisztviselők te-
kintélyes emberek voltak. Tisztelték és tisztelik őket, mert
féltek és félnek tőlük. Pl. amikor 1942. szeptember 1-én a köz-
ségházára kerültem a 4 polgári elvégzése után, a legtöbben
/főleg az idősebbek/ azonnal magázni kezdtek. Ez már a tekin-
tély kifejezése volt. A bíró megszólítása bíró ur volt és őt
is magázták. Ez ma is így van.

A főjegyző, segédjegyző, postamester és ezek feleségei tekin-
tetes megszólításban részesültek. A többi tisztviselő fiatal ur,
vagy kisasszony volt. A kántor a jegyzővel nem volt és ma sem
egyenrangú.

A főjegyzőnek és a kántornak 10 hold illetményföld is jár.

A tisztviselők meg voltak és ma is jól meg vannak fizetve.
A főjegyző 300 pengő /3 bányász keresete/ fizetést kap. Ezen
kívül a bizonyítványokért és igazolásokért általában 2 pengő
jár, amit ő kap. A magánmunka végzése is a főjegyző joga, mely-
ből kb. havi 200 pengő bevétele származik. A magánmunka főleg
adásvételi, ajándékozási, csere szerződések, végrendeletek irásá-
ból áll.

A segédjegyző fizetése 250 p., az irnok fizetése 199,60 p.
a közellátási kiségitő és OM dijnok fizetése 150-150 p., a kis-
bíróé 50 pengő.

A körjegyzőség területén szinte minden hivatalos ügyben ki-
kérlik a körjegyző Rétfalvi Béla véleményét, akinek mindenki előtt
igen nagy tekintélye van. Nem iszik, nem dohányzik, az adott szó
betartására nagy súlyt helyez. Nem csak parancsolni tud, hanem
reggel 8-tól este 8-ig dolgozik 2 órás ebédszünettel.

A tisztségviselők a következők:

Körjegyző: Rétfalvi Béla

Biró: Hajas birka János

Segédjegyző: Jákli Gábor

Irnok: Káli József

OM dijnok: Ringelhann Piroska Hajnalka

Közellátási

ügyintéző: Varga Joachim

Kisbiró: Kicsitári András sötyi

Törvénybiró: Kis csitári Pál

Közgyám: Fehér Gyula

Postamester: Wagner Ferenc

Állomásfőnök: Marthy Szilveszter

R.kat.pfőnökök: Szalay Ferenc

Tanítók: Fehér Gyula
Zsasskovszky Mária

Orvos: Dr. Mihók János

Szülésznő: Táborita Ignáczné özv.

Védőnő: Cselyovszki Béláné

Kereskedők: Hajas birka Lőrinc korcsmáros és kiskereskedő
Fráter Mihály kiskereskedő /vegyes, szatócs/
Kun Miklós vegyes-kereskedő és korcsmáros
Fleischer Teréz vegyes-kereskedő

Iparosok: Bózvári Ferenc cipész
Kis csitári Sándor cipész
Béres Pál kovács
Tajti András seprőköltő
Tajti Pál seprőköltő
Tajti Joachim kőműves mester

20 holdon felüli birtokosok: Hajas birka Gábor, Hajas birka István, Hajas birka Pálné Orosz Jusztin, Gulyás András, Gulyás Joachim id., Gulyás Joachim ifj. Kun pókó Albert, Hajas josti Károly báró Solymossy Jenő

L. m. p. a mell.

N É V J E G Y Z É K

a mátramindszenti körjegyzőség dolgozóiról 1895.X.1-től
1942-ig

A dolgozó neve	beosztása	Érkezése	Távozása
Gramantik Pál	főjegyző	1895.X.1	1897.IV.30
Ficzere Gábor	"	1897.III.1	1905.II.28
Bajzáth Gábor	segédjegyző	1897.V.1	1897.VII.1
Süle József	főjegyző	1901.VII.1- 1910.I.8-	Meghalt 1936.XI.30.
Tanai Lajos	segédjegyző	1904.XII.1	1905.XI.30.
Kisgergely Kálmán /nős:Wagner Emma/	főjegyző	1905.IV.1	Agyonlőte magát 1910.I.8.11 ó. sikkasztás miatt
Kisgergely Barnabás	segédjegyző	1905.XII.1	1907.I.28
Jaczó Géza	írnok	1905.VI.1	1909.I.31
Zbiskó Lajos	segédjegyző	1909.II.1	1909.VII.31.
Révffy Dezső	"	1909.VIII.1	1909.XII.31.
Darányi Mihály	"	1911.XI.1	1912.V.30
Wagner János	segédjegyző főjegyző	1915.VII.1 1919.IX.22.	1918.XII.31. 1920.XII.31
Tolvay Gábor	főjegyző h. /Süle elmerékült/	1919.I.1	1919.IX.14.
Han Pál	segédjegyző	1924.IX.14.	1925.IV.30.
Tanay János	"	1925.XI.1.	1929.XII.31.
Jákli Gábor	"	1930.VII.1.	1945.VII.30.
Fiktaher János	írnok	1934.IV.1.	1936.XII.31.
Dr.Daróczi Dénes	főjegyző	1936.XII.1.	1937.VI.1
Rétfalvi Béla	"	1937.VI.1.	1949.VIII.31.
Hajas Árpád	kisegítő	1940.XI.1.	1941.III.31
Káli József	írnok	1941.IV.1.	1943.IX.30.
Hajas Ignác	"	1941.I.1-	1941.III.30
Varga Joachim	közellátási ügyintéző	1942.IX.1.	1984.III.31.
Ringelhann Piroska Hajnalka	OM-dijnok	1940.XII.1	1944.XII.31.

A körjegyző a beosztott alkalmazottak körében is nagy tekintélynek örvend. Ha munka közben megszólít bennünket, vagy kérdez, csak felállva lehet válaszolni. Elvárja a főjegyző ur megszólítást. Ha valakit felelősségre von, esetleg leszid, azt illik megköszönni és ígéretet tenni a hiba kijavítására. Félő, hogy ellenkező esetben más munkahelyet javasol. Ez pedig egyenlő az elbocsájtással. Elvárja, hogy reggel a hivatalba érkezéskor beköszönjön a hivatalnok és este, amikor eltávozik szintén. Ez jó reggelt és jó éjszakát jelent. Ha ő jön be később ugyenez teszi, illetve a napszaknak megfelelően köszön. Év végén dísnót vágott és minden hivatalnokot meghívott vacsorára, melyre illett elmenni. Mindenki megjelent, csak Káli József irnok nem, de nem is mentette ki magát, pedig csupán feszélyezettségből nem mert megjelenni. A vacsoránál mindannyiunkat szinte családtagként kezeltek. A felesége rendkívül kedves asszony. A főjegyző 1902-ben, felesége 1905-ben született. Két gyermekük van; Erzsébet 1930-ban, György 1932-ben született. A lány /bece nevén: Pöttyi/ nem barátkozik a helybeliekkel, Egerben tanul, de a Gyuri minden gyereknek pajtása.

A főjegyző családjában rend és fegyelem van, ott sem tűr ellentmondást. Feleségével a hivatalos ügyeket nem beszél meg, igen titoktartó. Testvérhuga Ringelhann Piroska, Hajnalka 26 éves /nevét nem változtatta meg, míg bátyja azt Rétfalvira változtatta, ezért más a családi neve/ ugyanolyan alkalmazott, mint bárki más, semmiféle kivételezés nem tapasztalható. 11-en vannak testvérek, melyből 2 fiú, 9 leány. A többi testvérei szegényebb sorsúak. Apjuk postai alkalmazott volt.

Az emberek tulságosan is megalázkodnak, ha a község házára jönnek. Főleg az idősebbek a kalapjukat a padlóra dobják le, bár az néha olajjal van lekenve. Eszükbe sem jut, hogy a fogasra, vagy a azékre tegyék. Kérésüket így kezdik: "Tekintetes főjegyző ur kérem szépen". Ő így kérdez: "Mi baj édes lelkem", náktól vagy a férfiakat a nevére szólítja. Durva viselkedés ritkán fordul elő, de akkor szigorúan jár el. Pl. Bárnai Imre csuka nem járt leventébe, ezért megbüntették 20 pengőre. A segédjegyző behívta, hogy fizesse be. A csuka durván beszélt a segédjegyzővel Jákli Gáborral. Erre kijött a főjegyző, megfogta a csuka vállán a kabátot, felemelte és kidobta az udvarra a küszöbön és két lépcsőn át. A csuka talpra esett, szabályos hátraarcot csinált, /ahogy azt leventébe megtanulta/ vigyázba vágta magát, tisztelgett és elköszönt így: "Szebb jövőt" Kifizette a tartozását.

Kiscsitári András söttyi a kisbíró a helyszíni szemlékre elkísérte a főjegyzőt. Kun pókó András vadeger /másik gunyveve kutyfasz/ végrendelet készítésére kérte a főjegyzőt. A söttyi vitte az írógépet. A főjegyző közölte, hogy a kért végrendelet szabálytalan lenne, így azt nem készítette el. Nem vette észre, hogy a söttyi ott maradt és 100 pengőért elkészítette a végrendeletet. Utána berugott és a védőnő csizmáját elcserélte a korcsmárosné csizmájáért. Amikor a főjegyző megtudta, behívta és olyan pofont adott neki, hogy megindult az orra vére és a székre esett. Amikor magához tért, felállt és ezt mondta: "Köszönöm kedves gazdám". Nem haragudott a kisbíróra, mert nem vitatkozott, szolgálatkész volt és a főjegyző részére fát vágott, behordta és a beszerzéseket is elintézte.

1941-ben volt egy irtókja Hajas Ignác, akire rábizta, hogy a lucernamag igényeket írja össze és szedje be a pénzt. Megtudta, hogy 800 pengőt elsikkasztott. Azonnal elzavarta és az apjával térítettette meg a 800 pengőt.

Ha valaki katonaságtól szabadságra jön haza első dolga, hogy jelentkezzen a főjegyzőnél. Bejön, vigyázba áll és szabályszerű katonai tisztelgés mellett köszön. Ezekkel pár barátságos szót vált.

Feletteseivel szemben a főjegyző ugyanazt teszi, amit ő elvár alantosaitól. Amikor a főszolgabíróat vártuk ellenőrzésre mindenkinek fel kellett készülni, mindenki jobb ruhát vett fel. A hintó megállt a kapu előtt, mely a községháza bejáratától 30 méterre van, mindenkinek vigyázba kellett állni és úgy várni. A főjegyző kiment a kapuhoz, mélyen meghajolt és látszott rajta, hogy lámpalázás. A főszolgabíró bejött és sorban kezet fogott az alkalmazottakkal, kivéve Jákli Gábor segédjegyzőt. Neki azt mondta: "Megmondtam magának, hogy tűnjön el a szemem elől, mert én magából soha nem csinállok főjegyzőt, tilalmam ellenére erősen dohányzik, bár tüdőbeteg". Mikor velem kezet fogott kérdezte a főjegyzőtől, hogy mikor kerültem ide és ki fia, ki borja vagyok. A főjegyző azt válaszolta, hogy egy rendes, becsületes bányász fia vagyok. Kérdezte, hogy apám nem baloldali e, mire a főjegyző közölte, hogy nem. Édesapám Varga Balint István 1940-ben 3 hónapig volt internálva sztrájkszervezésért és ezt nem árulta el, mert azonnal menesztett volna a főszolgabíró. Ezt később a főjegyzőnek megköszönöm.

1919-ben Mátramindszenten is forradalmi hangulat volt. Szuhárról is jött egy csoport és gyűlést tartottak. El akarták fogni Süle József főjegyzőt, de ő elmenekült és Dorogházán a kukorica táblában bujt el. Kocsisa Hajas birka József kisbiró vitte és bujtatta el. Disznóját a tömeg levágta és megfőzte. A Szuhárról jött Végh János buboly /Csorba Jánosnak hívták, mivel nyulszája volt/ amikor tele volt a szája és folyt a zsír a szája szélén azt mondta, hogy "Bár csak így felejtene az isten a világot". Amikor később a csendőrök megkérdezték, hogy így legyen e, azt válaszolta, hogy isten őrizz. Ugyanis nagyon megverték. Egyébként a lakosság is helytelenítette, hogy ilyen törvénytelen kilengéseket csináltak.

Amikor jóllaktak, mulatoztak és állítólag véletlenül Molnár Antal mátramindszenti lakos agyonlőtte Végh András krastószuhai lakost.

Direktóriumi elnököt is választottak Varga bicsi István személyében, titkárnak pedig Kun pókó József röges-t választották. Ezek beültek a tanácsházára és intézkedtek.

A forradalmat követően Kun pókó József röges Amerikába vándorolt és azóta sem tért vissza. Varga bicsi Istvánnak a biró sógora volt, így nem bántották, el sem ítélték annál is inkább, mert féllábu rokkant volt, de nem is követett el senki ellen atrocitást. A biró akkor Hajas birka István /nős volt Varga bicsi Erzsébettel/ volt, aki a községben népszerűségnek örvendett, őt nem is érte semmi sérelem. Ha valaki idegen bejött a községbe, vagy nála hált, vagy testvérénél Hajas birka Pálnál. Sem a szállásért, sem a kosztért nem kért semmit. Amíg a községben orvos nem volt az elsősegélyt is ő végezte. Nekem pl. kificamodott a térdem és azonnal helyre igazította.

A tanácskormány bukása után sok román katona volt a község területén. Itt vonultak keresztül Nemiőről Nádujfalu felé. Az öregek elmondása szerint két Mindszenti fiatalember Molnár András barátja Hajas birka Gábor /civil emberek/ 21 évesek elfogtak egy román kocsi és a fogatot haza hajtották és sajátjukként kezelték. A hatóságok nem szereztek tudomást az esetről. Ők hőstettként kezelték az ügyet. A románok megszállóként jöttek be az országba és ellenségként viselkedtek.

d./ Foglalkozási viszonyok.

A lakosság tulnyomó részének foglalkozása földműves. A község 2902 hold 995 n.öl területet kitevő határából a kis és középbirtokosok tulajdonában lévő terület:

480	kh.	1326	n.öl	szántóföld
19	"	23	"	kert
172	"	1063	"	rét
		1530	"	szőlő
118	"	331	"	legelő
338	"	571	"	erdő
28	"	1200	"	földadó alá nem eső
1158	"	1244	"	összes terület, mely az egész 40 %-a

Báró Solyomossy Jenő földbirtokos tulajdonában van;

95	kh.	202	n.öl	szántó
3	"	237	"	kert
58	"	86	"	rét
8	"	82	"	legelő
1237	"	380	"	erdő
21	"	729	"	földadó alá nem eső
1423	"	116	"	összesen, mely az egész 49 %-a

Községi és közbirtokossági területek;

9	kh.	920	n.öl	szántó
1	"	74	"	kert
12	"	1281	"	rét
207	"	454	"	legelő
9	"	635	"	erdő
80	"	1071	"	adó alá nem eső
320	"	1235	"	összesen, mely az egész 11 %-a

Báró Solyomossy Jenő a község határához tartozó Alsó-Iván és Felső-Iván pusztán rendelkezik tanyával, ahol a szükséges felszerelések, cselédség biztosítva van. Területére senkit lépni nem enged, az erdejét körülkerítette.

A földművelésből élők csak kis hányada képes ellátni családját termelvényeiből, míg a többségnek télen favágás, nyáron pedig aratás, cséplés miatt az uradalomhoz kell járni dolgozni. 134 család osztozik az 1158 khold területen.

A lakosság életét javította, hogy Ilonabányán, Mizserfán, Horthy telepen a bányászati kőszénbányát létesített, így községünkben jelenleg 22 bányász van.

Van a községben 4 szatócsüzlet, 6 kisiparos/1 kovács, 1 kőműves, 2 seprőköltő, 2 cipész/

A munkaalkalom hiánya miatt eddig 48-an vándoroltak kint amerikaiába.

A múlt században és a két háború közötti időkben nehéz volt munkát találni, így a munkaadók nem voltak rákényszerülve, hogy jól megfizessék a dolgozójukat. Ez kb. 1935 óta változóban van. Jelenleg mindenki dolgozhat, aki akar. Nyáron summás és arató munkára, télen a férfiak favágási munkára járnak, és ha nem is daskálnak az élelemben, a mindennapi betevő falatjuk meg van. A község házára jönnek a summás gazdák a gazdaságok megbizottai-val és itt kötik meg a szerződést. 1943 nyarára már készen vannak a szerződések. Több, mint 150 férfi, nő és gyermek megy summás munkára. Leszerződtek: Hatvani Sándor és Deutsch hatvani, báró Fouldspinger bucsai és nagyzódoni uradalmába summásnak, báró Solymossy Jenő mátramindszenti gazdaságába aratónak. Horthy Miklós kormányzó kenderesi birtokára évek óta mátramindszentieket járnak aratni Kaszás József vezetésével. Azt mondják, hogy végzéskor mindig mulatságot rendeznek és a kormányzó és felesége is a munkásokkal tancolnak, de megkövetelik a szigorú fegyelmet és tiszteletet. Pl. amikor a kormányzó az aratókhoz ment lóháton, mindenki felállott csak Sipos József nem. A kormányzó olyan mérges lett, hogy agyon akarta a lovával tapostatni Sipos Józsefet, de azt azzal, hogy nem vette észre, kimentették.

A summások 6 hónapra, az aratók aratás megkezdésétől a cséplés befejezésétől kb. 2 hónapra szerződtek. Ez biztosítja részükre egy évre a kenyérgabonát. Rossz nézni, hogy ^{sz}vembereket marha vagonokba rakják és úgy szállítják őket. Öltözkük szegényes, szinte kivétel nélkül soványak.

A báró Solymossy Jenő földjét cselédek művelik meg, akik egy évre szerződtek le. Iván pusztán van a tanya, ahol tanyagazda és csalédlakás van. Minden munkát ők végeznek az aratás, kapálás, cséplés és ölfavágás kivételével. Munkaidejük egész napos. Több ízben előfordult, hogy a báró hajnali 3 órakor kelt, végigjárta a tanyáit /Kisterenyén, Dorogháza Dorog és Pálháza pusztán és Mátramindszent Alsó Iván pusztán/ és ahol a tanyagazdát ágyban találta azonnal elzavarta. Egy ízben már a Dorog pusztán lakó intézőt is azonnal elzavarta, mert ágyban találta. A báró, kastélya Kisterenyén van, melyet nagy kert vesz körül. Ott van neki lovagló pályája, ahol gyakorol, mert lőversenyre jár. Az erdésze Felső-Iván pusztán lakik erdészlakásban Bolcsó István, akinek az apja is a báró erdésze volt, de orvvadászok agyonlőtték és csak napok múlva találták meg az erdőben.

Van a bárónak juh-akolja Iván felső részén is. Ezen kívül Ella majorban vadászkastélya van jó állapotban, ahová gyakran jár vadászni, mivel a Mátra egyik legjobb nagyvadas területe itt van. Amikor ott tartózkodik általában nőt is hoz magával annak ellenére, hogy nőtlen. Jelenleg francia nője van. Franciaországba jár mulatni

A tanyák, a földek és erdők igen jól rendben vannak tartva. Ha valakit a báró az erdőben elfog a nála lévő gombát, vagy fát és szerszámot is elveszi /kosarat, baltát, kötelet stb/ és megfenyegeti. Puska nélkül soha nem megy az erdőbe. Az Ella majori 60 holdas legelőjét bérbe adja harmados kaszálásra, mert azt nem tudja lelegeltetni. Rossz fü terem a területen, de akinek tehene van kénytelen takarmányt szerezni valahol. Ezen a területen volt egy bánya, de abba hagyták a termelést, mert gyenge minőségű a szén.

A bárónak sok földje van Romániában is, így többször ott tartózkodik. Az itteni földjét Gyürky gróftól kártyán nyerte el. A földbirtok jól jövedelmez, mert a szántóföldeket állandóan istállótrágyázzák, vetésforgót alkalmaznak és időben betakarítják a termést, mivel van bőven munkaerő. Az igás állatok /lovak és ökrök/ jól ápoltak, erősek, nem hajtják tul őket, azt a báró nem engedi.

Fő jövedelmi forrása a bárónak mégis az erdőből van. Az 1237 hold erdő faállománya kedvező. Sok a vágásra érett fa. A kitermelés helyi favágókkal történik, mindig a téli hónapokban. A favágók a nagy hidegben is az erdőn tartózkodnak. Egész nap vágják a fát, fűrészelik, hasítják és méterekbe rakják. Földkunyhót építenek maguknak és abban alszanak tűz mellett. Élelmezésük az itthonról vitt szalonna és kenyér. A fa leszállítása helyi fogatokkal történik méterenkénti díjazással. Ez a parasztnak télen jó munkalehetőséget biztosít.

A községből sokan eljárnak fát vágni távolabbi helyekre is. Ott is földkunyhóban laknak és élelmezésükről maguk gondoskodnak. A favágás igen nehéz munka és nem jól van fizetve.

A fatermelés irányítása, a leszállítás, az erdőtelepítés és minden erdővel kapcsolatos munka az erdész feladata, aki családjával az erdőben lakik és tisztességesen megél, tekintélye van.

Jelentős földbirtokkal rendelkezett a község területén a század elején Wagner Agoston, aki a jelenlegi postahivatali épületben lakott családjával. 320 hold birtoka volt, melyből erdő 167 hold. A báróval csereügyleteket kötött és 1929-ig a lakóházhoz tartozó területen kívül eladogatta. Ma már csak a Wagner féle birtokosság őrzi a nevét, melynek 167 hold erdőterülete van.

A Wagner család Felsőtárkányból költözött ide 1882-ben a Gyürkő gróf főerdészeként. Az idősek elmondása szerint akkor még szegény ember volt a Wágner Agoston, de csinos férfias. A pletykák szerint a Gyürki gróf felesével intim kapcsolatban volt. Gulyás István mondta, hogy bizonyítani is tudja, mi szerint Wagner Agoston a vagyont rablott pénzből szerezte. 1902-ben a Zmeskál Tulsó-Iváni földbirtokos Meszes nevű erdészével és a báró Solyomossy Jenő dorogházi erdészével Bódival hármásban /de Wagner vezetésével/ elrabolták a bányászok részére kocsival szállított 2 millió koronát. Bódinak a pipája ott maradt és erről felismerték, de öngyilkos lett. Meszest is üldözték, de az erdőben bujdosott, nem tudták elfogni. Később megtalálták halva, meg volt égve. Wagner ölte meg és gyujtotta fel, hogy megakadályozza leleplező édest és így az övé maradt a pénz. A csendőrökkel jó viszonyban volt, így a nyomozást tovább nem is folytatták. Wagnernak több gyermeke volt: János, aki főjegyző volt, Ferenc, aki jelenleg postamester, Emma, aki Kisgergely Kálmán öngyilkossá lett főjegyző felesége volt, jelenleg Makki Kálmánné. Egy gyermeke van: Makki Blanka férjhezett Rétfalvi Béláné. Jánosnak és Ferencnek házasságából gyermek nem származott. A családnál cselédként alkalmazott Laczkó Annának azonban a Wagner család férfi tagjaitól gyermekei születtek: Laczkó István, Laczkó László, Laczkó József, Laczkó Anna, akik már mind házasok és gyermekeik vannak. A lakásban már csak Wagner Ferenc postamester lakik feleségével. Wagnernének házasságon kívül született egy leánya, aki férjhez ment Hanyi Ferenchez és két gyermeke van: Zoltán és Ferenc. Zoltán tanul, Ferenc pedig sehol nem dolgozik. Ugy látszik, mintha a Wagner kerten és házon átok ülne, lassacskán kihal onnan mindenki, és idegen kézre kerül. Egyébként akármire fogtak, minden balul ütött ki nekik, így a család elsorvad.

A község lakosságának legnagyobb része kevés földjéből él, ebből az élelmezését biztosítani tudja. Az adót és a ruházatát, szerszámokat az erdők hasznából fedezi. A birtokosságokban már szinte mindenki érdekelt az örökösödések folytán és fakitermelés esetén a fajtás után megkapják részüket. Ilyen birtokosságok;

Volt urbéres birtokosság
 Legeltetési Társulat
 Hajas b. Gábor és társai csoportbirtokosság
 Kun p. Gábor és társai "

Az állatok legeltetéséért külön legelőhasználatot senkinek nem kell fizetni, csupán a pásztor díját kell hévente fizetni. A pásztorok általában természetben szedik be járandóságukat, de pénzt is szednek. Van kondás, csordás, juhász, kecske, liba pásztor. Kondáslakás van a község közepén a bikaistállóval egybeépítve. Amikor 1936-ban elkezdtek építeni az iskolát a főtéren, először megépítették a WC sort. Mikor kiásták az alapokat, másnap reggelre tele ment vízzel, így beturatták, megállapították, hogy ide nem lehet semmit építeni. A WC-t átalakították bikaistállóvá és cseleddlakássá. A kondás tehát ott lakik, neve: Kurcsik István.

A többi pásztor általában helybeli lakos, így saját lakása van. Az állatlétszám biztosítja, hogy a pásztorok megélhetnek keresetükből. Az apaállatgondozást is a pásztorok végzik, bár az veszélyes foglalkozás. A bika már több embert megsebesített. A közel múltban a kan Varga bicsi József kondást életveszélyesen megsebesítette, megtépte.

Sok családban a sertés etetéséhez makkot szednek és hordanak haza, az alom céljára pedig az ősszel lehulló falombot, /harasztot/ hordják haza.

Van a községben 80 pár ló és 15 pár ökör. Ezzel az egész község fuvarozási igényeit ki lehet elégíteni. A betakarításnál mindenki terményét haza szállítják.

A cséplés magánszérükön és közös szérükön történik. Van a községben két cséplőgép, mely augusztus végére elvégzi a cséplést.

Malom nincsen a községben. Dorogházára /Keselyikre/ járnak örölni Tóth Antal malmába, Kisebb mennyiségeket, darálásokat Szuhai községben Viszkok György^{vizi} darálójában végeztetnek. Ott folyik a tökmag ütése és a kender finomítása is. Volt Szuhán még Ambruzs Imrének és Csikány Józsefnek egy vizi malma, de már nem üzemel. A XIX. század végén vita volt a szuhaiakkal, mert a mindszentiek át akarták vágni a Vároldalnál a hegyet és ide vezetni a vizet malom céljára, de a szuhaiak nem engedték. Ez szerencséje a községnek, mert régen elvitte volna a víz. E nélkül is nagy árvizek voltak.

A bányák megnyitása egyre több embernek teremtett munka-alkalmat már a XIX. század utolsó harmadától kezdve, annak ellenére, hogy a község területén bánya nem működik. A munkaképes férfiak nagy része Nemtiben /Ilona bányán/, kisebb részük Gyulán, Mizserfán és Kisterenyén, vagy Mátranovákon dolgozik. A

A kiegyezés /1867/ után jelentős fellendülésnek indult Salgótarján és környékének szénbányászata. Egyre több bányát nyitottak meg és sok munkást hoztak be külföldről. Az idegenek mellett egyre több helybelit lehetett találni, egyre több munkásra volt szükség. 1867-ben 217, 1869-ben 1156, 1872-ben 2224, 1913-ban 4296 fő alkalmazottja volt a salgótarjáni környék bányáinak. Ez a szám 1942-ig a sokszorosára emelkedett és emelkedőben van.

1873-ban alakult meg a Kisterenyei Szénbánya társaság, dolgozóinak száma 1877-re már 200 főn felül volt és 422 000 q szenet termeltek. Ugyancsak 1873-ban alakult a Nempti Kőszénbánya Társulat, melynek alapítói Léderer Sándor, Zichy Jenő gróf, Károlyi Gyula gróf és Türr István voltak. A bánya 1877-ben 200 000 q szenet termelt 95 munkással. A bányák Kisterenyén gróf Gyürki, Nemtiben gróf Károlyi tulajdonába kerültek és ezeket 1896-ban az Északmagyarországi Kőszénbánya Rt. bérelte. A kisterenyei bányákat báró Solymossy /Gyürki utóda/ a mátranováki szénterület egy részével a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-nek adta el, a Nempti bányák pedig az Északmagyarországi Kőszénbánya Rt. tulajdonába kerültek. A községből az első bányász Varga bálint József volt.

A bányászok keresete a kiegyezés utáni időszaktól az I. világháborúig lényegesen nem változott. Egy vágár 1914-ben napi 3-4 koronát tudott keresni, ez havi 100 koronának felel meg. 1 liter petróleum 36 fillér, 1 tojás 7 fillér, 1 kg zsír 1,56, buza 1 q 12 korona, 1 pár cipő 15 korona, tej litere 12 fillér volt. Ezek a számok átlagban 1942-ben is megfelelnek a pengőnek. A keresetek miatt több sztrájk tört ki, legutóbb 1940-ben, amikor Mátramindszentről éjjel a csendőrök 3 bányászt az ágyból vittek el az internálótáborba, ezek: édesapám Varga bálint István, Orosz Joachim, Varga bicsi Sándor. Csak 3 hónap múlva engedték őket haza, amikor a sztrájkok már befejeződtek.

A bányászok családja az átlagnál jobb körülmények között él. A bányatelepeken "Magazin"-ok vannak, ahová járunk élelmet vételezni. Minden élelmiszert lehet kapni.

A bányászok baleset esetére biztosítottak. Régen Budenláda, Társláda biztosításuk volt, de az kezdetleges volt.

A községből sokan dolgoztak Amerikában bányában, akik jelenleg bányászok. Ők jogaikért már bátrabban harcolnak.

A község kapcsolata a bányüzemekkel 1889-ben kezdődött, amikor nagyapám Varga bálint József elsőként a községből bányász lett. Volt ugyan saját földje is és feleségének is volt 16 hold, de hatottak rá a bányatársadágoktól a községeket járó ügynökök /szervezők/ és megpróbálta. Addig is minden évben jöttek a községbe szervezni bányászokat, de a lakosság a többi községek lakosságával együtt túl veszélyesnek tartotta a bányát. Ezért kellett az északi megyékből és külföldről hozni be idegen bányászokat. A munkásnyilvántartó könyv szerint a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. 1863 és 1872 között 5064 munkást vett fel. Ebből Magyarország területéről származó munkás volt 3320. Ausztriából, Morvaországból, Csehországból, Galiciából és a Monarchián kívüli, egyéb európai államokból származott 1744. A Magyarország területéről Salgótarjában érkezett munkások zöme az északi szlovák bányavidékekről került ide. Luzsnáról 338-an, Ozsadáról 244-en, Selmecebányáról 185-en, Szepesremetéről 144-en, Dubraváról 178-an, Merényből 185-en jöttek a szénbánya-vidékre. Salgótarjából csupán 62 munkást vettek fel, de környékéről is csak 72 bányász volt. Ausztriából 779, Csehországból 414, Morvaországból 251, Galiciából 159-en érkeztek. Jöttek még kisebb számmal Bajorországból, Oroszországból, Dalmáciából, Olaszországból is. Ezért olyan színes Salgótarján és vidéke lakosságának családi neve annak ellenére, hogy az idegen hangzású nevek magyar hangzást is kaptak. Az idegenből érkezett munkások már szakképzettek voltak rájuk szükség volt, így a magyarok tőlük tanulták el a bányászat nehéz és veszélyekkel telimesterségét. Nagyapám mesélte, hogy volt amikor magyar szót alig lehetett a bányában hallani, de ezektől tanult meg mindent, akik idegenből jöttek. Ő 1889-től 1912-ig volt bányász, amikor édesapámmal Varga bálint Istvánnal, aki akkor 14 éves volt kivándorolt Amerikába és onnan csak 1920-ban tértek vissza. Ott is végig bányászok voltak. Amikor onnan hazajöttek édesapám is bányász lett és mint vajúár 25 évet töltött el a föld alatt.

A későbbiek folyamán egyre többen /azok is, akik addig azt mondták, hogy "Akkor-megyek bányába, ha ablak lesz rajta"/ mentek el bányászni és a község lakosságának a bánya fő jövedelmi forrása lett, jelenleg is az. Sok földműves is időszakos bányamunkát vállalt.

A földművesek közül a községből másodikként vett bátorságot a bányászkodásra Kun pókó András, aki 1879-ben született és 1893-ban 14 évesen lett bányász. Ő is 1912-ben ment ki Amerikába és 1914-ig dolgozott kint, mint bányász. Hazajött és a háború miatt nem mehetett vissza, itthon lett bányász. Behívták katonának, de

vitt magával a bevonuláskor igazolást a bányától és többszöri kérésére a frontra induló menetoszlopból engedték haza. Ezt követően 1923-ig volt bányász, majd földműves lett.

A legtöbben Nemti Ilonabányán dolgoznak a községünkben és néhányan kerékpárral, a többiek pedig gyalog járnak este lo-re és reggel 6-ra. Kisterenyére is járnak bányászok, mivel azonban a bánya jóvoltából oda van vasut, így vonattal közlekednek. Gyulára, Mizserfára azonban annak ellenére, hogy 10 km. távolságra vannak gyalog járnak a Nemti hegyen keresztül. Esős, havas időben igen megterhelő a munkabajárás.

A Nemti bánya aránylag jól fel van szerelve, bár a széntermeles teljesen kézi erővel történik. Ha a szén vastagsága 60-70 cm csak azt szedik ki úgy, hogy oldalt fekve, vagy térdelve vágják a szenet. Ha a bánya vizes, úgy egész nap sárban dolgoznak. Időnként vizbetörés, vagy omlás következik be, ilyenkor az ott dolgozók veszélybe kerülnek. Igen sok volt az utóbbi időben a halálos baleset. A közelmúltban egy maconkai bányász halt meg a vizbetörésnél. Ennek ellenére, mivel más munkalehetőség nincsen életük kockáztatásával lemenni a bányába a munkások, mert az otthon lévő 6-8 gyermeknek enni kell. Amikor azonban nem kell a szén és szanálására kerül sor nem azt nézik, hogy kinek hány gyermeke van, hanem azt, hogy milyen munkás. A jobb munkásokat nem igen szanálják le. Ilyenek Varga bálint István, Kis csitári Albert, Hajas bacer József és Feren Usák Lőrinc.

A község annak köszönheti, hogy közelebb került a vasúthoz, hogy a bányatársaság Kisterenyétől Nemti-ig 1873-ban már megépítette a normálvasutat. A Mátranovákon megindult bányászkodás viszont az oda történő vasutépítést tette lehetővé. Kál felé később építették meg a vasutat. Nemti Ilonabánya már 1873-ban 4 km hosszú keskenyvágányú vasúttal, 1,5 km-es bányavasúttal és egy gőzsikló segítségével biztosította a szénbázisát a társaság tulajdonában lévő 5 km hosszú /Kisterenyéig/ normálvasúthoz.

A bányászok keresete csak igen szivós bérharcok közepette emelkedik némileg, így minden sztrájk hoz valamit a bányász családok konyhájára.

Elnézését kérem annak, aki a bányáról irt sorokat soknak tartja, de azért foglalkoztam bővebben e kérdéssel, mert a község életében szinte legjelentősebb kenyérkereseti forrás a bányászkodás.

Középületek, közterületek, lakóházak

Az 1828-ban lakott 55 lakás szinte kivétel nélkül zsuffe-
deles, vertfalú, általában két kis helyiségből álló lakóház
volt, ahol 7-8, egyes esetekben 15 személy lakott. A templom alatti
épületben pl. 29-en laktak. Mondják az öregek, hogy 30-ra soha
nem jött ki a létszám, mert ha született, meg is halt valaki.
A tüzhely bubos kemence volt, ahol aludtak is. Előnye volt, hogy
kevés tüzelővel sokáig melegen tudták tartani. Gyakori volt a
tüzeset, mert a nádfedél és szalmafedél a kéménytől kigyulladt.
A Varga család a Varga szögben lakott és nagypám lakóháza két
izben égett le. Ilyenkor az egész község kivonult oltani, de ál-
talanában a tüzet nem tudták megfékezni.

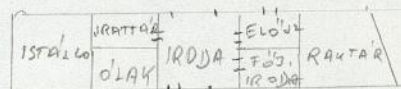
Jellemző volt az akkori építésekre, hogy minden lakóházat
vagy dombra, vagy a hegy oldalába építették a nagy árvizek miatt.
Az épületek sáros időben nehezen, de télen a jégesedés miatt
még nehezebben lehetett megközelíteni. Jellemző volt a lakások
kigasználtságára, hogy 3-4 nemzedék lakott együtt. Pl. 3 menyecske
/fiatalsasszony/ egy tüzhelyen készítette az ételt munkából
hazatérő férjének. Ebből sok veszekedés volt, amikor egyik félre
tolta a másik fazekát, vagy serpenyőjét a tüzhelyről. A gazda
/após/ egy szóval rendet tudott teremteni, meg is verte a menyét.
Kötelező megszólítás volt: Az apóst a menyé apámuram-nak, az
idősebb férfi testvért /férje testvérét/ nagyobbikuram-nak, a
fiatalabbat pedig kisebbikuram-nak kellett szólítani. A megszól-
ítás kend volt. Ez kijárt még a férjnek is. Férjét senki nem
tegezhette. Az unokák a nagyapát apó-nak, a nagyanyát pedig
mamá-nak szólították.

Az 1900-ig épült lakások ugyancsak vertfalúak voltak. Két
ház azonban már vályogból és kőből épült. A vályog fokozatosan
elterjedt. 1941-ben a meglévő 217 lakóházból már 190 volt csere-
pes és vályogból épült, a régiekből is többet átalakítottak.
Egyre kevesebb a kiscsalád, de jellemző még mindig a sokgyer-
mekes család, de már 2, esetleg három generáció lakik együtt.

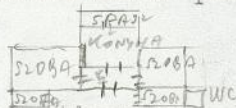
Középület kevés van. A községháza több, mint 120 éves épület,
mely eredetileg istálló volt. 1849-ben a községen átmenő huszá-
rok ide kötötték be lovaikat. Itt van a csendőpihenő is. Az
épület fele része községháza, a másik fele istálló. Kőből épült,
kevés vertfal és vályog található benne. Padozata deszka padló,
de már igen megviselt, a rajta való járáskor mozog. Eső után
feljön a réseken a trágyalé és bűdös. Ablakai kevés fényt en-
gednek be, már borongós időben is lámpát kell gyújtani. Petró-
leum világítás volt, de 1942-ben maxim lámpát szereptek be, az

1. lakóházaik főúton 4. n. mellett tart.

világít. Appadlószt az utca szintjén van. Két bejárati ajtó /utcáról és jegyző lakás felől/ biztosítja a bejárást. Mivel a községháza és jegyző lakás kőfallal körül van kerítve, az udvar rendezett, állatok nem tudnak kárt okozni. A kertet a főjegyző anyósa saját kezűleg műveli, de segít neki a cseléd is, vagy a kisbíró. A körjegyzői lakás-hoz közel van a községháza, 30 méter. A községházában van 1 főjegyzői iroda, 1 nagyobb irodahelyiség, ahol a segédjegyző, irnok, OM dijnok, kiségitő dolgozik. Van 1 irattár és 1 előszoba.

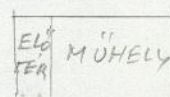
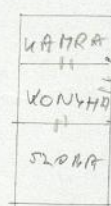
A jegyzői lakás ugyancsak kőből épült, kevés vályog és téglából. Van benne 4 szoba, 1 konyha, 1 előszoba, 1 spajz, 1 pince. Igen nedves az épület, élmiszert tárolni nem lehet, mert megromlik. Sok a patkány, sok járatuk van, pedig a főjegyző felesége Varga bicsi Franci néniért kérte fel, hogy hajtsa el. Az végigjárta a helyiségeket, imádkozott a főjegyző feleségével együtt, megkapta az 1 tarisznya lisztet, azt ígérte, hogy 3 napon belül eltávoznak a patkányok. Mondják, hogy a Franci néni ért hozzá, mert a dorogházi malomból is elhajtotta és a patkányok máshová mentek.

Az iskola aránylag jó állapotban van, 1938-tól üzemel, de kevés a gyermekeknek. Mivel a vályogfal felrakása után rövid időn belül vakolták a falat, a vakolat sok helyen elválk a faltól /feltáskásodik/. A levante otthon a régi bikaistállóban van, régi rossz épület, szindarabokat szoktak benne tartani. Ha a tanító sok szindarabot tanít be, annál jobban értékelik a munkáját.

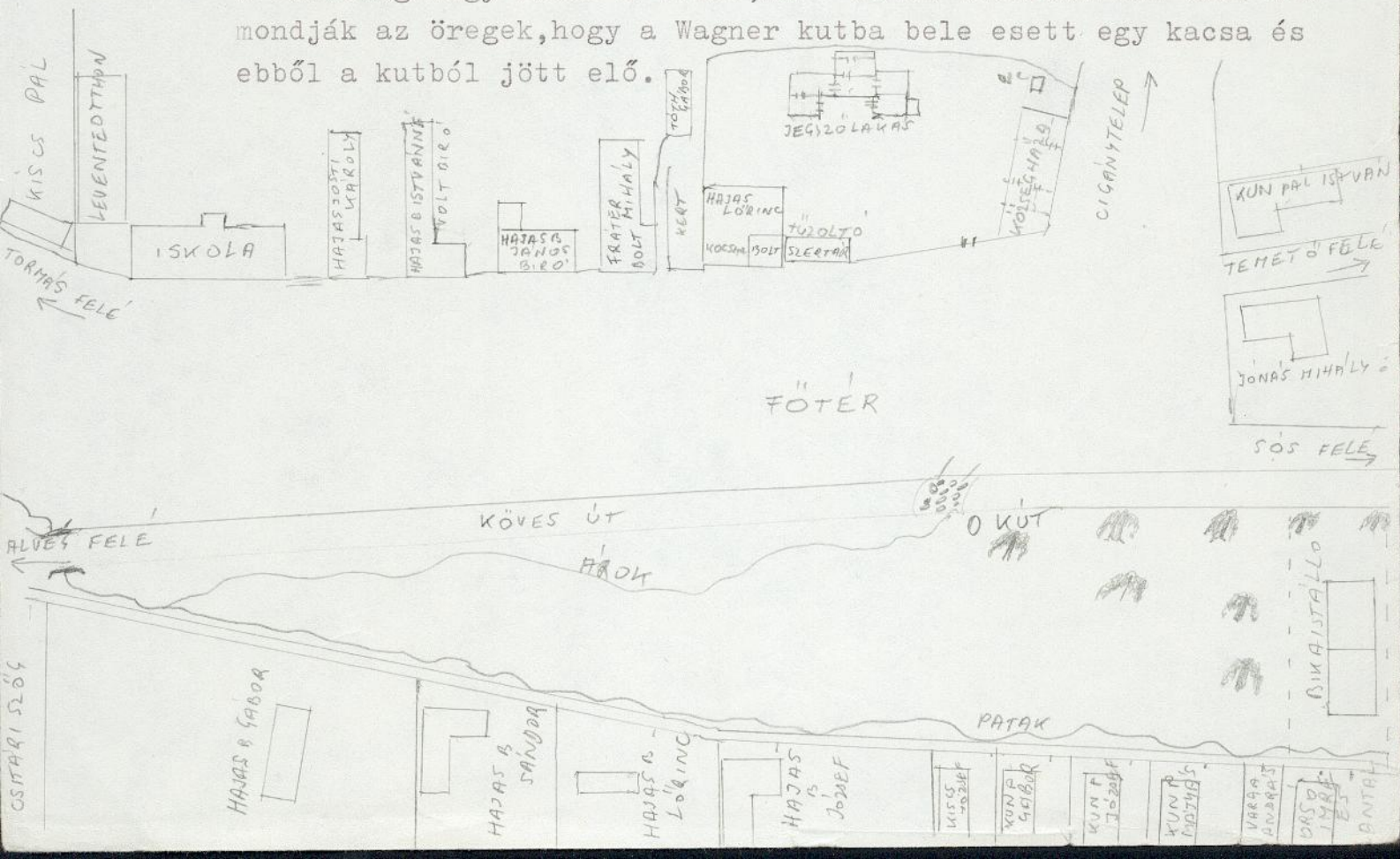
A legrégebbi középület a kovácsműhely és lakás. Béres Pál kovácsmester komencióért dolgozik, így bérét természetben kapja a fogatos, igás /lovás, ökrös/ gazdáktól. Egy inast tart, akit ő fizet. A műhely mellett közvetlenül kovácslakás van az is régi, 1 szoba, 1 konyha, 1 kamra helyiségekből áll. Az udvaron jó ivóvizet szolgáltatató kut van.

0 KUT

A községen végig folyik a Mindszent patak, melyen 4 fahíd van, ezek igen rossz állapotban vannak. Az országgyűlési képviselő igéri az utakkal együtt a megjavításukat, de nem történik semmi. Az utak hossza 1828-ban még csak 2 km volt, jelenleg már 5170 méter. Ezek: Főtér 480 m. Tormás felé 400 m. Csaba-szögi ut 500 m. Kun szögi 140 m. Varga-szögi 300 m. Cigánytelepi 180 m. = 2000 m. Alvégi ut 840 m. Tormás 1180 m. Sós ut 1150 m. = 3170 m. = 5170 m. A község fő bekötő utja a vasutállomás felé, vezető Alvégi ut, mely 6 éve lett kikövezve a tanítói lakásig. A kovácsműhely felé vezető uton is történt némi kövezés, de attól sár van. A többi ut sáros és esős időben csak az ut melletti kerítésekbe kapaszkodva lehet közlekedni. Előfordul hosszabb esőzéseknél, hogy a ló térdéig a sárba merül. A temető utat is elmossa a víz és a halottat is nagy nehézséggel tudják kivinni a temetőbe.

A község főtere községi tulajdonban van, igen rendezetlen. A bikaistálló ugyan körül lenne kerítve, de már több faléc hiányzik, mint amennyi megvan. A bikaistálló melletti terület régen füzfás, lápos, mély terület volt, a patak ugyan feltöltötte, de még esős időben nem lehet ott járni. Ezért nem építették oda az iskolát. Van a téren 8 db öreg szomorufüzfű. A téren árok folyik keresztül és a víz saját magának csinál helyet, szabályozni kellene. A község házával szemben van egy itatószökut, mely egyidős a településsel, igen bővizű. Itt itatják az állatokat és innen hordja a lakosság nagy része a vizet, mert kevés udvarban van kut. Azt mondják az öregek, hogy a Wagner kutba bele esett egy kacska és ebből a kutból jött elő.

Egészségügyi, szociális helyzet, egyházügyek

Az orvosi ellátás 1935-től javult, amikor Dr. Mihók János került ide körorvosnak. Mátramindszent orvosi körzetéhez tartozik Szuha, Szuhahuta és Dorogháza község. A körorvos a vasutállomáson lakik saját lakásában. Dr. Mihók János 1905-ben született Gyimesközéplakon /Székelyföld/, Pásztón volt a kórházban orvos, onnan került a községbe. A rendelés a saját lakásában kialakított rendelőben folyik minden nap. Felesége Vehovszky Olga, aki az irnoki teendőket végzi, segít férjének a fogászatnál. Az iskolát is látogatja.

A múlt században orvos nem volt, javas asszonyok, kuruzslók kezelték a betegeket füstöléssel, imádsággal. Ezért igen sok volt a haláleset. Az anyakönyvek tanúsága szerint sok volt a gyermek és fiatal halott. A járványok sok áldozatot szedtek. Az 1831. és 1871-es kolera járványban sokan meghaltak, az 1892-es járvány idején már kevesebben, de a századfordulóig mintegy 100 személy halt meg kolerában. Az 1871-es koleraiban halt meg anyai nagypám Hajas Pál Mihály édesnyja és édesapja is. A járvány ellen próbáltak itt is védekezni, a kutakat fertőtleníteni akarták, de azt mondták az emberek, hogy az urak terjesztik a járványt és megakadályozták a fertőtlenítést.

A századforduló után javult az orvosi ellátás. Volt Kistere nyén igen jónak mondott Parkas^{nevű} Zsidó orvos, aki sok betegen segített. Itt működött rövid ideig dr. Török Pálné, utána dr. Szondy Vilma, de nem maradtak itt. Jakab Emil dr. valamivel hosszabb időt töltött itt, Hajas Birka János bíró házában lakott és rendelt, de elment Egerbe kórházi orvosnak. Annyira félt a betegektől, hogy nem fogta meg a kilincset, csak akkor ment be ha kinyitották előtte az ajtót, vagy a botjával ki tudta nyitni. A pénzt nem fogta meg, hanem a pénztárcájába kellett bele tenni. Amikor ő elment, akkor jött Dr. Mihók János 1935-ben és ő letelepedett.

A szülések levezetése szakszerű, 1901 óta Taborita Ignáczné szuhai bába látja el Mátramindszentet, Szuhahutát és Szuhát is. Azonnal megy /éjjel is/ ha hívják és minden nap látogatja a csecsemőt. Rövid ideig volt itt özv. Szikszay Sándoré is, de eltávozott. Most 1942-től Jónás Albertné veszi át a bábaságot, elvégezte a tanfolyamot. 1922-ben született leányneve Hajas b. Anna, férje hősi halált halt.

A csecsemők gondozását eddig Németh Béláné védőnő végezte, most helyezték ide Cselyovszky Bélánét, aki már munkához is látott.

1. 1901-ig Bagó Katalin volt a bába

A községben sok a hiányos öltözetű és étkezésű család. Főleg a nagycsaládosok, de zömmel a cigányok. A múlt században 6 cigány család élt a Sima-hegy oldalában épített putrikban, számuk a századfordulón 42 fő volt. 1942-ben már 78-an vannak. Vályogvetéssel és kosárfonással foglalkoznak, de minden cigány-asszony gyermekeivel együtt kéregetni jár. Általában nem utasítják el őket. A tüzelőt az erdőből lopják. Putrijuk 1-2 helyiségből áll. Akik zenélnek, azok jobban élnek. Rácz Ernő, Csikós Dezső, Csikós Aladár, Csikós József buttyó jó zenészek.

A község kevés karácsonyi segélyt ad a szegényeknek, és az egyház is oszt részükre a persely pénzből karácsonyra. Olyan család a község történelmében azonban még nem volt, ahol valaki éhen halt volna, mert az emberek segítettek és segítenek egymáson. A módosabb parasztnál mindig van napszámos munka és ott dolgozhatnak.

Azt nem lehetett hallani, hogy a dorogházi plébános Szalay Ferenc segített volna a szegényeken, de a mellette dolgozó Farkas tisztelendő segít akin lehet és kell. Ő is szegény sorból került ki, tudja, hogy mit jelent a segítség.

Az iskolában a tanítást is Farkas tisztelendő tartja és igen jóindulatu a gyermekekhez. Lóháton jár ki Dorogházáról. Ha plébános jön, akkor ő hintón közlekedik. Van kocsisa és szolgálója is.

A harangozó Tóth Mihály már 60 éves, apja is harangozó volt, tőle vette át. Annyi fizetést sem kap a harangozásért és tempom takarításaért, hogy megéljen belőle. Reggel 5-kor, déli 12-kor és este 8-kor harangoz rendszeresen, és temetés előtt is. Faszerszám készítéssel foglalkozik, kevés földje is van, melyet feleségével együtt művel. Gyermeük idióta. Igen szorgalmas és becsületes ember. Az I. világháború után 3 évig volt orosz hadifogságban. A temlom mellett lakik.

A község első temetője a Kikirics hegy lábánál a Szuha felé vezető gyalogut mellett volt, ahol jelenleg Kun Gyura Ignác háza fekszik. A második temető a temlom mellett volt. Az új temetőt 1936-ban nyitották meg a Gatyásbérc alatt. Ravatalozó nincsen, a halottakat a temetésig a háznál tartják.

1942-ben 1055 lakosból 1044 római katolikus, 8 zsidó, 3 református. Mindenki magyar származású.

Kereskedelem

A község lakosainak ellátása jó. Van 2 korcsma és 4 vegyes kereskedelem /szatócs bolt/. A korcsmákban reggel 6-tól este 10 óráig lehet italt kapni. Reggel sokan vannak, féldeci pálinkát isznak, este tömve van, ahol bort és pálinkát isznak. Elég sok a részeg ember. A leghíresebb Kun Imre András, aki állandóan részeg. Egyszer már az árokban a vízbe fagyva találták meg, mégis él.

Hajas Lőrincné korcsmája és vegyeskereskedése a községháza mellett központi helyen van, a forgalma is ennek megfelelő. A tisztviselőknek és csendőröknek külön helyiség van a korcsmában. Jól megélnék az üzletből. Kevés panasz van ellenük.

A másik korcsmáros Kun Miklós /zsidó/ felesége és 3 gyermeke van. Hajas Birka Sándornál volt a korcsmája, de most Gulyás András épületében van a korcsma is és a bolt is. Becsületes embernek ismerik. Rendszeresen kérnek tőle hitelt és csak a hónap végén fizetik ki. A bányászok mind hitelben isznak.

A községházához közel van Fráter Mihály /zsidó/ boltja, akinek igen szép felesége és két szép leánygyermeke van. Bárki részére ad hitelt és amit kérnek tőle meg hozza. Jó embernek ismerik. Arról nevezetes, hogy akkor eszi a levest, amikor forr és nem égeti meg a nyelvét.

A templom mellett van Klein Józsefné Fleischer Teréz vegyeskereskedése. Igen szerényen élnek, gyermekük nincs. Kistételű árut tartanak, ezért szegények, de megélnék a boltjukból.

A lakosság a szórakozását az italozással biztosítja a korcsmákban. Ott szoktak mulatságokat is rendezni. Mindekét korcsmának van kuglipályája és állandóan /főleg vasárnap/ sokan vannak. Több háznál van fonóház, ahol éjfélig fonnak a lányok és énekelnek. A korcsmából a legények oda mennek, italt is visznek és táncolnak a lányokkal, akik ezt szívesen veszik. A párvalasztás sok esetben itt történik. A lányok vasárnap délután az utcán sétálnak csoportosan és énekelnek, a fiuk, illetve legények pedig követik őket.

Táncmulatság a levante-otthonon kívül nyáron a szabadban van, ahová a korcsmárosok kitelepülnek.

A gyerekeket nem engedik a korcsmába tartózkodni, sem a fonóháznál. Az ő szórakozásuk a rongylabda, pigézés stb.

Közrend, katonai ügyek.

A csendőrőrsnek 1926-ban történt megszervezése óta a község rendje javult. Addig voltak ugyan éjjeliőrök. Régebben soros beosztással őrizték a falu nyugalma, de a világháború után fizetéssel alkalmazott az éjjeliőr. Legutóbb Varga bicsi István volt alkalmazva, aki egyben az utolsó éjjeliőr volt. A csendőrőrs parancsnoka Balázs István volt, jelenleg Kerekes János tiszthelyettes a parancsnok. Korábban parancsnok volt még Buzás Imre.

A csendőrőrs a vasutállomás felé vezető út mellett van Kun pókó József lakóházában, akiknek bérleti díjat fizetnek. A csendőrök részére ott lakás is van biztosítva. Az őrsparancsnok különálló bérelt lakásban lakik Gulyás Julianna házában.

A csendőrök minden este járják a községet, mindig két csendőr megy és ha rendbontást észlelnek azonnal intézkednek, több embert vertek már meg. Általában a részeg duhajok kapnak ki.

Azt mondja a szuhai bába, hogy férjét Táborita Ignácot a csendőrök verték agyon.

Akik katonaságtól szabadságra hazajönnek, kötelesek a csendőrőrsön is jelentkezni érkezéskor és távozáskor is. Ha valaki a megjelölt időre nem vonul be a csendőrök rövid időn belül keresik és beviszik.

Egyre gyakrabban érkezik sas-os behívó. Már egy személy Farkas András hősihaláláról érkezett értesítés, de 2 eltűntet is közöltek. Ab bevonultak hozzátartozói hadisegélyt kapnak, mely ugyan nem sok, de tengődni lehet belőle. A lakosság egyre elkészedettebb, hogy nem jönnek haza a bevonultak, pedig azt ígérték, hogy villámháború lesz.

Az I. világháborúban elesett 16 katona közül 1935-ben hazatért Oroszországból Gulyás István. Fogságba esett, nem tudtak róla és halálesetét anyakönyvezték. Pervatarovkába került, ahol bojárnál dolgozott. A bojárt kivégezték, felesége Bernyikov Teréz feleségül ment Gulyás Istvánhoz. 3 gyermekük van Gulyás Gusztáv, Gulyás Viktor, Gulyás Rozália. Itt járnak iskolába és már jól beszélnek magyarul. Testvére Gulyás József a lakóházba beköltözött és azt nem akarta átadni, de ki kellett költöznie.

Hősi halottak:

Bene János	Kis cs Imre	Kun pál Mihály
Gulyás János	Kis cs Sándor	Molnár András István
Hajás bacer József	Kun cs Antal	Mérai Zsignond
Hajás János	Kun jakab István	Puporka Antal
Kis cs. István	Kun pókó Márton	Tajti János

1943-ban már érezni lehet a háboru terheit, az árak is kezdenek emelkedni. Gazdalajstromot kellett készíteni és több szarvasmarhát követe~~l~~nek, amit Mátraballára kell szállítani és a vasutállomáson veszik át. Engem is kirendeltek a marhalevelek átírása miatt, mert Dobai Pityu ottani kollégám és barátom nem győzte, olyan sok volt. Ott kellett lakni 2 hétig és tömegével hozták a marhákat.

Az 1922. évi születésűeknek is jönnek a behívók. Rövid kiképzés után őket is viszik az orosz frontra. A hatóságok nem mondják, hogy megállították a németek és magyarok előnyomulását. Van egy kis detektoros rádiókészülékem, hosszú antennát csináltam hozzá, a fülhallgatót beteszem egy vödörbe és jól lehet hallani az orosz és angol rádió adásait. Azt mondta, hogy 1942. november 19-én nagy támadást indítottak Sztalingrádnál az oroszok és bekerítettek több mint 300 000 német katonát. Igaz lehet, mert a hírekben felénk közelebb lévő helységnevek szerepelnek, ahol nagy harcok folynak. A kemény tél szedi áldozatait, 40 fokon felül van a hideg és sok a magyar halott is. Ha rádióm nem lenne elhinném azokat a hazugságokat, melyeket a németek és magyarok a hírekben mondanak, az ujságok írnak.

Most van munkaalkalom mindenkinek, a megélhetési lehetőség még jó, a parasztok is el tudják viselni az egyre fokozódó beadási terheket. Gulyás István, aki oroszországból tért haza családjával azt mondja, hogy ide fognak jönni az oroszok és akkor még több beadást kell teljesíteni, még a padlásokat is le fogják söpörni, mint Oroszországban tették. Megalakul majd a kolhoz, ott kell étkezni és nemcsak marhát meg buzát, hanem tyukot, tojást, tejet, babot és mindenféle terményt kell majd beszo~~l~~gáltatni. Aki nem teljesíti amit követnek, azt elvisszik. A parasztok ezt nem hiszik el neki, azt mondják, azért állít ilyet, mert haragszik az oroszokra. Az az általános vélemény, hogy ide nem jönnek az oroszok, mert az angolok jönnek. A rádióm szerint 1943. november elején már Kievet is visszafoglalták az oroszok. Egymás után jönnek az értesítések a katonák hozzátartozóinak az eltűnésről, hősi halálról. Most már semmi remény nincsen arra, hogy elkerüljük az ország megszállását, újra vesztesek leszünk, mint 1918-ban.

Vezetek egy nyilvántartást a bevonultakról és a hősi halottakról is, a névsor sajnos egyre szaporodik.

1944-ben egyre riasztóbb hírek érkeznek a frontról. Egyre közelednek az oroszok. Március 19-én szomoru hirt közölt a rádió, mely szerint Magyarországot megszállták a németek és megkezdték a magyarok összegyűjtését, akik nekik nem megbízhatóak. Bemondták, hogy új kormány van Sztójay Döme vezetésével. Pár nap múlva egymás után jelennek meg a zsidókat érintő rendelkezések, melyből úgy látszik, hogy zsidóüldözés lesz.

A zsidóknak kötelezővé tették a sárga csillag viselését. A községben lakó 11 zsidónak állandóan viselni kell. Rendelet jött, hogy a zsidókat deportálják és mindenüket leltározni kell. Engem rendeltek ki a leltározások végrehajtásánál a leltár felvételére. Nem szívesen csinálom, de nem tagadhatom meg a parancsot. Sok értékes tárgyuk volt, de semmit nem volt szívem elvenni sehonnan. A Fleischer Teréznél végzett leltár nem sokáig tartott, mert igen szegény volt. Kun Miklóséknál is 2 nap alatt elvégeztük. Fráter Mihálynál 3 napig tartott a leltár, igen sok holmijuk van. A lakást lezártuk, lepecsételtük, a zsidókat pedig elszállították, azt mondják munkára viszik őket. Szomorúan bucsuztam tőlük, mert rendes emberek voltak. Meglepő számomra viszont, hogy az emberek nem nagyon érzik /legalábbis a többség/ részvétet irántuk, pedig sok emberen segítettek. A lakásokat jól lezártuk, lepecsételtük.

Még mindig jönnek a behívók, már behívták az 1923-ban születetteket is. Mindenki úgy bucsuzik a bevonulóktól, hogy azok már nem jönnek vissza, nagy világégésbe mennek. Már mindennaposak a templomban a misék a bevonultakért. A körorvost Dr. Mihók Jánost is behívták, de szerencsére hazakerült, mert megsebesült, de sebesülése nem súlyos. Helyette egy Végh nevű zsidó orvos volt, akit ugyancsak elvittek. A rádió szerint már Erdély felől az ország területére bejöttek az oroszok szeptember végén.

1944. október 15-én az egész község örömmámorban tört ki, mert bemondta a rádió, hogy vége a háborúnak. Sajnos nem sokáig tartott a lelkesedésünk, mert azt is bemondta, hogy Szálasi átvette a hatalmat. Nálunk is volt egy pár nyilas párttag /Varga bicsi Sándor Molnár András id./ akik örültek. A munkások nem bíztak Szálasiiban. Jönnek a behívók már egészen fiataloknak is, az áll a kiragasztott hirdetőményen, hogy minden 18 éven felülinek be kell vonulni, de senki nem tesz eleget, sokan az erdőbe mennek. November 27-én reggel mentem 8-ra a község házára dolgozni és tele volt nyilas csendőrrrel az épület, már hajnaltól ott vannak. Vezetőjük Illés Flórián hadnagy, gárászi leventeparancsnok helyettes. Amikor meglátott, azt mondta, hogy "Megjött már nekem az irnokom, magammal viszem". El

akartam menni, de nem engedtek, azt mondták, hogy azonnal menni kell Pétervásárára, a legtöbb levante már az iskolaudvaron van. Éjjel jöttek és körülvették a községet, hogy senki ne tudjon ki-menni az erdőbe. Házról házra járva szedték össze az embereket. Ujabb kérésemre azonban mégis elengedtek haza átöltözni^{és élelemért} azzal, hogy azonnal jöjjenek vissza. Én elbujtam az erdőben lévő pincékbe. Üzentek, hogy estig várnak, ha nem megyek baj lesz. Nem mentem. Egy hétig üzengettek, hogy tudják hol bujkálok, ha be nem vonulok felgyújtják a házunkat, engem pedig felakasztanak. Az utolsó üzenetet a főjegyző Rétfalvi Béla sógora Kiss István irnok hozta Pétervásáráról. Mondták neki, hogy mátramindszentiek árulták el, hogy hol bujkálok. Elhittem, mert védéspám mondta, hogy amikor bányából hazafelé jött Kun Miklós levante az iskolaudvaron ujjal feléje mutatott és mondta a nyilas csendőröknek, hogy ott megy a szökevény apja. Édesapám azt mondta, hogy nem tudja hol bujkálok. Megijedt az egész család, hogy a házat felgyújtják és kivégeznek, mert nem sokkal előtte Mátraderescsén Salamon Imre nevű fiataalt az apja jelenlétében akasztották fel. Mondtam otthon, hogy elmegyek, de megtalálom a módját, hogy megszökjek és hazajöjjenek. Pétervásárára mentem, onnan Dobfenékre vittek, a többiek mind ott voltak. A front már a Mátra tetején állt, biztam benne, hogy bejönnek az oroszok, de sajnos csak 3 hét múlva vonultak be a községbe 1944 december 23-án délután 4 órakor. Én voltam tehát az utolsó bevonuló a községből. A németek igen sok kárt tettek a nyilasokkal egyetemben a községnek. Amikor bevonultam, utána jöttek be a németek és csak az oroszok üzték ki őket.

Elhurcoltak 4 pár lovat, 30 sertést, 10 tehenet, 100 db. birkát, 4 lovaskocsit, 8 lószerszámot. A bevonások során 2 lakás rongálódott meg, de emberéletben nem esett kár. Előzőleg a község fölött légi csata is zajlott le, és a bombák a külterületre estek. Harc nem volt a községben, csak átvonultak az oroszok.

A II. világháború során 163 főt hívtak be katonának. A hősi halottak száma 21. A koncentrációs táborba 11 zsidót vittek el, akik közül 3 tért haza, Kun Miklós 1 lány^{ae} és két fia, Kun Ilona, Kun Imre és Kun Ferenc. A többiek elpusztultak. A katonaszökevények száma 12 volt.

Községünkön végig vonultak: a II. Ukrán front VII. Gárda hadserege, a VI. Gárda harckocsizó hadserege és a román hadtest II. lövész hadosztálya. A Mátra felől jöttek a patak mentén és németek után érdeklődtek, sok lakásba bementek, de senkit nem bántottak. Innen tovább mentek Nádujfalu felé, 2 román katona a vasuti átjárónál halt meg,

A II.világháboruban részt vett mátramindszenti lakosok:

Kun pókó Gábor	Kaszás József
Varga Joachim	Kis csitári Joachim
Kun pókó Mihály	Usák Lőrinc
Bene József	Kun pókó Károly
Hajas birka Antal	Hajas máté Máté
Kun pókó István	Kun pókó András picsir
Tajti József	"un csaba János id
Tóth József	Jónás János csürü
Hajas máté Tibor	Tóth József
Gulyás Imre	Tajti Imre
Szücs Gyula	Varga b.József
Gulyás Elemér	Tajti Pál
Kun pókó József erni +	Sipos Imre
Kun geci Gábor	Almádi Joachim
Hajas hajasok András	Gulyás Zoltán
Hajas hajasok Jenő	Kis csitári Sándor id
Orosz Mihály	Varga bálint István id
Orosz István	Varga bicsi Sándor
Hajas birka István	Orosz Joachim
Hajas hajasok József	Gulyás Gergely
Hajas birka János	Molnár Illés bagi fia
Kun geci József	Kis csitári Sándor
Sipos János	Almádi József
Sipos István +	Bakos József +
Sipos József +	Kun pál András
Kis csitári András	Kun csaba József
Kis csitári Ferenc	Kun csaba Antal
Kiscsitári Mátyás	Gulyás Antal
Hajas bacer Kálmán	Kun pókó Albert
Hajas bacer István	Kun pókó Vince
Hajas pál Imre	Kun pókó András
Bakos Gábor	Hajas pál János +
Hajas Árpád	Hajas hajasok János
Hajas birka József	Hajas m Mihály gutyi
Kis csitári József gépes	Hajas máté József
Kun pókó Imre röges	Kun geci István
Kun pókó Miklós röges	Csikós Vilmos
Orsó Antal	Hajas birka István
Kun gyura Joachim +	Hajas birka József palcsi +
Tóth István	Hajas birka András
Kun gyura Joachim ila	Hajas birka József kosztos
Hajas birka Gábor	Csikós Jenő +
Molnár József lenci	Csikós Árpád +
Tajti Joachim +	Csikós Dezső
Tóth Péter	Csikós László
Tóth Barnabás	Bakos András
Végh István vitéz	Puporka Rudolf
Kis csitári István	Farkas Gáza
Jónás Albert +	Puporka Miklós
Gulyás István	Béres József +
Molnár András gulló	Tajti János
Molnár Mihály durdó	Bárnai János
Kun geci Pál	Bárnai István
Varga bicsi József	Gulyás Gusztáv
Kun pál József +	Hajas Frigyes +
Kun imre Imre	Tóth Imre
Kun pókó János koka	Hajas Boldizsár
Kun pál Mihály +	Tóth Gábor
Kun csaba János	Hajas josti Károly
Kiscsitári Sándor	Szabó Rudolf
Usák János	Kis csitári Pál

+ hön kalált káltak

Kun geci József
 Orosz János
 Hajas josti András
 Hajas josti Pál
 Kis csitári József rokkant
 Kis csitári István +
 Hajas b István +
Varga bicsi András
 Hajas josti József
 Kun imre G ábor
 Tajti Miklós
 Laczkó László +
 Usák István
 Hajas birka József
 Farkas András +
 Tajti István
 Varga pasle József
 Hajas birka János kisb.
 Tajti József
 Hajas josti Alajos
 Kis csitári János
 Tajti Imre
 Kerekes János
 Molnár József
 Kun geci János
 Gulyás Joachim
 Gyurkó Pál +
 Orosz János id
 Hajas hajasok László
 Kis csitári József Albert fia
 Gulyás István
 Gulyás József
 Hajas pál István
 Hajas birka Pál +
 Puporka György
 Körmendi Ferenc
 Bakos András
 Fehér Gyula
 Kovács István
 Dr.Mihók J ános
 Almádi Imre

Meghaltak:

Farkas András
 Gyurkó Pál
 Kun pókó József erni
 Bakos József baka
 Hajas birka József palcsi
 Béres József
 Kun pál József
 Kun pál Mihály
 Csikós Jenő kannyu
 Kun gyura Joachim Ignác fia
 Hajas pál János recski
 Hajas Frigyes
 Csikós Árpád
 Tajti Joachim
 Jónás Albert
 Sipos István
 Sipos József
 Kis csitári István
 Laczkó László
 Hajas b.Pál

Koncentrációs táborban voltak:

Kun Miklós
 Kun Miklósné
 Kun Imre
 Kun Ilona
 Kun Ferenc
 Klein József
 Klein Józsefné Fleischer Teréz
 Fráter Mihály
 Fráter Mihályné Farkas Valéria
 Fráter Edit
 Fráter Valéria

A táborból élve szabadultak:

Kun Imre
 Kun Ilona
 Kun Ferenc

Hadifogságban volt 62 fő
 - Szovjetunióban 40 "
 - Francio.-ban 22 "

Fülek bombázásánál 1944-ben /ahol vasutas volt, meghalt:

Hajas Ignác id.

A német megszállást követő építőmunka

Az emberek nagy lelkesedéssel fogtak a munkához, várták haza a bevonultakat, de csak azok jöhettek haza, akik nem kerültek fogságba. A bevonultak közül 62 fő volt hadifogoly, ebből a Szovjetunióban 40 fő, Franciaországban 22 fő volt.

A községből tömeges menekülés nem volt, mint az ország más részéről. Csupán báró Solymossy Tibor /a közben elhalt Jenő örököse/ földbirtokos menekült el. Állítólag Romániába menekült és mint román katona esett el. A helyén maradt a főjegyző és a segédjegyző is. Az oroszok bevonulása után mindenki folytatta munkáját. A főjegyző és segédjegyző félték a bántalmazástól és amikor az oroszok jöttek WC-t pucoltak, de nem bántották.

A bíró Hajas birka János lemondott és helyette a képviselő testület Hajas birka Gábort /nős Kiscsitári Borbálával/ választották bírónak.

1945 január végén megalakult a földosztó bizottság. Elnök: Tajti András, tagjai: Hajas birka Joachim, Kun Gyura János, Hajas hajasok János, Horváth Imre voltak. Február hónapban meg is kezdődött a földosztás. 215 hold földet osztottak fel, de a meglévő föld az igényeket nem fedezte. Egy családnak csak 1 hold jutott. Ezen kívül fel lett osztva 101 hold erdő is. Csak a báró földjét osztották fel, máséhoz nem nyultak. A földosztásnál igen sok vita volt, így a kihirdetés után több ízben újra kellett kezdeni az osztást, mert különböző érdekekre hivatkozva alaptalan igényeket támasztottak. Pl. Hajas birka Gábor a bíró 160 hold földet követelt részére és Molnár András részére, mert ők az I. világháború után agyonlőttek egy román katonát, partizánoknak mondták magukat. Közölték velük, hogy a kerest elutasította a bizottság, később le is mondott, mivel igényét nem elégítették ki.

A pártok február elején alakultak meg. A Magyar Kommunista Párt Kun Gyura János, Hajas birka Joachim, Hajas hajasok János, Horváth Imre, Kaszás József vezetőségi tagokkal, a Független Kisgazda Párt Hajas birka András voltbíró, Hajas birka Gábor bíró, Sipos Mihály vezetőségi tagokkal alakult meg. A Kommunista Pártnak a földosztás befejezéséig 280 tagja volt, amikor a földet megkapták 2/3 részük kilépett.

Megalakult a MDSZ is Varga bicsi János, Oroisz János, Hajas Vendel, Jónás Gyula, Kun Csaba József vezetőségi tagokkal.

Április elején Nemzeti Bizottság alakult, melynek 3 kommunista, 3 kisgazda, 1 független tagja volt.

A földműves lakosság és a földhözjuttatottak minden földet megműveltek tehenekkel, ökrökkel, lovakkal, ugaron föld nem maradt. A báró által legelőnek használt területeket is felszántották és burgonyával ültették be, melyből rendkívül jó termés volt. A pénz értéke egyre romlott, kialakult a csere-kereskedelem. Az alföldre jártak le husért, zsirért stb. kukoricát hoztak.

A vasutállomáson az oroszok részére szükséges takarmányt gyűjtötték be Tajti József átvevő irányításával. Ott bálázták és szállították tovább. A községben orosz katonák tartózkodtak egy major vezetésével, aki igen durva ember volt, míg a beosztottai igen rendes emberek voltak. A major agyon akarta verni a főjegyzőt mert nem jelent meg elég ember a préselésnél. Gulyás István szaladt a községhezára és leszidta az őrnagyot, aki elment. Felesége a Terka néni is sokat segített a községen nyelvtudásával. Megindult a pártharc, főleg a kommunista és kispazda párt között. Mindkettő egyszerre rendezett mulatságot. Egymást szidalmazták, bár mindkét pártban sok rokon volt. Akik felsőbb pártszervektől jöttek, azokra hallgattak és ezért fordultak egymás ellen.

1945. november 4-én van a választás nagy harc közepette. Nagy az öröm a kispazdák körében, mert döntő fölényrel győztek. A község lakosságára azonban ez nem volt különösebb befolyással, mindenki végezte tovább a dolgát, biztak a jövőben.

1946. február 1-én a köztársaság kikiáltását és Tildi Zoltán megválasztását mindenki üdvözölte. Biztak az emberek abban, hogy megállítják az inflációt, de az rohamosan növekedett.

1946. május elején lemondott Hajás birka Gábor bíró, mert földigényét nem elégítették ki. Összeült a képviselőtestület, melynek 12 tagja volt. Két jelölt volt egy kispazda és egy kommunista párt jelöltje, a kispazdák jelöltje Kun Pókó Gábor 7 szavazatot kapott míg Tajti Imre a kommunisták jelöltje 5 szavazatot. Volt aki azt mondta, hogy "Malachizó, gyerekbíró soha nem volt jó", de Kun Pókó Gábor értelmes, jóindulatú bírónak bizonyult.

Augusztus elsején mindenki nagy örömeire jelentette be a rádió, hogy új forintot adtak ki, mely értékálló lesz. Ezt követően a keresetekkel és árakkal általában meg voltak elégedve az emberek. A végrehajtott bányák és nehézipari üzemek államosítását az emberek helyeslik.

Félő, hogy a pártok közötti torzsalkodás megosztja az országot és káros lesz az újjáépítésre és a gazdasági munkára. Várják az emberek az 1947. augusztus 31-i választások eredményét. Itt a kommunista párt kapott legtöbb szavazatot.

1948. június 14-én kimondták a kommunista és szoc. dem. párt egyesülését, és megalakult a Magyar Dolgozók Pártja.

A pártegyesülés után a községben teljesen megszűnt a Kisgazda Párt tevékenysége, nem voltak további pártharcok. Az ÁVH-sok egyre gyakrabban jöttek a községbe, egy közülük itt is maradt és figyelte az eseményeket, a korcsmába úgy ment be, hogy nem vették észre és kihallgatta amit beszélnek. Kihallgatta, hogy Hajas birka János volt bíró elitélően nyilatkozott a rendszerről és feljelentette. Tanunak megjelölte Hajas birka Istvánt. Amikor elitélték nem saját magát okolta, hanem a tanut, aki ellene vallott. Elrendelték a községközeli hirszolgalatot, ami azt jelentette, hogy minden vasárnap délelőtt 10 órakor meg kellett hallgatni a rádiót és az ott leadott anyagot a község házában megjelenteknek fel kellett olvasni. A rádió a korcsmában volt és én kaptam az utasítást, hogy leírjam, amit mond. Amikor irtam Hajas b. János állandóan beleszólt. Felkértem, hogy hagyja abba a megjegyzéseket, mert az ávós kihallgatja és baj lesz. Sajnos nem hallgatott rám és elitélték érte.

1948-ban már komolyan vették a beszolgaltatást és sok mindent kellett beadni. A földek tulajdonjoga rendezetlen volt és nem tartották igazságosnak. Évtizedek óta a községjegyző a hagyatékot részarány szerint adta át és nem vette figyelembe a darabszám szerinti elosztást, amit az örökösök a tárgyalás előtt egymás között elvégeztek. Nem lehetett pontosan kimutatni, hogy kinek mennyi szántója és rétje van.

A képviselőtestület úgy határozott, hogy a helyszínen kell megállapítani, hogy melyik földet ki használja. Ez igen nagy munka és elhúzódik a téli hónapokra is. Ezért senki nem vállalta. Engem kértek fel, mint aki jól ismeri az embereket és a határt is, hogy végezzem el a felmérést. Holdanként 20 fillért állapított meg a képviselő testület. Az ajánlatot elfogadtam és 1949 tavaszára sikerült igen sok munkával, fáradtsággal és veszélyesgel elvégezni a munkát.

Sajnos a helyszíni szemlénél sokat kellett veszekedni az emberekkel, mert a testvérek, rokonok ott akarták tisztázni vitás ügyeiket és minden családi titkukat kikiabálták. Olyanok is voltak, akik nem ismerték el, hogy a földet használják. Azt a szomszédok meghallgatása után sikerült csak megállapítani. Különösen sok baj volt Kun pókó József röggessel, Sipos Imréné Kun pókó Erszébet röggessel, Legnár Istvánné Sipos Angyállal, Sipos Mihálllyal. Ők már 15 éve pereskednek, de csak az ügyvédek nyerne. Amikor a munkát elvégeztem, szinte mindenki elfogadta, de nem mindenki fizette ki a 20 fillért /Kis csitári József gépes Gulyás Józsefné Varga Teréz stb./. A következő földbirtokokat találtam:

47

Mátramindszenti szántó és rét tulajdonsok 1948-i állapot szerint.
Helyszini felmérés, beazonosítás alapján

N é v /Házastárs neve/	Szántó		Rét	
	kh	öl	kh	öl
Tóth Imre/nős Kis csitári Angyéllal/	3	116		870
Tóth G á b o r /nős Sipos Máriával/	2	1336	1	1082
Fráter Mihály /nős volt Farkas Valériával/örök.	1	190		696
ifj Tóth G á b o r /nős Hajas birka Rozállal/	1	555		250
Hajas birka János /nős Gulyás Katalinnal/	5	1408	6	306
Hajas birka András /nős Hajas b.Katalinnal/	3	1131		258
Hajas birka Mária f:özv.Bene Jánosné	4	384	1	746
Hajas birka Imre /nős Kun pókó Máriával/	3	337		268
Hajas birka Gábor /nős Kun csaba Rozállal/	3	343		268
v.ifj.Hajas birka Istvánné sz.Kun pókó Mária	3	908		253
özv.Hajas birka Istvánné sz.Varga bicsi Erzsébet	1	427	1	155
Hajas josti Károly /nős Kovács-Erzsébettel/	3	1463	1	1006
Hajas m á t é Józsefné szül.Hajas josti Anna		1305	1	1248
Orosz Gábor örököse Szabó Rudolfné Orosz Rozál	3	-		
özv.Hajas josti Károlyné sz.Kiscsitári Anna/	1	501	1	126
Kis csitári Pál /nős Hajas birka Annával/	6	673	4	571
özv.Orosz Pálné szül.Ku n geci Rozál	3	1422		739
Béres Pál kovács /nős Hajas birka Annával/		1118		
Bárnai István /nős Kiscsitári Annával/	2	256		354
Hajas p á l András /nős Varga bicsi Annával/	2	318		148
Hajas birka József /nős Kun gyura Mária/	1	1113		303
Hajas m á t é Imre /nős Tóth Máriával/	1	283		208
Molnár József balog /nős v.Hajas b Rozál/	1	-		
Hajas bacer Ferenc és neje Kun pókó Mária		1416		
Molnár Antal és neje Hajas b Borbála		1400		
Kovács János és neje Hajas bacer +lona	3	-		
Kis csitári János és neje Jónás Julianna	1	1467		385
Varga bicsi Gáspár és neje Hajas josti Zsuzsanna	2	106		97
Varga pasle József és neje Sipos Angyél	6	1426		493
Mérai Zsigmondné sz.Kis Mária	1	-		
Hajas birka János és neje Nagy Mária		1400		
Hajas birka József és neje Kiscsitári Borbála	2	63		537
özv.Hajas birka Józsefné Evellei Julianna	1	263		537
Usák István és neje Kun csaba Borbála	1	711		448
Molnár András és neje Kun pókó Borbála	2	865		513
Varga bicsi András és neje Kispál Anna	2	202		
Laczkó László és neje Bakos Julianna		1400		
Kun imre G á b o r és neje Hajas m á t é Rozália	5	1086	1	304
Tajti József és neje Hajas bacer Mária	1	-		351
Varga bicsi József gyökér és neje Kun imre Anna	2	68		595

	Szántó		Rét	
	kh	öl	kh	öl
Hajas josti Alajos és neje Hajas h Borbála	2	192		672
ifj.Kis csitári Albert és neje Hajas j Mária	2	-		
Hajas josti József és neje Bakos Ilona	1	800		
Hajas josti Mihály Jánosaknán lakik		812		194
Kun pókó Elemér és neje Sipos Rozália	1	815		167
Kun pókó Mihály és neje Varga bicsi Erzsébet	1	1591		151
Kun pókó Józsefné Kun pókó Rozália		1159		
Varga bicsi András anda és neje Kun-pókó Angyél	1	41		75
Kis csitári József és-neje Gulyás Borbála	3	1370	1	950
Kis csitári József rákosi és neje Végh Rozál	2	800		-
Hajas josti András és neje Gulyás Piroska	7	1045	3	1237
Hajas birka István juszti és neje Hajas Izor	1	223		154
Hajas birka Pálné Orosz Jusztin	1	138		1318
ifj.Hajas birka Pálné Gulyás Rozál	2	132	1	215
Hajas b János atam nős Hajas birka Évával		979		381
Hajas birka Joachim és neje Varga bálint Erzsébet	1	157		60
Kun pókó József botos és neje Gulyás Julianna	14	218	4	801
Hajas máté Pál és neje Molnár Rozália	3	1026		1534
Kun pókó István és neje Gulyás Ilona	8	488	2	768
Hajas birka Antal és neje Hajas h Borbála		1569		674
Kovács István és neje Bakos Mária	3	923		38
Hajas birka Márton és neje Végh Piroska		949		1303
Molnár Gáspár és neje Hajas bacer Ilona	3	275		38
Hajas bacer József és neje Bakos illés Rozál	1	353		76
Bene Mihályné Hajas birka Angyél	4	1243		1559
Bene Mihály	1	1184	4	1280
ifj.Kun pókó Andrásné szül.Bene Angyél	3	46		1213
Kun pókó András id.és neje Kun pál Anná-	4	879	2	746
Kun pókó Gábor nős Hajas birka Borbálával	3	684	1	127
Hajas máté Józsefné sz.Kun gyura Katalin	2	336		1342
Szőlősi Pálné sz.Buzás Rozál		839		
Buzás Imre örökösei:Szücs Gyuláné és tsai	2	822		622
Gulyás Joachim és neje Hajas birka Rozália	16	1500	5	794
Kis csitári János és neje Kun pókó Katalin	1	1041		
Gulyás Imre és neje Hajas birka Rozália	7	941	1	1507
Kun pókó Imre erni és neje Gulyás Anna	4	660	1	1258
Gulyás József és neje Varga pesta Teréz	8	633	2	107
Gulyás András és neje Kun imre Rozál	8	199	3	1274
Gulyás Alajos és neje Gulyás Etel	7	387	2	1405
Gulyás Istvánné sz.Gulyás Julianna	2	1263	1	109
Hajas Hajasok Imre és neje Sipos Julianna	3	974		1586
Hajas hajasok Joachim és neje Kun pókó Katalin	4	1559		1326
Hajas hajasok András Amerikába-vándorolt	3	74		1137

	Szántó		Rét	
	kh	öl	kh	öl
Hajas hajasok Antal Amerikába kivándorolt	3	74		138
Hajas hajasok József és neje Hajas birka Mária	3	1322	1	283
Kun gyura János és neje Hajas hajasok Borbála	1	824		547
Orosz Joachim és neje Hajas hajasok Rozál	1	1400		
Orosz István és neje Hajas hajasok Anna	3	-		
Hajas birka Julianna		1210		
Kis csitári Ferenc és neje Hajas birka Anna	1	1458		1270
Kis csitári Sándor és neje Kun pókó Julianna	1	-		
Kis csitári András sötyi és neje Kun pól Julianna	1	1243		125
Parkas Andrásné sz.Varga pasle Franciska	2	992		400
Kun geci Pálné Orosz Anna	2	1367		434
Sipos Imre és neje Kun pókó Erzsébet	2	750		1249
Sipos Sándorné Hajas Erzsébet örökösei			1	773
Sipos Gábor és Mária	1	939		1275
Sipos József és neje Szücs Bernadetta	2	915		1218
Kis csitári Albert és neje Jónás Julianna	3	1381		442
Kis csitári Mátyás és neje	2	1273	1	143
Kis csitári András és neje Hajas pól Zsuzsanna	2	988		1019
Hajas pól Andrásné Kiscsitári Mária	2	1066		448
Hajas bacer Menyhért és neje Hajas pól Mária	1	878		303
Kis csitári József és neje Molnár Erzsébet	1	660		
Kis csitári Istvánné Hajas pól Julianna	2	1171		1053
Kis csitári Mihályné sz.Kis csitári Anna	2	103		19
Bakos Gábor és neje Hajas birka Rozál	4	919	1	977
Bakos Joachim és neje Varga pesta Anna	4	869	1	950
özv.Bakos kj Jánosné Hajas birka Mária	7	1403	4	1219
Hajas birka Sándor és neje Telek Borbála	1	1489		1117
Hajas birka Lőrincné Csőke Ilona	3	871	1	960
Hajas birka József és neje Gulyás Rozália	6	619	3	1527
Kiscsitári József gépes és neje Kun pókó Anna	4	986	1	613
Kun pókó Gábor tököcs és neje Hajas kis Julianna	2	625		487
Kun pókó József röges és neje Kis csitári Piros	4	434	1	545
Kun pókó Mátyás tolyu és neje Hajas josti Klára	1	1285		813
Orsó Antal és neje Hajas hajasok Julianna	4	170	1	665
Orsó József és neje Kun pól-Rozália	3	1510	1	773
Orsó Józsefné sz.Kun pól Rozália	1	274		389
Tóth Józsefné Sipos Julianna	3	211		254
Kun gyura Ignác és neje Sipos Mária	10	139	2	651
Kun gyura Imre és neje Tóth prokaj Julianna	1	362		821
Kis csitári Józsefné sz.Hajas birka Rozál	2	916		700
Kis csitári Mihály és neje Hajas hajasok Angyél	3	376	1	372
Hajas birka Gábor ifj és neje Kis cs.Borbála	1	1323		
Molnár Pálné Kiscsitári Rozália	4	532		1245

	Szántó		Rét	
	kh	öl	kh	öl
Tóth Máté és neje Nádasdy Teréz		342		
Tajti Pál és neje Tózsér Rozália	3	360		790
Tajti Joachimné Kis csitári Erszébet	1	791		190
Végh Albert és neje Kun pál Mária	2	722		864
Laczkó József és neje Kis csitári Anna	2	1120		349
Kis csitári gecse Ferenc és neje Kun geci Anna	1	1142		681
özv. Jónás Mihályné Bakos Teréz	2	441		386
Jónás Albert és neje Tóth Anna	1	425		975
Kun pókó Ignác és neje Kun pókó Anna	4	1281	2	941
Molnár Antal és neje Kun pókó Mária	4	230	1	479
Kun pókó Pál ifj és neje Kis csitári Borbála		1433		
Varga balint József és neje Albertusz Rozál	3	880		981
Kun pál József és neje Sipos Teréz	3	971		923
Varga balint András és neje Kun pál Anna	2	18		181
Varga balint István és neje Hajas pál Klára	3	1011		405
Usák Lőrinc és neje Varga balint Rozália	1	1577		435
Kun pókó Gáspár és neje Kis csitári Rozália	1	462		177
Varga pesta András és neje Bakos Erszébet	2	864		899
Hajas máté Gábor és neje Sipos Erszébet	2	1464		337
Hajas kis András és neje Tóth Anna	1	-		
Gulyás Imréné sz. Hajas birka Anna bába		800		
Laczkó István és neje Kun pókó Anna	2	1220		912
Sipos Márton és neje Tajti Katalin	2	257		248
Hajas máté Máté és neje Kis csitári Rozál	1	208		
Tóth József és neje Kun gyura Mária	1	678		
Telek János és neje Varga bicsi Rozália		800		
Telek János és neje Bakos Mária	1	538		272
Kun pókó Joachimné sz. Tajti Rozália	1	1223		878
Kaszás József és neje Usák Mária		1400		
Tóth József bence és neje Hajas pál Katalin	1	663		240
Usák Mátyás és neje Táborita Ilona		1400		
Kun csaba Antalné ö.	1	1027		148
Kun pál Mihályné sz. Hajas josti Rozália	4	869	1	776
Tajti József fagyos és neje Tóth Anna	3	81		932
Varga bicsi Sándor és neje Sipos Mária	1	1264		282
Varga balint Mátyásné sz. Kun gyura Zsuzsanna	2	434		397
Kun imre Albert wackos és neje Hajas máté Anna	1	685		315
Kun imre István és neje Hajas m Rozál		1241		359
Gulyás Gergely és neje Kun jakab Julianna	4	517	1	1594
Kun gyura Józsefné sz. Orsó Anna	5	241	1	1227
Tóth Mihály és neje Kún Anna	2	68		138
Kovács János és neje Gulyás Mária	10	349	3	165

	Szántó		Rét	
	kh	öl	kh	öl
Varga pesta Imre és neje Kun pókó Rozália	10	613	2	1509
Kis csitári Istvánné Molnár Erzsébet	1	1572		559
Gulyás Mihály és neje Kun pókó Rozál	4	297	1	1561
Kis csitári Sándor és neje Jónás Julianna	2	685		746
Kun gyura András és neje Molnár Rozália	2	384		13
Kun gyura Gábor és neje Kun pókó Katalin	1	785		80
Gulyás István nős Bernyikov Terézszel	2	1109	1	841
Hajas máté Antal és neje Medve Rozália		722		152
Almádi József és neje Hajas m Erzsébet	1	800		
Legnár Istvánné sz. Sipos Angyél	1	932		
Sipos Mihály nős Bakos Borbálával	6	159	2	1377
Varga bicsi József görbics és neje Kun g Mária	1	402		
Bakos Józsefné Bene Rozália	2	733		141
Bakos károly Pál és neje Molnár Katalin	1	1047		
Varga bicsi Istvánné Usák Borbála	1	800		
Kun csaba József és neje Molnár Mária	1	1098		
Kun csaba Mihály és neje Hajas hajasok Julianna	1	1251		733
Kun jakab Antal és neje Tajti Erzsébet	2	915		
Gulyás Antal és neje Kun pókó Erzsébet	14	940	4	1390
Kun pókó Albert és neje Gulyás Mária	10	426	3	890
Kun pókó János gógó	1	331		503
Kun pókó Vince és neje Kun Julianna	1	336		301
Wagner Ferencné Szirovatka Erzsébet	1	1177		
Kun pókó Pál id	5	247	1	1248
Kun pókó Mártonné Sipos Margit -	2	649	1	1150
Tajti Jánosné özv. Tőzsér Julianna	2	1189		1032
Tajti András és neje Sipos Rozália	4	224		800
Kun pál István és neje Gulyás Erzsébet	6	307	2	104
Hajas pál János és neje Jakab Izsmér	4	552		1041
Hajas hajasok János és neje Sipos Borbála	2	1282		872
Hajas máté Erzsébet	1	142		311
Hajas máté Mihály gutyi	1	382		
Hajas máté István és neje Hajas josti Katalin	2	1246		797
Hajas máté Mihályné Végh Teréz	1	1303		11
Hajas bacer István és neje Tóth Piros	7	880	2	870
Hajas pál Istvánné Jónás Mária	4	98	1	223
Hajas pál Gáborné Pálfi Mária	2	1406		1522
Kun geci Józsefné Sipos Anna	4	1131	1	318
Molnár Gábor és neje Pintér Borbála		1550		
Végh Jánosné Molnár Rozália		1533		
Hajas birka Mihály és neje Mérai Anna	2	38		1342
Hajas birka Gellért és neje Tóth Martinka	1	1309		700
Varga bicsi Mihály és neje Sűcs Király Mária	2	925	1	308

	Szántó		Rét	
	kh	öl	kh	öl
Varga bicsi Lajos és neje Bakos Anna	1	-		
Varga bicsi Pál vékonyaku és neje Tózsér Julianna		1400		
Tajti Istvánné Usák Borbála	2	663		537
Tajti Jánosné Béres Borbála és Béres Józsefné Szabó Mária	2	-		
Bárnai János és neje Bakos kistamás Anna	1	800		
Hajas birka János cubi és neje Tóth Julianna	3	481	1	952
özv.Hajas birka Jánosné Kun pókó Anna		916		133
Hajas birka Istvánné Kis csitári Mária	1	219		21
Hajas birka András és neje Tóth Erzsébet		1456		159
Kun geci Pálné Varga bicsi Piros	1	579		194
Csomós Jánosné Hajas bacer Katalin	1	405		
Kis csitári Sándor és neje Kis cs Mária	1	1011		
Sipos János Nádujfalu		660		38
Bene József és neje Hajas birka Rozália		631		137
Hajas pál Lőrincné		204		247
Jónás Istvánné Szuha		125		
Hajas birka Rozália		867		57
Forgács András Nemti	1	965		
Fekete István és András Nemti		1073		848
Sipos Ferencné Kisbárkány		185		
Varga csitri Ferenc és neje Bakos g.Krisztina	1	503		
Magyar György		701		
Hajas birka Ignác és neje Kivés Erzsébet		516		
Kun Kálmánné örököse		119		
Wéber Márton		425		
Kis csitári András andi		1122		357
Végh Andrásné Varga bicsi Erzsébet rupi		1201		503
ifj.Hajas b József KE		1200		
Forgács S Sándor, József, Jólán, János, Mária Nemti		381		1031
Pádár Gáborné Szuha		79		
Bolcsó István és neje Magyar Margit	1	595		
ifj.Varga bicsi József és neje Varga b Julianna	1	096		
ifj Varga bicsi József gyökér és neje Usák Anna	1	96		
Usák Lőrincné Tajti Rozál		66		
Jónás János és neje Végh Anna		66		
Tóth Péter és neje Telek Mária	1	132		
ifj.Kun pókó András picsir és neje Kis Erzsébet		932		
Bene Rozália		711		
Pádár Károly és József Szuha			2	974
Róm.Kat.Kántor alap	2	1110		
Jegyző alap	2	332		

1948-ban nagy szervező munka folyik egész éven át a községben, a földművesszövetkezet megalakításáért. A többség támogatja a szövetkezetet és egy részjegyre 10 Ft-ot fizetnek be. A legtöb-
bet Hajas birka Sándor jegyezt, 5 db-ot. Ő felajánlotta saját lakását bolt céljára, így az utcára néző szobában nyilik meg a szövetkezeti bolt, melyben a vezető testvére Hajas birka Joachim és felesége segít. A szükséges árut beszerzi, a hitelt a szövetkezet Bgerből megkapja, így a bolt zökkenőmentesen működik.

Fráter Mihály üzletében megindult a posta működése és zavartalanul folyik. A postaküldeményeket lovas kocsival viszik az állomásra. A postahivatal vezetője Reményi /Ritter/ Károly. A Fráter család deportálásból nem tért vissza, biztosan elpusztultak, így örökösével Mohos Dezsőnével egyezik meg a posta.

Megszűnt tehát 3 vegyes bolt és egy korcsma. Csupán Hajas Árpád /Lőrinc örököse/ működik a posta mellett, mint korcsmáros és vegyes boltos. A második a szövetkezeti bolt, melyre igen nagy szükség volt. özv. Kun g Józsefné most kapott korcsma jogot.

A beszolgáltatás egyre nagyobb jelentőséget nyer. A tej, tojás stb. átvevő Kovács Istvánné a kántor felesége.

A rendőrség a volt csendőrorős épületben van, őrsparancsnok Traszik József.

A község egyházilag elszakadt Dorogházától és külön plebá-
nia létesült Kanyó Mihály lelkész vezetésével, aki a temetőt
mellett lakik Gulyás András házában. A lakossággal jó a kapcsola-
lata. Az iskolai ügyekbe már nem szól bele.

1948. augusztus 20-án reggel 3 éves orosz fogság után haza-
érkezett a kántortanító Kovács István. Én, aki mint népművelési
ügyvezetőként is működtem az ünnepségen, ahol az új kenyeret
ünnepeltük, külön köszöntőt mondtam a tiszteletére. Lakásához
kísérte a tömeg és ott átadtuk részére az új kenyeret. Igen
hálás volt, a fogság után eléggé meg volt törve, sirva fogadta
a köszöntőket. A következő nap már iskolai ügyekkel foglalko-
zott. Igen népszerű ember a községben és komolyan veszi a
foglalkozását, hivatástudatból teszi a kötelességét.

Hadifogságból már egyre kevesebben jönnek haza. Vannak még
reménykedő hozzátartozók, de egyre kevesebben.

Az iskolai oktatás fejlődése

A község felszabadulása idején az elemi iskolában 148 gyermek tanult Zsasskovszki Mária tanítónő egyszemélyi vezetésével. A kántori teendőket is ő látta el. A tanítás nehézségekkel indult, mert a tábori csendőrök az iskolába voltak bezárva a felszabadulást megelőzően /tanítás 1 hónapig nem volt/ és a szemléltető eszközöket, képeket, iratokat kiszórták az utcára és tönkretették. Pótlásukról úgy, ahogy tudott Zsasskovszki Mária gondoskodott. A tanítást a felszabadulás után azonnal megkezdte.

A második betöltetlen tanítói állásra az iskolához lett helyezve Mohai Márta tanítónő, aki rövid ittartózkodása után a rossz lakás és élelmezési viszonyok miatt lemondott, elköltözött. 1946-ban 3 tanerős létszám lett megállapítva és az iskolához helyezték Magda Lajos és Várfi József akkor végzett fiatal tanítókat. Ők lakás és élelmezési nehézségeiken úgy segítettek, hogy a gyermekek szüleivel sorban tartózkodtak és étkeztek.

1948. szeptember 1-én Kovács István megkezdte működését és az iskola vezetését nagy hozzáértéssel végezte. A helyi vezetők-től minden segítséget megkapott.

A tanerők számát 4 főre emelték, így itt maradt mind a két fiatal tanító. Az általános iskolai oktatás a 6650/1945. ME. sz. rendelet szellemének megfelelően indult meg és folyt tovább. A tanítás 4 tanerővel, 4 tanulócsoporttal folyik váltott rendszerben. A mulasztás állandóan csökken, a tanulmányi színvonal fokozatosan emelkedik. A cigánygyermekkel van sok baj, mert a szülők sem veszik komolyan a tanulást. Többször kell a gyermekeket a cigánytelepről kényszerrel az iskolába vinni.

Annak ellenére, hogy a mátramindszenti elemi iskola felekezeti iskola volt korábban, az államosítás semmiféle törést, vagy vitát nem okozott.

Az 1948. évi XXXIII. törvény rendelkezett az iskolák állami kezelésbe vételéről. A 4 nevelő ezzel állami státuszba került. A tanteremben kereszt volt a falon, ezt akkor vették le, amikor a belső vakolatot javították. Az iskola igazgatójának ezért szemrehányást senki nem tett.

Az általános iskolai oktatást minden tanító szívének tekintette és tekinti. Már érkeznek a főiskoláról kikerült fiatal tanárok is az iskolákhoz. Ide helyezték Gál Mária tanárnőt, aki lakást kapott és megkezdte munkáját.

1949-ben megalakult az uttörőcsapat, melynek vezetője Kovács István lett, aki jó szervező tehetségét itt is érvényesítette. Rendszeresen rendez szinelőadásokat és a diszletet is saját maga készíti, szinte állandóan az iskolában tartózkodik.

Az iskolai oktatás eredményeinek fokozása érdekében 1952-ben a tanács pótolta a szertári hiányosságokat, az iskolát is bővítette. Nevelői és igazgatói irodát alakított ki a kulturotthon mellett és a szükséges felszerelést is biztosította. Ezt a tanítók jobb iskolai eredményekkel hálálják meg, a tantestületben egyre kiegyensúlyozottabb légkör alakul ki.

1957-ben Kovács István családi okok miatt áthelyezését kérte Hajdusoboszlóra, ahová Gál Máriával együtt költözött. Helyére Csomós Sándor a falu szülötte lett az iskolához helyezve, az igazgató pedig az addig már itt működő Kukucska Zoltán lett. Az iskola életében zavaros, nehézségekkel teli időszak következett. Állandó személyi surlódások voltak és a tanács többet foglalkozott iskolaügyekkel, mint más problémákkal. Pl. a sok eset közül; Az egyik képesítés nélküli nevelő Timár Lászlóné a községet végig ordítva ment a vb. elnökhöz panaszra, hogy őt az igazgató megverte, mert nem engedelmeskedett neki. A szülőkkel és a nevelőkkel is tárgyalt és felbolygatta az egész községet. Annak ellenére, hogy két hónappal azelőtt került az iskolához, mégis a községet az igazgató ellen tudta hangolni. Egyébként rendkívül szép arcú nő volt, ő mondta, hogy színésznő akart lenni. Az igazgató helyzete kritikussá vált. Reggel a gyermekek az igazgatót kövekkel várták az iskolába. Személyesen kísértem az igazgatót aznap az iskolába, hogy a tettélességtől megóvjam. Kukucska Zoltán bányász volt, onnan került főiskolára, mégis volt bányász társai is ellene voltak. Ez 1960 őszén történt.

Az igazgatói teendőkkel Csomós Sándor lett megbízva, aki 1961-ig töltötte be e tisztséget és helyét Kukely Márton foglalta el.

Az 1961. évi III. törvénnyel új iskolareform lépett érvénybe. Intézkedik a tankötelezettség 16 évre való felemeléséről is. Hatására emelkedett a 8 osztályt végzettek száma. Amíg 1960-ban 4 osztályozatlan tanuló volt, addig 1962-ben már egy sem volt. A cigányokkal szemben alkalmazott erőteljes fellépés meghozta eredményét. Amíg 1955-ben 22 tanuló bukott meg /ebből 18 cigány/ addig az 1969/70-es tanévben 9 bukás volt, melyből 7 a cigány. Ebből is javítóra 5 tanuló bukott meg.

1962-ben 18 felnőtt tanult az iskolában esti tagozaton és elvégezte a 8 osztályt.

Zászlóavatás 1958-ban,
az 1938-ban épült iskola bejárata előtt

1962.július 1-én új igazgató került az iskolához Körmendi Ferenc személyében. Nagy aktivitással fogott munkához, és kivette részét az iskola fejlesztéséből. Ő volt a község párttitkára is.

1963-tól a tanulócsoporthoz száma 4-ről 8-ra emelkedett, így az iskola teljesen osztott lett. Ennek megfelelően emelkedett a nevelők száma is, az eddigi 5-ről 10-re. 1967-ben megtörtént az iskola teljes felújítása és bővítése. Modern 4 tanterem, 1 politechnikai műhely, 2 szertár, 2 zsibongó, 1 igazgatói, 1 nevelői iroda lett kialakítva. Az iskolába a víz is be lett vezetve.

A régi 1 nevelői lakás ki lett bővítve és 3 nevelői lakás alakult ki. A nevelők részére lakás, és 3 telek lett biztosítva építkezés céljára.

Az 1970/71-es tanév eredménye jó, a tanulók létszáma 173, a tanulmányi átlag 3,62, bukott tanuló 7 van.

Körmendi Ferenc 1974-ben ment nyugdíjba, amikor elérte a 60 éves életkort. Helyére a tanács Csomós Sándort nevezte ki. Nem történt törés az iskola vezetésében, az oktatás színvonalának folyamatos emelkedése biztosítva van. Ő az uttörőcsapat vezetője is. A csapat jó eredményeket ér el a község szépítésében, a társadalmi munkában.

Csomós Sándor a Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat vezetője is és tanfolyamok, ismeretterjesztő előadások rendezésével a tudatformálásban fontos szerepe van.

Az iskolában újabb felnőtt csoport végezte el a 8 általánost. Ezen kívül gimnázium kihelyezett tagozata is működött az iskolánál és a tanulók sikeres érettségi vizsgát tettek.

Az iskola egy státuszt kapott 1982-ben és iskolatitkár működik, így a nevelők az adminisztrációs munka kötelezettségeinek jelentős része alól fel vannak mentve. Ez az oktatási színvonal emelkedését vonhatja maga után.

1949 májusi választásokon a Magyar Függetlenségi Népfront szerepelt és győzött. A választás előtt és után nem volt vita.

Lemondott a községi bíró Kun pókó Gábor, bíróválasztást kellett tartani 1949 augusztus 10-én és Tajti Imre MDP tagot választották meg bírónak.

Augusztus 20-án törvénybe iktatják az Alkotmányt és ünnepség van. Ugyanezen a napon alakuló ülését tartja a község első termelőszövetkezete, melynek elnöke Hajas Birka István juszti lett. Tulsó-Iván tanyaközponttal, Zmeskál Zoltán volt földbírtokos földjén volt cselédekből áll a tsz. Igen szegények, kevés a fogat, nehéz gazdálkodásnak néznek elébe. A beszolgáltatás teljesítése is nagy nehézségeket fog jelenteni.

Augusztus 31-én nyugdíjba megy Rétfalvi Béla Körjegyző. Még dolgozhatott volna, de 1946-ban B. listázták és hosszas közbejárásomra helyezték vissza. Engem biztak meg a körjegyzői teendők ellátásával, 1946 július 1-től szeptember 30-ig egyedül láttam el a körjegyzői munkát. Az alispánnak elmondtam, hogy a főszolgabíró látogatásakor hogyan védett meg a kirugástól és hány embert mentett meg az elhurcolástól. Teljesítette kérésemet és visszahelyezték állásába. Akkor közölték vele, hogy le kell mondania, mert a helyi szervek egyes vezetői kérik leváltását. Most javasolták, hogy adja be nyugdíj iránti kérelmét. Beadta. Utóda Kovách István volt tiszafüredi jegyző, aki már meg is érkezett és megkezdte a munkát. Feleségével él, gyermeke nincs.

1949-ben szomorú események is lejátszódtak a községben. Az ÁVH-sok egyre gyakrabban jönnek. Rajkék letartóztatása és elítélése után nyomott hangulat uralkodik a községben, úgy mint az országban. Nem értik az emberek, hogy mi történik. Éjszaka jönnek az embereket elvinni. Hajas Árpád korcsmárost elvitték, Hajas hajasok László volt csendőrt keresték, de nem találták otthon, apját vallatják, de nem tudja hol van. Elvittek már a szomszédos községekből több embert. Azt mondják, hogy a Rajk féle összeküvésben vettek részt.

1950. januárban a község nagy fejlődés felé indult. Megkezdődött a falu villamosításának szervezése. Azt gondoltuk, hogy könnyen fog menni, de sokan ellenkeznek, nem akarják engedni, hogy hozzájuk bevezessék a villanyt. A munka mégis megkezdődött és nyers akácoszlopokat építenek be, arra huzzák a drótot. Sokan részt vesznek a gödör kiásásában. A falu nagyarányú fejlődését reméljük a villamosítástól.

1950. áprilisban a község házában megjelent Dr. Kovács Jenő Nógrád megyei alispán és Dr. Szentgyörgyi István megyei főjegyző közölték, hogy Mátramindszentet Nógrád megyéhez csatolják még a f. évben. Megszoktuk már Heves megyét /mindig oda tartozott a község/ Nógrádtól nem sok támogatást vártuk, Salgótarjánban mindenki úgy emlegette, hogy "Kis Moszkva". A tervet végre is hajtották és júliustól Salgótarjánhoz tartozott a község, így a salgótarjáni járás egyik községe.

Szeptember 30-án Erdődi István a járási főjegyző megbízottja futárként jött és minden körjegyzőségi dolgozónak borítékot adott át, melyben benne volt, hogy kit hová helyeznek. Ez szerint 1950. október 1-én megkezdte működését: Mátramindszanten Varga Joachim vb. titkárként, Szücs Gyula adminisztrátorként, Mátránovákon Pilinyi László adósként, Varga Piroska közellátási ügyintézőként, Balogh Dezső Dorogházán előadóként, Kovács István Szuhán adminisztrátorként. Egyidejűleg megindult a választások előkészítése, a tanácstagok kiválasztása.

1950. október 22-én megtörtént a választás, minden tanácstag és képviselő jelölt meg lett választva több mint 99 %-os érvényes szavazattal. Ellenjelöltek nem voltak.

Tanácstagok lettek megválasztva:

Tajti Imre 35 éves	Hajas Josti István	22 éves
Kun Pókó Gábor 36 éves	Hajas Josti András	49
Varga Joachim 24	Gyurkó Pálné	27
Usák Lőrinc 34	Molnár András gulló	32
Varga Pesta Imre 48	Bakos Joachim	25
Gulyás Antal 49	Varga Bicsi Gáspár ifj.	20
Orosz Mihály 28	Kis Csitári Jánosné gecse	32
Molnár András id. 52	Kiscsitári Jánosné ifj.	28
Varga Bicsi János 24	Kiscsitári Istvánné ifj.	23
Hajas Birka István j. 32	Kovács István	36
Kovács József rendőr őrm. 30	Tajti Imréné	28
Kun Gyura János 30	Molnár Lászlóné	17
Kun Imre Imréné 27	Kun Geci József	36
Szücs Gyula 31	Varga Bálint István id.	52
Hajas Bacer József 42	Kis Csitári Albertné	30
Kun Pókó István 42		

A Végrehajtó Bizottság tagjai lettek:

Tajti Imre vb. elnök
 Kun Pókó Gábor vb. elnökhelyettes
 Varga Joachim vb. titkár
 Gyurkó Pálné tag
 Kovács József " rendőr őrmester
 Hajas Birka István juszti tsz. elnök
 Kis Csitári János gecse MDP titkár

A régi tanácsháza 1951-ben.
Varga Joachim vb.titkár és,
Szücs Gyula adminisztrátor

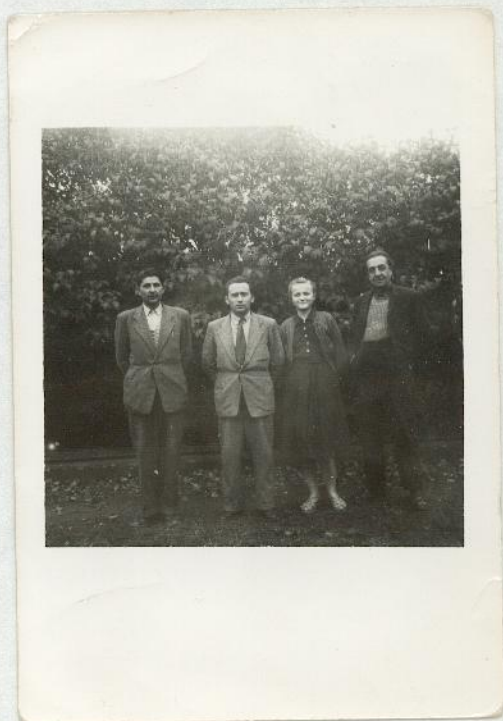
A községháza udvara helyi népvise-
letbe öltözött lányokkal 1940-ben.
Háttérben a főjegyzői lakás

Első áldozók a jegyzői lakás
terraszán 1939-ben

Tanácsi dolgozók 1955-ben
Tajti Imre vb.elnök, Varga Joachim
vb.titkár, Tóth Mária adminisztr.
Karap Imre közell.ügyintéző

1951-ben a legfontosabb feladat lett a vetéstervezés teljesítése és a beszolgáltatási kötelezettség teljesítése. A beszolgáltatást akkor is teljesíteni kellett, ha nem volt miből. Arra nem hivatkozhatott senki, hogy nem termett annyi. A tsz. 130 hold földön gazdálkodott 9 taggal és nem volt annyi búzatermésük, mint a beszolgáltatási kötelezettség. Akkor is be kellett adni, ha a tagoknak enni nem maradt. Kijött a kormánybiztos, elébe tettem a cséplési eredményeket és a beadási lajstromot, az utóbbin több volt az előbbinél. Azt mondta, hogy Rákosi elvtárs utasítása, hogy szigorúan végre kell hajtani a kötelezettségek teljesítését. Felhívta figyelmemet, hogy erre ne hivatkozzak, mert bajom lesz belőle. Bodnár Józsefnek hívták és nem volt rosszindulatú ember. A gazdalajstromot az év elején kell elkészíteni, a beszolgáltatási könyvet ki kell tölteni és kiadni mindenkinek. Vetéstervezet is kell készíteni és a tanács állapítja meg, hogy ki mit termeljen.

A sertéseket levágni csak engedéllyel lehet. Az engedélyben meg kell szabni, hogy mennyi zsirt adjon be a beszolgáltatási könyvben megszabottakon felül. Ahol csak 2 személy van 14 kg. zsirt kell beadni, nem számít ha levágott sertés kicsi volt és nem volt annyi zsirja. A zsirért és a beszolgáltatott terményekért a piaci árnak a felét sem kapják meg a termelők, így büntetés a földtulajdon. Az emberek egyre elkeseredettebbek. Az újonnan földhözjuttatottak is ugyanugy vannak sújtva, mint a többiek. Kulák nincsen a községben, mert senkinek nincs 25 hold földön felüli ingatlan. Kijött a megyei tanácstól Kálmán János a begyűjtési bizottság vezetője és kifogásolta, hogy a községben nincsen kulák, pedig lenni kell. Akinek cséplőgépe és boltja van, azokat kulákoknak nyilvánította. Intézkedett, hogy seprjék le a padlásukat és vigyenek el minden terményt. Kis csitári József gépes és Tajti Joachimné cséplőgéptulajdonosok és özv. Kun geci Józsefné korcsmáros csak pár hold földdel rendelkezik, mégis ellenségként kezelte őket. Én állítottam, hogy ezek nem kulákok, a padlás-seprést nem vállaltam, és helyben senki nem vállalta, a járási tanács titkár Urbán István küldte ki, aki az utasítást végrehajtotta. Nem értjük, hogy miért teszi szinte az egész lakosságot a párt ilyen intézkedésekkel az ellenségévé. Már mindenki fél az ávosoktól még a párttitkár is.

Ilyen és ehhez hasonló atrocitások mellett időt szakítottunk az építő munkára is. Az iskolába és a tanítói lakásba nem vezették be a villanyt pénzhiány miatt, most bevezettük. Az iskola külső és belső fala levált, mivel az építés után azonnal bepu-

colták 1938-ban. Az újravakolást elvégeztettük. A levanteotthon is rossz állapotban volt, alkalmassá tettük kulturház céljára, a szinpadra spanyolfalat építettünk be. A községben először megkezdődött a filvetítés, a mozi jól működik. Még idősek is eljárnak pl. Kun pókó Ignác titokban jön, hogy ki ne csufolják. A Sós felé vezető uton már közlekedni nem lehetett, így Laczkó József házánál 120 méteren kiköveztettük az utat, már jó a közlekedés.

Állandó panasz, hogy olyan területek után is ki van vetve a beszolgáltatás, ahol nem lehet termelni, vízzel van elöntve. Ilyen a Tó dülőben 80 hold. Kértem a járást és megyét, hogy engedjék meg a területcsökkentést, de elutasítottak. Ennek ellenére végrehajtottam és akinek ott földje volt, területét csökkentettem, ezzel csökkent a beadásuk. Arra hivatkoztam, hogy rossz volt a felmérés. Ez igen nagy rizikó volt, mert internálás lehetett volna a vége. Nem vették észre. A járási és megyei szervek szinte csak a beadással foglalkoznak. A megyei titkári értekezleten mindenféle reakciónak elmondtak azért, mert a község csak 4 %-ra teljesítette kukorica begyűjtési tervét. Áthelyeztek Nagybárcányba, de nem fogadtam el, akkor kértem a munkakönyvem, de nem engedtek el.

Olyan utasítás érkezett a megyére és onnan hozzánk, hogy ahol a gabona vetéstervet nem teljesítették, ha hó van is teljesítsék. December végén lejelentettük, hogy el van vetve. A tsz. tagok megették a vetőmagot. Mindenki képtelenségnek tart ilyen intézkedést.

1953. március 5-e Sztalin halála emlékére gyász-tanácsülést kell tartani, Megtartjuk és várjuk, hogy ésszerűbb intézkedések jöjjenek.

Elszállítják a községből a cséplőgépeket, mert azokat államosították. 3000 Ft-ot fizetnek érte volt tulajdonosaiknak. A Kisterenyén működő gépállomás végzi a cséplést és talajmunkát.

1953. júniusában Tajti Imre vb. elnököt bevitték járási elnökhelyettesnek. Helyére ide helyezték Utassy Bertalant. Pár hónap alatt annyit lopott, hogy nem lehetett végdolgozni. A vb. leváltotta, és mivel a megyei és járási vezetők fenyegetésére sem változtatta meg döntését elvitték pártiskolára és áthelyezték Szécsnybe járási elnökhelyettesnek. Azt mondják a kormány küldte a megyébe, ezért támogatják. Tajti Imre újra visszakerült a községbe vb. elnöknek.

Az építkezni szándékozók kérésére a Tormásban a szérük helyén házhelyet osztottunk ki, én mértem ki a területeket. Azonnal megkezdték az építkezést. Hajas Kálmán, Legnár István, Bárnai János, Tajti Simon, Bárna András, Jónás Zoltán, Horváth Imre, Kiscsitári József, Tajti Imre, Kun Csaba Mihály kaptak házhelyet 6 Ft/n. öl vételáron.

Sok vita van egyes szérühasználókkal, de mégis megértik, hogy a terület községi tulajdon és házhely céljára pedig arra szükség van. Nem okoz nagy problémát a szérü hiánya, mert mindenki otthon lakóháza mellett alakított ki rakodóhelyet. Oda hordják be a búzát és szénát. A cséplés az udvarokban folyik kalákában. Minden cséplésnél ott van a cséplő ellenőr Kukucska Zoltánné, aki mindent felír, melynek alapján el kell számoltatni a gazdákat. Minden mázsáról számot kell adni. Van eset, hogy kézzel csépelik ki a gabonát, ez nem jut a hatóság tudomására, de ez nem nagy mennyiség.

1954-ben is van tanácsválasztás. A tanácstagok számát 25-re csökkentették, így ennyien vannak jelöltek. Megválasztásuk biztos, senki nem kapott ellenszavazatot.

Megválasztásra kerültek a következők:

Tajti Imre
 Kun Gábor pókó
 Varga Joachim
 Usák Lőrinc
 Orosz Mihály
 Varga bicsi János
 Kun pókó István
 Molnár András gulló
 Kiscsitári János gecse
 Kun gecsi József
 Bakos Gábor
 Hajas bacer Kálmán
 Kun gecsi Gábor
 Orosz István
 Molnár József lenci
 Molnár Ferenc
 Kaszás József ifj
 Gulyás Gergely
 Kun imre Imre
 Urbányi Béláné
 Kun imre Vilmos
 Kun pál András
 Hajas birka Joachim
 Hajas bacer Imre
 Hajas h András

A járás és megye igen nagy súlyt helyez arra, hogy a tanács és vb. ülés meg legyen tartva. Havonta egyszer kell tanácsülést tartani és hetenként vb. ülést. Már nem tudunk miről tárgyalni, de ülésezni kell. A legtöbbször /minden ülésen/ a beszolgáltatási kötelezettség teljesítéséről tárgyalunk. Sem a tanácsnak, sem a végrehajtó bizottságnak nem sok jogositványa van, mert mindent felülről mondanak meg, a helyi döntések formálisak.

1955 május 17-én, mivel Szücs Gyula adminisztrátor áthelyezését kérte, felvettük Tóth Mária helybeli lakost adminisztrátornak.

Járási utasításra pontosan össze kell írni a fölterületeket és ellenőrizni kell a vetésterületeket. Ez a munka június 14-re megtörtént. Ennek adatai a következők:

Gazdaságok száma	összes szántó	buza	rozs	árpa	zab	kukor.	burg.	cukorrépa	
400-800 ölig	21 7 kh	1		1		2	2		
800-1 holdig	63 36	6	1	3		9	12	1	
1-3 hold	133 169	49	3	21		26	39		
3-5 "	54 143	46	4	26	1	13	13		
5-8 "	20 84	28	3	16	1	8	5		
8-10 "	10 55	18	5	9		3	3		
10-15 "	13 99	34	8	20	1	5	4	1	
15-20 "	3 36	13	3	6	2	2	1	1	
20-25	3 43	13	4	8		2	2		
Összes egy.	320 672	208	31	110	5	70	81	3	
Tsz.területe	1 130	43	5	12	4	8	3	2	
Tsz.háztáji	9 8					5	3		
Összes	810	251	36	122	9	83	87	5	

	Napraf.	répa	lucern.	here	bük-köny	ken-der	egyéb	ugar	trágyáz-va
400-800 ö								1	
800-1 kh.				1			1	2	
1-3 kh		1	1	8	5	4	1	11	20
3-5 "	1	2	6	15	7	3		6	33
5-8 "	1	1	2	7	6	1		5	18
8-10		1	3	7	3	1		2	14
10-15	1	1	4	10	6	1	1	2	29
15-20	1		1	5	1				9
20-25	1	1	2	8	2				12
Összesen	5	7	19	61	30	10	3	29	135
Kertészet									
Tsz. 7	1			8	8		14	15	--
Összes 7	6	7	19	69	38	10	17	44	135

1955-ben a beszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni kell, de már nem beszélnek padlás seprésről és elhurcolásról. Az emberek már hozzászoktak és önként viszik az átvevőhelyre a terményeket és termékeket.

A Kanyó Mihály plébános elhelyezése után ide került Bolehovszki Dezső plébánost is elhelyezték. A Wagner lakásban volt neki lakása és a kertből vásárolt a Wagner Ferencnéől egy házhelyet, melyen egy régi épület volt, azt kialakította lakásnak és a szülei ott laknak. Helyére érkezett új pap, Máté György. Az iskolában egyre kevesebb gyerek iratkozik be hittan oktatásra.

1956 október 23-ának eseményei a községet is érintették. A rendőr elhagyta őrhelyét és a rendőrőrsöt bezáratlanul hagyta a puskákkal és a lőszer sem volt elzárva, az vihette volna el, aki akarta volna és egymás ellen használhatták volna fel az emberek. A zárdugattyukat kiszedtem és a tanács páncélszekrényébe zártam. Ugyanez történt az MHSZ puskákkal is. Nem volt senki felelős, aki intézkedett volna. Október 27-én este az asztalosműhelyben gyűlést tartottak és megbeszélték, hogy másnap választást tartanak és jelöltet is állítottak. Okt. 28-án délelőtt megjelentek a tanácsházán, a vb. elnöknek mondták, hogy zárja be a tanácsházát. Ő szólt nekem, hogy zárjunk be. Én csak akkor teljesítettem a követelést, amikor minden értéket, pénzt stb. a páncélszekrénybe zártam. 11 órára hívták össze a falugyűlést, hogy választást tartassanak. Amikor összejöttek az emberek a tanácsházán megjelent csoport /Hajas Pál Antal, Kis csitári Sándor, Kun Geci Pál, Usák Mátyás stb./ közepre a tanácsháza ajtajához ment és egymást biztatták, hogy valaki lépjen fel és mondja, miért jöttek össze. Mindenki mást biztatott, de senki nem mert fellépni. Mondtam, hogy ha senki nem szól, az emberek türelmetlenek, én szólok a néphez. Felléptem az ott tárolt tűzifarakás tetejére és javasoltam, hogy válasszon a nép nemzeti bizottságot és nemzetőrséget. Elnöknek Hajas Árpádot javasolták és választották meg. Titkárnak engem javasoltak, de Hajas Pál Antal azt mondta, hogy a régiek közül senki nem lehet. Erre Kun Pókó Sándor /Vas Laci/ azt mondta, hogy hülyék nem kellene, olyan kell aki mindenhez ért. A tömeg támogatta és engem választottak titkárnak. Kértem a népet, hogy őrizze meg nyugalma, nehogy valakinek kellemetlensége legyen. Utána még bizottsági tagokat választottak és a bizottság megtartotta szükkörű ülését, ahol községi, gazdasági problémákat tárgyaltunk. Személyeskedést sem az elnök, sem én nem engedtünk.

A tanácsházára menő küldöttség tagjai között csak egy volt olyan személy, akit sérelem ért; Kun geci Pál, akinek engedély nélkül levágott hizósertésének maradványait a teknőből vitték és kobozták el. A többségük bányász volt. Végh István nem volt jelen, a lakosság őt választotta meg nemzetőr parancsnoknak, aki rábeszélésre vállalta, mert volt baja a hatóságokkal. A háborúból rokkanatlan térte haza, ő volt az egyetlen a községből, aki a II. világháborúban vitézségi érmet kapott. A háború után vadászni járt és lelőtte /szerinte tévedésből, vaddisznónak nézte/ a báró erdésznek Bolcsó Istvánnak a disznóját és haza vitte. A rendőrök megtalálták nála és bevitték az őrsre. A felesége vitt neki enni és kést is adott neki. Evés közben a rendőr hátat fordított neki, ő pedig nyakon szurta a késsel, elvette a fegyverét és elmenekült. Éveken át keresték, de nem találták, 1953-ban fogták el. Ugyanis Hevesugrán tsz. elnök lett álnéven, amikor megtudták /szerinte felesége árulta el, mivel együtt élt egy nővel/ tartózkodási helyét, beidéztek Egerbe és ott tartóztatták le. Elítélték, de 1956-ban már szabadult. Beköltözött az őrsre, mely ugyanott van, ahol a csendőrőrs volt, de nem csinált semmi törvényteleniséget. Nem is vonták felelősségre. Senkit nem bántottak a községben, csupán Hajas máté Mihály gutyi akarta megverni Eged József erdészt, de az elszaladt. A tanács megszakitás nélkül működött tovább. Amikor kezdett helyreállni a rend Hajas Árpád lemondott, de Tajti Imre volt vb. elnök nem tért vissza, elment Ménkesre a bányához. 1957. január 27-én a tanácsülésen Varga bicsi János lett megválasztva elnöknek. A lakosság fellélegzett és egyre nagyobb lelkesedéssel végezte munkáját, nem nyomasztotta a beszolgáltatás súlyos terhe, mert azt megszüntették.

1958-ra javultak a terméseredmények is és alig volt ugar. A tsz. viszont működésképtelenné vált, csak vegetált. Aki tudott a bányánál helyezkedett el, a községből igen sok a bányász. Tüzelővel mindenki elé van látva, a bányászok szemet kapnak, a földművesek pedig tűzifát a közbirtokosságoktól részarányuk szerint. A cigányok, úgy mint eddig lopják az erdőt, onnan szerzik a tüzelőt. A cigánytelepen 19 putri van, melyben 92 személy él igen szűkös körülmények között. Sajnos azt gondolják, hogy őket a falu köteles eltartani, még a fiatalok is a tanácstól várják a segítséget. A koldulás, kéregetés mindennapos. A lakásépítéshez szükséges vályogot ők készítik és többen zenélnek. Már bányász is van közülük.

1958.november 16-án tanácsválasztást tartunk és megválasztanak 25 tanácstagot szinte 100 %-os szavazattal.Megválasztásra kerültek:

Varga Joachim	Usák Lőrinc
Bakos Gábor	Kaszás József
Kis csitári János gerse	Gulyás Gergely
Hajas Kálmán	Tajti Imre
Hajas b.Joachim	Kun Imre
Kun g József	Kun pál András
Kun p.István	Hajas hajasok Amdrás
Kun g Gábor	Kun pókó Gábor
Orosz István	Orosz Mihály
Hajas bacer Imre	Csikós Aladár
Molnár József lenci	Varga bicsi János
Molnár András gulló	
Varga bálint András id	
Molnár Ferenc	
Usák Lőrinc	

A végrehajtó bizottság tagjai lettek:

Varga bicsi János vb.elnök
Kun pókó Gábor elnökhelyettes
Varga Joachim vb.titkár
Kun g József tag
Orosz Mihály tag

1959.őszén nagyarányu tsz.szervezés indult meg.Mátranovákról járnak az agitátorok heteken keresztül /Ivánszki,Havranek,Kun, Kovács,Nédasdi stb/,de a parasztok ellenállnak.Hetekig tartó ellenállás után megindulnak a belépések.A jelentősebb földtulajdonnal rendelkezők közül csak Hajas Bacer István és Gulyás Mihály nem lépett be. 1959.december 23.napján tartotta alakuló ülését a tsz."Mátragyöngye" nevet vette fel.Beolvadt a régi tsz.is. A földingatlanok átrendeződték.A tsz-nek van 214 tagja,területe 1567 hold /szántó 647 kh/.Állami tulajdon maradt 1218 hold, magánkézben lévő 118 kh.összes terület 2903 khold. Van 217 db szarvasmarha, 314 db sertés.

A tsz.iroda a volt bikaistállóban van,ahol minden este gyűlésznek.Össze szedték a tsz.tagoktól a teheneket,lovakat és szármokot.Sok a veszekedés,mert sok esetben a tényleges ár felét vagy kevesebbet fizetik ki a tulajdonosnak az állatokért.A tsz.elnöke Bakos Gábor, elnökhelyettes Hajas josti Károly.A főkönyvelő Virágh Béla lett. A megyében minden községben megalakult a tsz. Igen sok munkát ró a tanácsra is,mert annak segítése a sláger.

1960-ban a községnek már 1193~~7~~ lakosa van, /férfi 561, nő 632/
a lakóházak száma: 354, a családok száma: 363

Az iskolában 2 tanteremben 157 tanuló tanul.
A tanerők száma 5 fő. A községben még 84 analfabéta van.

Az iparos ellátottság jó, van; 2 asztalos, 2 kőműves,
1 szabó, 2 kovács.

Keresők száma: 567 /ebből férfi 411/

Mezőgazdaságban dolgozik: 209 fő

Iparban " 238 fő

Kereskedelem, közlekedés 36 fő

E g y é b 84 fő

1962-ben az építkezők kívánságára házhelyosztást végzünk a Tormás felső végén. Kiosztottunk 8 db házhelyet. A kitűzést, a felmérést nekem kellett végezni és birtokbaadni, mert nem volt aki vállalta volna. Házhelyet kaptak: Orosz János, Huszár János, Molnár Sándor, Tajti János, Kiss János, ~~Csomós István~~, Kerekés János, Csomós István. Mivel volt birtokossági terület érintett, senkivel nem kellett vitatkozni.

Elhelyezték a községből a plébánost Máté Györgyöt és helyette ide helyezték Forenszky Józsefet plébánosnak, aki megvásárolta Kun pókó András öreg lakóházát plebánia részére.

A helyi vezetők meghívására a községbe érkezett, mint országgyűlési képviselő Cottner Sándor nehézipari miniszter. A fehér asztal mellett vele tartott tárgyaláson ígéretet tett, hogy támogatja a község óhaját kulturotthon építését. Igéretének eleget is tett és 300 000 Ft-ot utalványoztatott.

1963 március elején kezdődött meg a társadalmi munka és a KISZ-esek Hajas Gyula titkár vezetésével a szükséges sődert kitermelték és a szállításnál is részt vettek. A tervek elkészültek, az alapot kiásattuk, a szükséges követ kitermeltettük a régi kőbányából. Az öregek óvtak attól, hogy a főtérre építsük a kulturházat, mert az iskolát sem merték oda építeni. Talajmintát vettünk, próbagödört ástunk, teherpróbát végeztünk és megállapítottuk, hogy az altalaj erős, kemény vízzáró agyagtéteg van 120 cm mélyen, így lehet építeni. A beruházási bank megnyitotta a hitelt és április 1-én az építőipartól szerzett betonkeverővel indult meg az alap betonozása. Sajnos a tanácselnököt elvitték iskolára, így egész évben Kun pókó Gábor elnökhelyettes segítségével kellett e nehéz munkát szervezni, a munkabéreket elszámolni és kifizetni. Usák Sándor és brigádja végezte a kőműves munkát. Igen nehéz volt az anyagbeszerzés és a szakmunkák megszervezése /vasalások, szerelvények stb/. Pankaszra kellett elutazni az ácsmesterrel 11 méter hosszú faanyagért a tetőhöz, mert máshol az országban nem lehetett kapni. Több

Az új kultúrház 1964-ben, a tanácsháza felől nézve

A kultúrház 1964-ben, az iskola felől nézve

napig tartott az út, de sikerült 20 m³ jó szerfát szerezni olcsón, mert az egész csak 14.000 Ft-ba került a fuvarköltiséggel együtt. Az építkezés folytatódott 1964-ben is és november 7-re elkészült, átadtuk rendeltetésének. Az egész építés során 1.290.000 Ft. készpénzt fizettünk ki és a társadalmi munka értéke 620.000 Ft. A lakosság nagyon elégedett, mert az épület minden igényt kielégít. Az épület értéke a helyi anyagokkal együtt meghaladja a 2 millió forintot. (L. melléklet)

1963 február 24-én tanácstagválasztás volt, ahol 25 tanácstag lett megválasztva, ezek: Varga Joachim, Bakos Gábor, Molnár Antalné, Molnár Sándor, Hajas Kálmán, Kun Csaba József, Hajas b. Joachim, Kun g József, Kun p. István, Kun p Gábor, Végh András, Molnár József, Molnár András, Kaszás József, Gulyás Imréné, Hajas Vendel, Molnár Lászlóné, Kun gy. János, Gulyás Gergely, Sipos András, Tajti Imre, Sirkó Vilmos, Szajkó Lajos, Csikós Aladár, Varga b. János. A vb. tagjai: vb. elnök: Varga b. János, elnökh: Kun p. Gábor, titkár: Varga Joachim, tagok: Végh András, Bakos Gábor, Kun g József, Gulyás Imréné. 895 választó szavazott, 8 ellenszavazat volt.

Megtörtént a mátramindszenti és a szuhai tsz-ek egyesülése és közös vezetőség alakult Mátramindszent székhellyel.

1964-ben végre lett hajtva a község utcáinak névadása és a házzámozás.

1965-ben a temetőben ravatalozó épült 180.000 Ft. költséggel a kulturház építésénél megmaradt anyag felhasználásával. Egyidejűleg új tűzoltószertár épült 165.000 Ft. költséggel. Mindkét építkezés saját erőből házilagosan történt, a megye 40.000 Ft. támogatást adott.

1966-ban tovább gyarapodott a község. Az iskola szűknek bizonyult, bővítését határozta el a tanács, mely végre lett hajtva 438.000 Ft. költséggel. A középületek között új járda épült, mely 210.000 Ft-ba került. A temetőhöz vezető utat állandóan elmosta az eső, kövezése vált szükségessé, mely társadalmi munkával lett végrehajtva 330 méter hosszúságban 300.000 Ft. költséggel.

A szövetkezeti korcsma igen rossz állapotban volt. A kulturház mellett új italbolt épült 640.000 Ft. költséggel, melyet a Nádujfalu és vidéke ÁFÉSZ fizetett. Sikerült e régen huzódó problémát megoldani, az igazgatóság elnöke akkor tiszteletdíjasként én voltam, az igazgatósággal sikerült megszavaztatni az építést.

1967. március 19-én újabb tanácsválasztást tartunk. 926 választó van összeírva. A régi tanácstagok közül 20 kerülnek megválasztásra.

A kulturház környezete és a park igen rendezetlen, sok a vizmosás. Új kerítés építése elengedhetetlen. A szükséges követ

Az új ravatalozó 1965-ben

Parképítés 1965-ben
a Kossuth téren

az Iváni patakból termeltették ki. Vasat helyben nem lehet szerezni, így a vaskerítéshez szükséges vasért Molnár Sándorral mentünk el Ózdra és ketten válogattuk ki a 40 q vasat, raktuk fel kocsira és szállítottuk a helyszínre. Igen nehéz munka volt. Csomor János készítette a kerítést. A munka értéke 220.000 Ft. volt. A parkot is rendeztük, a dísznövények, fák elültetése is megtörtént. A község központja most már városias jellegű. Az idelátogató régi erdészmérnök visszafordult a falu végén lévő táblát megnézni, nem akarta elhinni, hogy Mátramindszenten van, annyira megváltozott a község képe. A fűzfákat kitermeltették, a mocsaras tér eltűnt, a víz szabályozott árokban folyik.

1968-ban sürgőssé vált a tanácsháza felújítása, mert igen egészségtelen volt a régi istállóból átalakított épület. Felújítási engedélyt kértünk és kaptunk, de lebontottuk az egész épületet és kőfalat és új épületet építettünk házilagos munkával 10 méterrel kijebb a főtérről. Az építkezés 408.000 Ft-ba került, melyből a megye 250.000 Ft-ot adott. Új kerítést is építettünk. Ideális munkahely és esztétikus az épület. Tóth József és Kun Gyula kőművesek végezték az építést, havonta számoltam el munkabérüket.

Megtörtént a környező községekben működő tsz-ek egyesülése 1968-ban Mátramindszent székhellyel és tanyaközponttal. Területe 4470 hold, ebből szántó 1896 hold, 343 tagja van, melyből a rendszeresen dolgozó 279 fő, 91 a nyugdíjas és járadékos, alkalmazott 33 fő.

24 járadékos van, akik beléptek, de koruk, betegségük miatt dolgozni nem tudnak, az orvos 67 %-os rokkantnak találta őket. Ezek:

Bakos András, Hajas m Erzsébet, Hajas b Gábor, Hajas Istvánné, Hajas Jánosné, Hajas b Károlyné, Hajas b Sándorné, Kis cs Istvánné, Kis cs József g., Kis cs Mihály, Kun p Andrásné, Kun Angyél, Kun p Ignác, Kun gy Ignáczné, Kun pál István, Kun g Józsefné, Molnár ANTAL, Molnár Józsefné, Molnár Pálné, Orsó Józsefné, Tajti Andrásné, Tajti Julianna, Varga b. József, Hajas b Erzsébet.

Tsz. nyugdíjasok: Gulyás Alajos, Gulyás Imre, Hajas b Józsefné, Kaszás Józsefné, Kis cs Andrásné, Kis cs Józsefné, Kis cs Mihályné, Kis cs Pál, Kunjakab Antalné, Kun p Margit, Laczkó Istvánné, Oláh Pál, Sipos Mártonné, Tajti Istvánné, Tajti József, Takács István, Varga p. Imre.

A A népesség száma csökken. 1278 a lakosok száma, melyből 463 a kereső. A lakások száma emelkedik, 421 lakás van. Az iskolában 5 tanterem van, 10 nevelő tanít 176 tanulót. A rádió előfizetők száma: 276, tv. előfizetők sz: 118. A községben 8 személyautó van. A lakosság életszínvonala emelkedő tendenciát mutat.

A község főtere, 1970-ben a régi korcsmával

A község főtere a régi élelmiszerbolttal, melynek helyére az orvosi rendelő épült

1969-ben tovább folyik a község fejlesztése. A Nógrád megyei Élelmiszerkiskor. Vállalat vezetőivel megállapodtunk, hogy adunk ingyen telket a főtéren, ha új élelmiszerboltot építenek. Megegyeztünk és az építést végrehajtották 600.000 Ft. költséggel. Minden igényt kielégít a bolt. A volt jegyző kertből adtunk egy darab földet az építkezéshez. Ott volt régen a tűzoltószertár is, mely le lett bontva.

1970-ben a Béke uti hidakra 240.000 Ft-ot költöttünk. A régi hidak nem voltak biztonságosak, rossz fahidak voltak. Az új 2 betonhid megfelel a követelményeknek.

A körjegyzőség 1950-ben szűnt meg. Az illetékes szervek olyan tervet dolgoztak ki, hogy összevonják a tanácsokat Nemti székhellyel. Kifogásoltuk a tervet, indokoltuk létjogosultságunkat és kértük, hogy Mátramindszent legyen a tanácsi központ. Erre úgy döntöttek, hogy Mátramindszent és Szuha lesz összevonva Mátramindszent székhellyel, míg Dorogháza Nemtihez kerül. Ezt elfogadtuk és 1970. július 1. napjától közös tanácsként működik a tanács. Erre való tekintettel 1971. április 25-én tanácsválasztást kellett tartani, ahol a két község 30 tanácstagot választott, melyből mátramindszenti 17 ttag. A községben 905 választó szavazott és 24 ellenszavazatot adtak le. Molnár Antalné 20, Kis Gáborné 2, Körmendi Ferenc 1, Orosz István 1. ellenszavazatot kapott, de meg lettek választva.

Megválasztásra kerültek: Kun p. Gábor, Varga Joachim, Bakos Gábor, Körmendi Ferenc, Kun Barnabás, Varga b. János, Kaszás József, Hajas Vendel, Orosz István, Szajkó Lajos, Sirkó Vilmos, Cseh Gézáné, Kiss Gáborné, Varga Mártonné, Hajas Kálmán, Molnár Sándor, Gulyás Imréné.

A község életében fontos feladatot oldottunk meg 1971-ben a Kossuth téri patak kőburkolásának végrehajtásával. A patakmeder rendezetlen, piszkos volt, az utat is veszélyeztette. A Salgótarjában alakult Felső-Zagyvai Víz Társulás megalakult és a járás községei részéről engem fidelegáltak intézőbizottsági tagnak. Az elnökkel történt megbeszélés szerint elvállalták a kövezést, a tervet elkészítették és javasolta a megyei tanács építési, vízügyi osztályának az építés sürgős végrehajtását. A kövezés elkészült 868.000 Ft. költséggel, melyet egészében a megye fizetett. A főtér így zárttá vált és park alakult ki.

1972-ben meghalt Zsasskovszky Mária tanítóanő 70 éves korában, aki nyugdíjazásáig éveken keresztül egyedül tanította az 1-6. osztályt váltott tanítással és ellátta kántori teendőket is. Nagy tömeg kísérte utolsó útjára. Ingyen sírhelyet biztosítottunk számára és temetéséről gondoskodtunk.

1972-ben is egy régi óhajunk teljesült. Ugyancsak a Vízársulat segítségével és kivitelezésében megépült a főtértől a cigánytelepig vezető követut és ezzel egyidőben /az utra adott pénzből/ megépítettük a tanácsháza előtti járműfordulót, illetve parkot létesítettünk díszkerítéssel. A parkba fákat ültettünk és dísznövényeket telepítettünk. Megszűnt a községközpont elhanyagolt, sáros része és gondozottá vált. Az egész munka 916.000 Ft-ba került.

Házhelyigénylők kívánsága szerint házhelyrendezést, illetve kisajátítást hajtottunk végre a Rákóczi uton, melynek során 8 házhely alakult ki és talált gazdára. Megszűnt a Rákóczi ut foghijas beépítettsége.

1973. április 15-én újabb választást kell tartani. 937 választópolgár szavazott és 49 ellenszavazatot adtak le. Molnár Antalné 5, Kis cs Gáborné 4 ellenszavazatot kapott. 17 tanácstag lett megválasztva az 1971-es eredmények szerint.

A kisgyermekes anyák régi kívánságát teljesítette a tanács és megvásároltuk a volt rendőrőrs épületét Kun pókó Józseftől 150.000 Ft-ért. Felújítottuk és bővítettük és 1973. dec. 15-én megnyitott az óvoda, 32 gyermeket beírtak, az összes költsége 1.160.000 Ft.

Ezzel egyidőben a szuhai patak mellett sportpályát építettünk 18.000 m³. föld megmozgatásával 41.000 Ft. költséggel. A két község Mátramindszent és Szuha határán van, így a két község sportolói részére megfelelő.

1975. január 1-én lakosságösszeírást hajtottunk végre a népességnyelvántartás megszervezése érdekében. Mindenki személyi számot fog kapni és pontos adatnyilvántartást kell megvalósítani. A lakosság lélekszáma jelenleg 1169, így jelentős csökkenés tapasztalható. Míg 1967-ben 1300 lakos volt, jelenleg 131-el kevesebb van. Ez a születések számának csökkenéséből ered. A lakosság létszámának növekedése 1945 után lelassult. 30 év alatt 580 születés, 399 halálozás 81 elvándorlás volt, így a szaporulat csak 100 fő. ÖSSZESEN NŐ 603, férfi 566 fő. 1974-ben 16 születés volt és 19 halálozás. Ha visszatekintünk a 30 év előtti időre a lakosság szaporulatához a nagyobb arányú születési arányszám járult hozzá. Pl. 1945-ben 28 születés volt. 1900-ban 160, 1914-ben 50 születés történt. Ha figyelembe vesszük, hogy 2 éves korig 1914-ben 17 gyermek meghalt, úgy is 33 volt az elvemaradtak száma a mai 16-al szemben.

A nyugdíjasok és járadékosok száma 262 fő, havi 386.000 Ft. nyugdíjat élvez. A tanácstól szociális segílyt kap 10 fő havi 4990 Ft-ot. Ellátatlan a községben nincsen. Sajnos a fentiekből kitűnik, hogy a község lakosságának elöregedése van folyamatban.

Felmértük az utcákat és új házszámmal láttuk el, ahol arra szükség volt. Az utcák mérete a következő:

Kossuth tér park mellett	240 m	makadám	
Szuhai ut	305	ebből makadám	255 m
Viola	245	"	" 100
Hunyadi	425	makadám	
Arany János	185	terméskő burkolat	
Felszabadulás	330	makadám	
Szekér ut	287	földút	
Béke	1.330	makadám	
Táncsics	465	földút	
Tompa	145	ebből sárrázó	50 m
Petőfi I	496	makadám	
" II.	995	földút	
Gábor Áron ut	234	"	
József Attila ut	165	"	
Ady Endre	142	"	
Zöld ut	883	kőburkolat	700 m
Holdvilág	2 78	makadám	
Akácós	308	25 m sárrázó	
Dózsa ut	164	kőburkolat	
Rákóczi ut	840	makadám	
Kossuth tér I.	240	"	
Vasutállomási	220	"	
KPM ut vasutállomástól	<u>1120</u>	"	
Összesen	<u>10042</u>		

A cigányok száma a községben 157 fő, akik 37 lakásban /putriban/ laknak. Javult munkához való viszonyuk. A legtöbbjük állandó munkaviszonnyal rendelkezik, tüzelőjüket beszerzik, az erdőről való falopás megszűnt.

1975. május 1-én a matramindszenti Asszonykórus megjelent a Magyaránadorban tartott versenyen és népdalcsokrot adott elő. Jól szerepeltek és országos minősítést kapott a kórus.

1976-ban feladat a közvilágítás bővítése, Felszabadulás ut portalánítása, nevelői lakáshoz szeméttároló építése, az orvosi rendelő tervének elkészítése, megvalósult.

1977-ben legfontosabb feladat az orvosi rendelő építése. Megvásároltuk Hajas b András és társaitól a volt népbolt épületet, lebontattuk és helyére megépült az orvosi rendelő. Ugyancsak megépült a szükséges melléképület és kerítés is. Az építkezés 1.220.000 Ft-ba került, sajnos a felsőbb szervektől támogatást nem kaptunk.

1978. április 1-én átadjuk az orvosi rendelőt rendeltetésének és Dr. Mihók János körorvos megkezdi tevékenységét a község központjában. Ez nagy eredményt jelent, mert a lakosság eddig a vasutállomásra járt le rendelésre, mivel ott volt a rendelő. Intézkedésünkre Szuháról, Mátraalmásról és Dorogházáról busz szállítja a betegeket minden hétfőn és csütörtökön. Ezen kívül a körorvos a községekben is tart rendelést hetenként kétszer.

A Béke és Hunyadi utak kátyusak, sürgősen javításra van szükség, melynek elvégzésére az év végéig sor került.

1979-ben nagy esemény a községben Dr. Mihók János körorvos nyugdíjba vonulása. 44 évi helyi szolgálat után bucsuztattuk el megfelelő jutalom és szép szavak kíséretében. Helyére több jelölt közül leánya Wroczyńszkiné Dr. Mihók Olga, tehát saját lánya került. Nagy elánnal kezdett munkához, reméljük, hogy apjának méltó utóda lesz.

1980. az oktatás fejlesztésének éve. Az óvoda bővítése folyik és az eddigi egy csoportos óvoda helyett 2 csoportos lesz. Ezért bővítés szükséges, melynek során 1 foglalkoztató épül és a konyha is bővül. A községben lévő 62 óvodás koru gyermek részére hely lesz. A beiratkozás megtörtént és év végére a gyermekek birtokba veszik az új szárnyat is. A községben 1830 óta működő iskola mindig kétváltásosként működött. Ennek megszüntetése érdekében biztosítunk az iskola részére az 5 mellé még 3 tantermet és megvalósítjuk a szülők és pedagógusok által óhajtott délelőtti tanítást. A volt jegyzőlakásban 1, a kulturházban pedig 2 tantermet alakítunk ki és felszereljük. Szeptember 1-én már ott kezdődött a tanítás. A 10 nevelő is elégedett.

A Béke utca felső részén új buszváró épült, amit az ott lakók régen javasoltak. A buszközlekedést egyre többen veszik igénybe, így szükséges a buszváró.

Régi igényt elégitett ki a tanács a szolgáltatóház kialakításával. A kulturházzal szemben a főtéren a Jónás Albert féle lakóházat az örökösök eladták. A tanács elsőként jelentkezett vevőnek, az adásvételi szerződést elkészítettem és 50.000 Ft-ért megvásároltuk. Az átalakítás 130.000 Ft-ba került, így 3 kisiparosnak van hely az épületben. Egyidejűleg a volt istállóból buszvárót alakítottunk ki és helyeztünk üzembe.

A pedagógus lakás tetőzete sürgős felújításra szorul. A munkát elvégeztettük, az új tető elkészült. 3 nevelői lakás van az épületben, melyet a tanács saját erőből hozott létre.

1981-ben fontos feladatot oldott meg a tanács. A temető betelt, új sírhely ásására nincsen lehetőség, a bővítés elodáztatlan. Megegyezés jött létre Kun Sándorral és a temető mellett lévő 800 öf ingatlant a közösen kialakított 20.000 Ft. áron megvásároljuk, a vételárat azonnal kifizetjük. Intézkedés történt új kapu és kerítés megépítésére, mely munka társadalmi hozzájárulással készült el. Átadtuk a területet szomorú rendeltetésének. A temetőben rend van, bevezettük a sorba temetést és a sírhely helyszínen történő kijelölését, melyet betartanak.

A község területe egyre szemetesebb. A patakhoz közel lakók a patakba, mások telkük végére hordják a szemetet. A környezet elszennyeződésének megakadályozása érdekében sürgős intézkedésre van szükség. Ezért a TŰZÉP mellett szeméttelep hozunk létre. A könnyebb megközelítés érdekében szilárd burkolatu ut építésére is sor került. Kötelezővé tettük a szeméttelep használatát.

1982 év fontos feladata az intézményes szemétszállítás megszervezése. Mindenki részére kiszállította a Nagybátonyi Község-gazdálkodási Vállalat a kukát, a tanács kötelezővé tette tanács-rendeletben annak használatát. Reméljük, hogy megszűnik a szemetelés. Ezzel egyidőben az évek óta huzódó panaszok megszüntetés érdekében a vasutállomáson buszforduló építésére került sor Simon László utfelügyelő barátom segítségével. Megszűnt a sártenger, a busztól az utasok sár nélkül szállhatnak le.

Az ötéves terv legfontosabb feladata az utak burkolása. Emek szellemében a Béke, Hunyadi, Petőfi utcák új kopásálló réteggel lettek ellátva. Ezzel egyidejűleg új ut épült a Kossuth tér patak-menti oldalán a lakosság régi óhaja szerint. Mindenki örül az ut-nak, de szidalmaznak, mert telkenként 3000 Ft. ut- és közműfejlesztés hozzájárulást kell fizetni.

A Rákóczi ut lakói régóta kérik buszváró építését a busz-megállóhoz. Kérésüket a tanács teljesíti és az építés megvalósításával minden busz-megállónál van buszváró.

Ugyancsak régi kérése a lakosságnak, hogy közvetlen buszjárat létesüljön Salgótarjánba és vissza. Sok vita után a VOLÁN elfogadta a javaslatot és reggel 8 órakor indul a busz Salgótarjánba és 10.30-kor onnan vissza az utazóközönség nagy örömeire.

1983. fontos feladata a Zöld ut kőburkolásának elvégzése, mely munka időben befejeződött. Telkenként 2000 Ft. megfizetésére kötelezte a tanács az utca lakóit. Sok vita van, de fizetnek.

1984-ben tovább folyik az utépítés és befejeződik a Béke ut felső végén az ut szilárd burkolattal való kiépítése. A tervek alapján megtörténik az óvodában és iskolában a hőtárolós kályhák beszerelése.

A község fejlődésére negatívan hatott a Szuhával való egyesülés, mert az anyagi javak jelentős részét Szuhára és Mátraalmásra kellett fordítani, főleg utak építéséhez és középületek korszerűsítéséhez. Ha a két tanács egyesülése nem jött volna létre, úgy Mátramindszenten már minden ut szilárd burkolatu lenne.

A község életének egyik jelentős eseménye történt 1984. március 19-én, amikor a tanácsülés érdemeik elismerése mellett nyugállományba vonulásuk miatt felmentette tisztségükből Varga János tanácselnököt és Varga Joachim vb. titkárt. 42 évi szolgálat után örömmel mondtam búcsút e nehéz hivatásnak. Mindketten megígértük, hogy az új vezetők munkáját, a község töretlen fejlődését tovább fogjuk segíteni.

1985-ben a korábban elkészített tervek alapján a község életében először indult meg az öregek étkeztetése a kulturházban. Igen csekély térítési díj mellett kapnak ebédet az idős emberek. Még nem szokták meg, így kevesen veszik igénybe e szolgáltatást. Az ételt a napköziotthonos óvodában főzik, onnan a konyha dolgozói szállítják fel a kiosztás helyére az erre a célra vásárolt kézikocsival.

Tanácsügyi és képviselőválasztás volt 1985. nyarán. A tanács-
tagok megválasztása az 1980-as szisztéma szerint történt.

Országgyűlési képviselőnek választották meg: Tózsér Gáspár
kazári lakost, aki az előző ciklusban is képviselő volt.

Tanácsstagok: Kun Miklós, Halász Józsefné, Usák László, Molnár
Gábor, Sipos Dávidné, Hajas Istvánné, Kun Barnabás, Kun István, Hajas
Andrásné, Molnár Vendel, Hajas Tibor, Farkas Elemér, Bolcsó Klára.

1986-ban a Béke ut felső részének /Usák Lőrinc házától
Hajas András házáig/ burkolása és a patakon korábban épült
fahid helyére betonhid építése megtörtént.

1987-ben a Zöld uti /Kis Márton háza előtt/ hid betonhiddá
történt átépítésére került sor, mivel a régi fahid már bale-
setveszélyes volt.

1988-ban a Petőfi ut felső része /Gulyás Miklós házától
Oláh Tibor házáig a tuloldallal együtt, beleszámitva Kis Emil
és Kovács István háza felé vezető utakat is/ új makadám bur-
kolattal lett kiépítve.

Az iskolaév végén Csomós Sándor iskolaigazgató nyugdíjba
ment, a teendőket az új igazgató kinevezéséig Halász Józsefné
ig. helyettes látja el.

1989-ben a Zöld ut teljes hossza felületi lezárással lett
ellátva, így befejeződött az 1983-ban elkezdett építés.

A ravatalozó teljes felújítása megtörtént.

1990-ben nagyjelentőségű esemény volt az év őszén tartott önkormányzati választás, melynek során a tanácselnök helyére polgármestert, a tanácstagok helyére pedig helyi önkormányzati képviselőket kellett választani az erre vonatkozó törvény alapján. A község lakosságának túlnyomó többsége szavazott és a következő helyi lakosokat választotta meg:

Polgármester lett: Molnár Gábor volt tanácselnök 71 %, 348 v.
Önkormányzati képv: Kun Miklós egészségügyi dolgozó

Kovács István magánfuvarozó

Usák László tsz. dolgozó

Tóth László villanyszerelő

Hajas Tibor vasesztergályos

Czank Vincéné önkormányzati dolgozó

Hajas Andrásné a tsz. iroda dolgozója

Megalakult a Községi Polgármesteri Hivatal, amely a község-házán kezdte meg működését.

A törvény szerint minden község önállóan választhatott képviselő-testületet és állíthatott fel polgármesteri hivatalt. Ennek megfelelően Mátramindszent önálló önkormányzat lett.

Szuha község is megválasztotta saját polgármesterét Bata József GANZ dolgozó szuhai lakos személyében, valamint választott képviselő-testületet.

Szuhán hivatal nem volt, teljesen új hivatalt kellett szervezni. Mivel nyugdíjazásomkor azt ígértem a mátramindszenti-eknek és a szuhaiaknak, hogy ha szükség lesz a segítségemre szóljanak, így Szuháról felkértek, hogy a hivatal megszervezését és a jegyzői teendők ellátását.

Vállaltam a jegyzői munkát, így a szuhai képviselő-testület kinevezett 1990. december 1-től. A hivatal felállításához szükséges kellékek beszerzése mellett ki kellett válogatni a mátramindszenti közös tanácsi iratok közül a szuhai ügyekre vonatkozókat. Ez 2 hetet vett igénybe és az iratokat, 1 db írógépet, 1 db szekrényt, 1 db széket átszállítottunk Szuhára. Mindkét községben az önálló hivatal megkezdhette működését 1990. december 1. napján.

1990.január 17-én /szombaton/ 17 óra után súlyos közlekedési baleset történt Mátramindszent Rákóczi ut 35.számú lakóház előtt az uttesten. Varga József /anyja:Tarjáni Magdolna,apja:Varga József/ 19 éves szakmunkás motorral közlekedett a vasutállomás felé és a szembejövő Dacia személygépkocsinak ütközött és azonnal meghalt.Az uttest sima,nedves volt.

A községben nem volt eddig sok közuti baleset. 20 éve Hajas Gábor és Varga Valéria 11 éves fia kerékpárral közlekedett a Petőfi uton és vontató pótkocsija alá esett,meghalt. Varga Sándor és felesége Asztalos Mária Jobbágyi mellett pótkocsis motorkerékpárral ütköztek és azonnal meghaltak.

Megtörtént a Tamcsics ut kőburkolattal való ellátása.

A Béke utcában Usák Mátyás lakóházát az FMSZ bolt céljára megvásárolta.A bolt a lakosság örömeire megnyilt.

A Viola ut kőburkolása és aszfaltozása megtörtént.

1991-ben megkezdődött a kárpótlási törvény végrehajtása. A lakosság nagy számban keresi fel a különböző hivatalokat és beadja igényét a megyei kárpótlási hivatalba.1992-ben már megtörtént a földalap kijelölése is és a Zsiva dűlőben megkezdődik a szántóföld kimérése,mely díjtalan lesz.

Nevelői lakás részére az önkormányzat megvásárolta a Rákóczi uton a Bene féle házat.1.200.000 Ft-ba került 2 nevelői lakás kialakítása.

A Rákóczi ut külső oldalán Szücs Gyula házatól az alsó végéig megtörtént az árokburkolás beton fedlapokkal.

Az iskola mellett Kis cs Pál volt lakóházát az önkormányzat 300 eFt-ért megvásárolta iskola céljára.

1993-ban az önkormányzat hűtő-koporsót vásárolt a ravatalozóba,melyben a halottak melegben is ott tárolhatók.

1994-ban az önkormányzat 1 tanteremmel bővítette az iskolát a Kiscs Pál féle telek felhasználásával.

Az önkormányzat megszervezte a vezetékes vízhálózat kiépítését,melyre családonként 40.000 Ft.hozzájárulást kellett fizetni.A lakások többségébe bevezették az egészséges ivóvizet.

1994-ban az önkormányzat megszervezte a telefon beszerelését.Fejlesztésre 30.000 Ft-ot kellett befizetni.

Az 1994-ben megalakult cigány kisebbségi önkormányzat részére a volt tüzoltó szertárból irodát alakított ki.Vezetője Csikós András aki részt vesz a községi képviselőtestület ülésén.

1994 őszén került sor a második önkormányzati képviselő és polgármester választásra. A választást nagy érdeklődés előzte meg, mivel 3 polgármester jelölt volt: Molnár Gábor, Varga b. János és Usák László.

A választás a lakosság többségének a részvételével zajlott le és minimális többséggel a régi polgármester győzött, vagyis újból Molnár Gábor lett a polgármester.

Az önkormányzati képviselők többsége is a régiékből került ki. Megválasztásra kerültek:

Kun Miklós eu.dolgozó
Kovács István magánfuvarozó
Usák László tsz.dolgozó
Tóth László villanyszerelő
Hajas Andrásné tsz.dolgozó
Hajas Istvánné eu.dolgozó
Hajas Ervin vállalkozó

A képviselő-testület összeült és megválasztotta a bizottságokat. Üléseit rendszeresen havonta tartja.

A polgármesteri hivatal változatlan létszámmal működik tovább. Az önkormányzati intézmények is a régi létszámmal és személyi állománnyal működnek eredményesen.

Tovább folytatódik a kárpótlási törvény végrehajtása és az árveréseken már sokan szereztek licitálás útján szántó és erdő ingatlant. Egy erdőbirtokosság is alakult és működik. A mátramindszentiek a Szuhán tartott árverésekre is átjárnak és ott is licitálnak, mivel jelentős területtel rendelkeztek e község határában.

Nagy hibája a kárpótlási törvény végrehajtásának, hogy a megyei kárpótlási hivatal nem várta meg amíg minden kárpótlásra jogosult megkapja a kárpótlási jegyét, jóval előbb megkezdte az árveréseket minden községben. Azok tehát, akik később kapták meg a jegyüket nem vehettek részt az első licitáláson, amikor a jóminőségű földek árverésére került sor. Még sokan vannak, akik nem tudtak részt venni árverésen, mert jegyüket nem kapták meg.

A tsz-ben is folynak az átalakulás munkái és többen vették már ki földjüket. Viszont több kárpótolt kötött bérleti szerződést kárpótlással szerzett földjére.

1995-ben a templom előtti ut szilárd burkolattal való kiépítéséről gondoskodott az önkormányzat.

1996-ban a temetőben az önkormányzat kitermeltette az I. világháborús hősi halottak emlékére ültetett fenyőfákat és helyére hősi emlékművet építtetett, melyen szerepel minden I. és II. világháborúban hősi halált halt volt katona neve.

Az év halálozási arányszáma tovább romlott. Már az év első hónapja is 4 halálesettel kezdődött. Elhaltak az év folyamán:

Az elhalt neve	A halálozás ideje	kora	családi áll.
Kun p Mihály /Bene	1996. január 1.	70 éves	nőtlen
Hajas Joachimné Varga Erzsébet	" " 2.	74 "	özvegy
Hajas hajasok András	" " 6.	73. "	nős
Tóth József dobos	" " 24.	72, "	"
Almádi Imréné Mihály Erzsébet	" február 18.	80. "	özvegy
Répás Ferenc	" március 12.	35. "	nőtlen
Kun János tökösi	" " 13	61. "	nős
Bózvári Ferencné Baár Anna	" " 21	90. "	özvegy
Varga bicsi Pál vékony	" április 3,	58 "	nős
Szabados Ferenc	" " 13.	55 "	"
Hajas bacer István	" május 19.	82, "	özvegy
Csikós Vilmos	" június 13.	75. "	nős
Kis csitári Sándor	" " 20.	76. "	"
Tajti István /tojás fia/	" július 10.	46. "	nőtlen
Hajas josti Józsefné Bakos Ilona /kistamás/	" aug. 6.	76. "	özvegy
Molnár Andrásné Hajas Mária	" " 11.	77. "	"
Hajas Imréné Hajas kis Anna	" október ,31.	70. "	"
Kis csitári Józsefné Hajas Éva	" november 31.	59. "	"
Kis csitári Józsefné Molnár Erzsébet	" december 17.	85. "	"

A fentiek szerint 19 haláleset történt és ha figyelembe vesszük a 3 születést, akkor a község lakossága 2 %-al csökkent. Az elhaltak túlnyomó többsége szív- és érrendszeri betegségben halt meg.

Összehasonlításként feljegyeztem egynéhány jellemző adatot a 100 évvel ezelőtti elhalálozásokból:

Elhalt neve	szülők neve	kora	halál ideje	halál oka
Tóth István	Tóth Máté Orsó Julianna	18 év	1895.nov. 7.	sorvadás
Orsó Julianna	Orsó József Orosz Katalin	21 nap	1895.okt.25.	vérszegénység
Sipos János	Sipos Sándor Hajas Erzsébet	13 "	1896,márc.12.	torokgyík
Tajti Rozál	Tajti András Kun Zsuzsanna	15 év	1896.aug.31.	hasihagymáz
Csikós Gergelyné Puporka Mária		63 "	1896.szept.27.	"
Molnár Angyél	Molnár Gáspár Kun Apolló	18 hó	1897.jan.19.	influenza
Tajti András	Tajti János Molnár Erzsébet	48 év	1897.okt.22.	tüdőgyull.
Kun Borbála	Kun János Hajas Rozál	48 "	1897,nov.28,	vizi betegs.
Kun pókó Gábor	Kun György Pádár Rozál	52 "	1898.ápr.8.	TBC
Hajós László	Hajós Lajos kántortanító Czakó Erzsébet	2 hó	1898.máj.9.	vérszegénység
Hajós Lujza	"	2 hó	1898.máj.6.	"

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy a hasi-hagymáz halálok jelenlegi megfelelője: hastifusz.

--- --

1996-ban előbbrelépés történt a temetések zavartalan végzése érdekében is. A ravatalozó előtt korábban kialakított bucsuztató /sima beton/ fölé esztétikus tető került, így sem a koporsó sem a hozzátartozók nincsenek kitéve az időjárás viszontagságainak. Az is fejlődést jelent, hogy a ravatalozóba hűtőkoporsó beépítésére került sor.

Többszöri kérés sikereként rendőr kmb került a községbe, akinek a nevelői lakáson belül biztosított az önkormányzat szolgálati lakást. Neve Szeberényi Géza

A munkanélküliek száma egyre emelkedik mely az önkormányzatnak jelentős kiadást jelent. Egy részük közhasznú munkaként dolgozik minimális bérért.

1997-ben nagyjelentőségű beruházást hajtott végre az önkormányzat. Minden igénylőnek telken belülrre vezették a gázt. Ezért 50.000 Ft hozzájárulást kellett előzőleg befizetni. Az utburkolatban okozott kárt 1998-ban kijavították.

1998-ban legjelentősebb esemény volt a helyi önkormányzati képviselők és a polgármester megválasztása. Megválasztották 1998. október 18. napján

- polgármesternek: Molnár Gábor régi polgármestert
- képviselőknek: Usák László tsz. állattenyésztő /alpolg./
Dr. Hevesi András Dávid háziorvost
Hajas Istvánné ápolónőt
Gulyás Imre kőművest
Hajas Ervin vállalkozót
Kun Miklós nyugalmazott eu. dolgozót
Tóth László villanyszerelő vállalkozót

Az év jelentős eseménye, hogy meghalt Molnárné Balogh Timea jegyzőnő, 2 kiskorú gyermek anyja. Temetésén a környező községekből is sokan részt vettek.

Soha nem tapasztalt viharos idő volt mindenszentekkor a gyertya égetés idején a községben és a temetőben lévőknek menekülni kellett. Lehetetlen volt a gyertya égetés.

A halálozási arány emelkedő tendenciát mutat. A f. évben már 22 halott volt mert egyre több a daganatos /rákos/ beteg így a fiatalon meghaltak száma. Az elhaltaknak fele sem érte el az öregkort.

A szülések száma 11 volt, tovább növekszik az elöregedés. A születések számából következik, hogy évről-évre csökken az iskolai tanulók száma, mely az év folyamán 77 fő volt. Ha levonjuk a Szuhárról bejáró tanulókat, akkor 63 helyi tanuló van. A nevelők létszáma még nem csökkent a tanulók számával arányban, maradt a régi 10 fő. Ezek: Igazgató; Molnár József, Tanárok; Kiss Gyuláné, Hajas Emilné, Halász József, Kun Istvánné, Varga Dóra, Nagy Jánosné, Cseszneg Andrea, Pádár Éva, Pintér Márta angol szakos képesítés nélküli.

Iskolatitkár: Kun Lászlóné

Takarítónő: Kun Gyuláné

Az óvoda is kifogástalanul működik, melynek konyhája ellátja az önkormányzati intézmények dolgozóinak és az öregeknek az étkeztetését.

Ezen intézmény dolgozói: Orosz Józsefné vezető óvónő,
Cseh Ferencné óvónő, Bocsokné Bárnai Mária főzőnő, Ficsor Istvánné dajka, Orosz Tiborné konyhalány

Az orvosi rendelő szinte panaszmentesen látja az feladatát annak ellenére, hogy a házi orvos az önkormányzattal kötött megállapodás alapján vállalkozásban végzi munkáját.

A rendelő vezetője: Dr. Hevesi András Dávid házi orvos

ápolónők: Hajas Istvánné és Hajdu Istvánné

takarító: Hajas Tiborné

1999-ben nagyjelentőségű eseménye Mátramindszentnek a Kárpátok medencéjében lévő Mindszent nevű helyiségek polgármesterei által vezetett küldöttségek 3 napos találkozója. A meghívottak ellátásáról és színvonalas szórakoztatásáról a helyi önkormányzat mintegy 3 millió forint költséggel gondoskodott napi 3-szori étkezéssel. A lakosság arra vállalkozó családjainál voltak elhelyezve a vendégek akik a róluk való gondoskodással nagyon meg voltak elégedve. Az önkormányzat dolgozói a vendégek ellátását jól szervezték és végezték.

A Polgármesteri Hivatal jelenlegi dolgozói a következők: Molnár Gábor polgármester, Bocsok Anna jegyző, Hajdu Nándorné igazgatási, Usák Tiborné pénzügyi /gazdálkodási/ Sipos Istvánné adó ügyintézők, Dóczi Lászlóné adminisztrátor, Bakos Sándorné hivatalsegéd.

Talán az évszázad legnagyobb vízkára érte a községet '99. június 18. és július 18-án, amikor felhőszakadás zúdult le és Medárdtól számítva 40 napos esőzés volt. A laposabb helyeken a vízáradat elöntötte a kerteket és leiszapolta, így a veteményeket /burgonya, zöldségfélék stb/ nem lehetett kiszedni a vastag hordalék alól. A közterületeken lévő árkokból és a patakból az önkormányzat közhasznú munkásokkal takarította ki a hordalékot.

Fontos eseménye a községnek a Temető ut felülkezelése aszfaltréteggel. Ez már igen szükséges volt mert sok volt a kátyu. Így helyreállt a biztonságos közlekedés.

2000.

A volt Tsz.tanyát eladták egy holland vállalkozónak, aki a földeket a tulajdonosoktól bérbe vette és 15 kg/Akorona bért fizet évente. A tejet a lakosság tőle vásárolja.

A taz.tagok üzletrészt az állam mindenkinek kifizette. Több 100-ezer forintot kaptak, de volt aki 1 milliót kapott. Az üzletrészt 2002-ben mindenki egy összegben megkapta.

2004. Felmondott Dr Hevesi András vállalkozó házi orvos és Szentgotthárdra távozott. Helyette jött Dr Filep Eszter, aki Gyese-n van, az orvosi teendőket 3 évig helyet-tesítéssel oldja meg az önkormányzat.

A lakosság régi óhaja szerint megkezdődött a csatornázás. A lakossággal az OTP szerződést kötött, mely szerint az állami támogatáshoz szükséges lakossági hozzájárulást az OTP kifizeti és a lakosság 96 hónap alatt törleszti, havi 1665 Ft befizetéssel.

2005. Elkészült a Rákóczi ut, Kossuth tér, Temető ut csatornázása ezen utak aszfalt burkolattal való ellátása.

Az iskolaépület felújítása és bővítése /tanteremmel és műhellyel/ elkészült. Ezt követően sértődöttség miatt felmondott Molnár József és felesége, mert kinevezése lejárt és az önkormányzat csak 1 évre hosszabbította volna meg. Ideiglenes igazgató Huszár Lászlóné Kakukk Anikó lett,

Véglegesen megszűnt a Tsz működése, területét felosztották a volt tagok között a bevitt földterület arányában. Az irodát bezárták, a felszámolást a tagok megszavazták.

Új plebános került a dorogházi parókiára és Mátramindszent is oda fog tartozni. Visszaállt a régi plebániái működési rend. Eddig Mátranovákról járt helyettes plebános.

2006. X.1. Önkormányzati képviselőválasztás volt, mely zökkenőmentesen zajlott. A polgármester továbbra is Molnár Gábor, a képviselők pedig: Kis Szilveszter polg.mester helyettes, Hajas Istvánné, Kun Istvánné, Hajas Ervin, Horváth János, Kis Krisztián

2007. Befejeződött a község egész területén a szennyvízcsatorna kiépítése és a lakosság nagy része már rá is kötött. Sok hiba volt, többször kellett bontani és újraépíteni, de már működőképes. Az utakat is helyreállították, minden ut aszfalt burkolatot kapott a lakosság legnagyobb megelégedésére.

2007. IV.1. Mátramindszent, Szuha, Dorogháza községek részvételével az 1950. októberben megszüntetett körjegyzőség újra megalakult Dorogháza székhellyel. A körjegyző Bata József szuhai jegyző lett. A községházán csak Usák Tiborné állása szűnt meg, akit nyugdíjaztak. A többi dolgozó a helyén maradt.

2007. VI.29-30. Az önkormányzat megrendezte a X. MINDSZENTI napokat. Az ünnepségsorozat jól sikerült. Az ilyen nevű községek képviseltették magukat. A lakosság szívesen -szállást biztosítva- fogadta a vendégeket. Étkezést önkormányzatunk biztosított.

OLDAL
SZÁM

ÉVSZÁMA

MÁTRAMINDSZENT KÖZSÉG TÖRTÉNELMI ESEMÉNYEINEK
TÁRGYA

1	1241 1242-1243 1549-1586	A község neve: MINDSENT. 30 lakásban 200-250 fő lakott. A tatárjárás idején elpusztult, a lakosság megmaradt része védelemből helyre költözött a keresztlepről dűlőbe. A törökök a második községet is elpusztították
2	1550	MINDSEND néven szerepel az első összeírásban 42 akkori lakosság felszólalása név szerint szerepel A preterendó adók "
3		Vázlat a dűlők, települések, patakok bemutatására
4		Dűlők neve, HRSZ és terület. A község területe 2902 kat. hold
5	1686 1693 1715 1720 1750 1828 1830	A harmadik új települése költöztek, mely ma is létezik 13 lakott jobbágytelek 4 jobbágy malácolt utak önzése 8 " Templom építés 396 lakosra volt a községnek 55 lakóházzal 42 első iskola létesítése
6 6/A	1828	A község felvétele A " egész területet bemutató térkép-vázlat
7	1855	" MINDSZENT néven szerepel Heves megye térképén A jobbágyokra vonatkozó szabályok
8		" - - - kötelezettségek
9		A birtok előjegyének feladatai, adózási stb
10		Törököknek történelmi adók stb
11	1735	Bél hatóság jellemezése a Heves megyei magyarságról
12	1848 1856	Jobbágy felszabadítás Urban törvényszékek felállítás Tagostott földek (telek) kiosztása
13	1868 1923 1942-49	Iskolai oktatás fejlődése 1831-től Tanúkötelezettség bevezetése Tanulók száma 150 főre emelkedett Tanítók neve
14	1924	Régi iskola rajza. Egy tanterem volt Tanulók, első aldozók levéltári fényképei
15	1938	Új iskola épült 2 tanteremmel 60-60 m ² területtel
16	1938 1900 1930 1941 1889-78 1914-18	Iskola otthon kialakítása, mely kultúrház is volt Járóidő lélekszáma 678 fő 98 lakóházzal " " 923 " 203 " " " 1043 " 217 " Köler a járvány, több mint 100 halálos áldozattal T. Klághabroniban 122 harcoltak és 15 hősi halott volt
17	1942	Közséppolitika, birtokviszonyok, bíróválasztás

OLGAL SZÁM	ÉVSZÁM	ESEMÉNYEK IDEJE ÉS TÁRGA
18	1910 1942	Kisgyörgy Kálmán geográfus öngyilkossága Tisztviselők jövedelme, tekintélye
19	1942	Tisztviselők, kereskedők, iparosok, birtokosok neve
20	1942-ig	A közigazgatás dolgozói 1895-től
21	"	" -nak jövedelme, a hivatal jövedelme
22	1941 1942	Hajós János szikkasztása és elbocsátása Főszolgabíró jogelvése, szigorúsága
23	1919 1919 "	Süle József főjegyző elmenekítése, sertésének elkobzása Direktoriórium megalakulása, Román katonák megjelenése Hajós bíró István bíró népszerűsége, orvoslása
24	1942 " "-ig	Foglalkozási és birtokviszonyok, művelődés nérint Közsémbányáknál munkásokkal. 22 bányász van 48 munkás távozott ki Amerikába
25	1942 " "	Szünnap és arató munka mintegy 150 mezőg. munkások Horthy Miklós birtokosa itteni jarnak aratni Béres Solymosy János család, elhalmozottai
26	"	" jövedelme Társai családok jász földjei
27	"	Hagner család birtokviszonyai, állattudós család Jászok család eredete
28	" " "	Közbirtokosságok sorsára Ellátottak, pasztorkok, községi lakás létesítése Csiplet, malomok Közimádalom megvalósítása kudarca
29	1867 1873	Bányászati kérdete "- " bőveléssel, eredményei
30	"	Bányászati szövetkezés eredménye hatása
31	1873	Vasútvonal kiépítése a bányák miatt
32	1942	Községek köztérületek lakóházak
33	"	" rendeztetés, méretei, alaprajza
34	"	Hidak, utak felborolása, méreteik. Utak hossza 5170 méter Fő tér csomópontja rajza
35	1935 1901- 1942-	Egyszerűségi szociális helyzet Dr. Miklós János az elnököltető kőműves Özvegyek Jánosné bába és évek működése János Albertné több alkalommal
36	" " 1936	Cigány családok 6-ól 78-ra szaporodása Fehér Istvánéval és munkádese Tóth Mihály hercegprímás " tervet" megvalósítása a gatyabányánál

OLDAL SZÁM	EVSZÁM	ESEMÉNYE IDEJE ÉS TÁRGYA
37	1942	Kereskedelem üzletek, fuvarházak, tevékenységek, gyermek söralkotása
38	" 1926- 1935 1914-1918	Közrend, katonai ügyek csendőrség működése Gulyás István T. világháborús fogságból hazatérése családjal Hős halottak névsora
39	1943	T. világháború terhei behívók Égőre több értesítés a hős halottakról
40	1944 " " "	Nemzet megsemmisítés 1944. március 19. A zsidók sorsa világszerte és elhurcolásuk Nyeles határon átvétel 1944. okt. 15. 18 éves felüliek elzárása, elhurcolása 1944. nov. 27. Illes Elek úr által
41	1944 1941-1944 " " "	Az oroszok bevonulása 1944. dec. 23-án dé. 4 órakor A községtől behívták katonáknak 163 főt Hős halottak száma 21 fő Elhurcolt zsidók " 11, visszatért 3 fő
42	"	A T. világháborúban részt vettek névsora
43	"	Hős halottak, elhurcoltak névsora Hadifogságban volt 62 fő (SzU-ban 40 fő, Franciaországban 22 fő)
44	1945 1945 I. " II. " IV.	A nemzet megsemmisítést követő építőmunka Földosztás bizottság megalakulása A börtön földjét osztották ki, 215 hold földet 101 hold erdőt Kommista párt és Kisgazda párt megalakultak, és a MADISZ Nemzeti Bizottság megalakulása
45	1945 " XI. 1946 II. " V. " VIII. 1947 VIII. 31. 1948 VI. 14.	Megművelték minden földet, a lejelölt is felmértették Az oroszoknak takarmányt baltáztak, és nekik a lócsók Képviseleválasztás, a Kisgazdak győztek Köztársaság kiküldetésére Tildy Zoltán lett az elnök Községi biz. választás, Hunyó Gábor nyert Új pénz a forint bevezetése Képviseleválasztás, a kommunista párt nyerte Kommunista és Szociális párt egyesült, megalakult a Magyar Dolgozók Pártja
46	1948 " " 1948	AVH-sok tartózkodtak a felüben Hajjas István János elitélése Mészalpáltatás, kötelezettség enyhítése A földnek helyszíni felmérése több hónapos munka volt
47-52	"	Nevelők a földtulajdonosoktól szántó, rét területi adatokkal
53	1948 "	Földművelésügyi minisztérium megalakulása Bolt létesítés az Hájjas & Sándor házában Hájjas & Pócskin vezetésével
54	1945 " 1946 1948 IX. 1. "	Iskolai oktatás fejlődése Kassakországi Mária névelő iskolájának 148 gyerek volt Magyar Hajos és Várfi József jöttek Kovács István igazgató hazatért fogságból. A nevelő létszám 4 fő Az iskola államintézmény Gál Anna tanárnő érkezése

OLDAL-SZÁM	ÉVSZÁM	ESEMÉNY IDEJE ESTÁRGA
55	1949	Ütöröcsapat megalakulása
	1952	Iskolabörtés új szertartással igazgatói nevelői iróddal
	1957	Kovács István és Gal Maria eltávolítás az iskolától
	"	Gyomos Sándor iskolához érkeztet, Kukuska Zoltán Km. igazgatónk
	1960	Timar József feljelentése Kukuska Zoltán ellen, aki lemondott
	"	Gyomos Sándor megbízott igazgató
	1961	Kukuska Zoltán igazgatóvá való kinevezése
	1962	18 felbontott esti táborozaton végezte el a 8 általános iskolát
56	1958	Kasslóavartás az iskolával c. fénykép
57	1962. III. 1	Körmenyi Ferencc az új igazgató's felesége új tanító
	1967	Tanulók száma 10 fővel csökkent, és 8 tanulócsoport lett meg
	"	az iskola teljes felújítása, börtés c. 4 tanterem, 1 műhely, szertár, 2 szilóport
	"	Nevelői lakás 1-ml 3-ra bővítés és nevelőknek 3 telek építés céljára
	1970/71	Tanulók száma 173
	1974	Körmenyi Ferencc nyugdíjazása, Gyomos Sándor az új igazgató
	"	Gimnázium kihegyezett táboroztatás iránti szertartás a tanulók
	1982	Iskolatitkos státust kapott az iskola
58	1949	Képviseletválasztás a Magyar Függetlenségi Front 95. sz. sz. sz.
	" VIII. 10	Kun György bíró lemondott, Tajti Imre lett megvalasztva
	" VIII. 20	Tsz. megalakulása, elnök Hajos b. István
	" " 31	Retfalvi Béla nyugdíjba vonul
	"	Klovách István kirjegyző kinevezése
	1949	Az AVH letartóztatja Hajos Árpád kereskedőt
	1950. I.	Falunillanorítás megkezdése
59	1950	Művelődési ház megalakulása
	" IX. 30	Kirjegyzői dolgozók elhelyezése
	X. 1	Farga József elnök, Timar József elnök, Kiss Gyula adminisztratív
	1950. X. 22	Tanulmányi választások, Tanács és H. tagok nevezése
60	"	Fényképek a tanári dolgozókról és helyi népről
61	1951.	Beszolgáltatás könyv kiadása, beadás rögzítése
	"	Cseplőgyep tulajdonosok, boltok kulakká nyilvánítása
	"	Padlás seprésen előndelése
62	1952	Felújított otthon átadását a kultúrális céljára
	"	Urosi működésének beindítása
	" XI.	Béke út alsó szakaszának kikövezése
	" XII.	Bizottság előndelése a házas területre
	1953. III. 1	Sétalim halálára gyásznap
	" VI.	Tajti Imre tanácselnök járáshoz helyezése Utasi Bertalan ide hely
	" X.	Házhely kiörntése a Tomasi szűrésű kistelek helyen 6 Ft/m.öl
63	1954	Tanácsválasztás. A megvalasztott 25 tanács
64	1955. V. 14	Kiss Gyula adminisztratív lemondott, Toth Maria lett kinevezve
	"	Földterületek, vésztérületek összeírása, arról táblázat
65	1955	A szolgáltatást teljesíteni kell, ok padlásseprés nincs
	"	Kanyó Mihály, plébános elhelyezték, jött Bolcsorszky Dezső
	"	Elhelyezése után jött Máté György
	1956. X. 28	Földadalmi napnyulat. X. 28-án gyűlés. Rendzavarás nem volt

OLDAL-
SZÁM EVSZÁM

ESZEMÉNY IJÉTE ÉS TÁRGYA

66	1956 X. 1957 I. 12	Kepl. János nevezetű osztály A rend helyreállt, Tanyi János lemondott, Kánya b. János lett a tanácselnök
67	1958 XI. 16 1959 XI. 23	Tanácsválasztás. Megválasztott 25 tanácsos és tag megjelölése Intenzív szervezés hatására megalakult a + sz. Művelődési öngye névű
68	1960 " 1962 " " 1963 II. 1	Lakások száma 1193 fő, Csabadok száma 363 Tanácsok " 354 Ház hely kiosztása Torma felső részén Mate György plebanost elhelyezték s jött Forenszky József Cottner Sándor nevezetű Miniszter látogatása 300000 Ft-ot íjert Megkezdődött a kultúrház építése, mert az íjertet teljesítette
69		A felépült kultúrház fenykepe <u>Avatás 1964. XI. 7.</u>
70	1963 II. 23 " 1964 1965 " 1966 " " 1967 II. 18	Tanácsválasztás. Megválasztva 25 tanácsost 895-en szavaztak, ellene 8-an Művelődési és Színház Tsz-ek egyesültek " utcai új nevet kaptak, új házszámokat kaptak Ravatalos épült a temetőben 180000 Ft költséggel 1965 Tűzoltósági épült a tanácsóra mellett 40000 Ft " Iskola bővítés 438000 Ft költséggel " Új járda épült a közepületek között 210000 Ft " Temetőhöz vezető út köbuzkolattal való ellátása 330 fm-en 300000 Ft-ért " Szövetkezeti kórház épült 640000 Ft AFESZ költséggel 1967 II. 18 Tanácsválasztás 926 választóval
71		Az új ravatalos két fenykepe
72	1965	A Kultúrház körüli és környékén parképítés fenykepei
73	" 1968 " " " "	kerítés építés 220000 Ft költséggel Új tanácsóra építése 408000 Ft költséggel 4 szomszéd község Tsz-einek egyesülése 4470 holddal 279 taggal A művelődési, lakások száma: 1278 fő, lakások száma 421 Az iskolában van 5 tanterem, 10 nevelő, 176 tanuló A községben van 276 rádió, 118 tv, 8 szemlyeúti
74	1970	Fenykepek a község főterénél
75	1969 1970 " VII. 1 1971 V. 25 1971 1972	Élelmiszerbolt építés a főtéren 600000 Ft költséggel Béke uti faluok helyére új beton hid épült 240000 Ft költséggel Művelődési és Színház tanácsok összehívása Községi tanácsválasztás 905 választó által 30 tanácsost Községi körház építés köbuzkolattal 868000 Ft költséggel Meghalt Vasskovszky Maria tanítónő
76	1972 " 1973 V. 15 " 1973 XI. 15 " 1975 I. 1 " "	Főter kövezése park diszkontéval tanács előtt 916000 Ft víztársulati díj 154992 Ház hely kialakítás Rakóc úton 8 család részére Tanácsválasztás 937 szavazóval, 17 tanácsost lett megválasztva Órda céljára megvásároltuk a rendőrséget 150000 Ft-ért Felépült a megújult az órda 32 gyerekek, költsége: 1160000 Ft Sportpálya épült színház park mellett 41000 Ft költséggel Szemlye, Színház népesedési statisztika. Lakosság száma: 1169 fő Fontos népesség statisztikai adatok felmérése Nyugdíjasok, járadékosok száma 262 fő
77	1976 "	utcai felmérés adatai; 23 út 10042 fm. A cigányok összehívása: 157 fő lakik 37 lakásban

77	1976 1977 1978.11.	Közművelődési Központ Felzárkózás (tenet) új portalanítása Orvos rendelő építése 1 220 000 Ft költséggel - " - átadása körzeti működésének megkezdése
78	1979 " 1980 " " " 1981	Dr Mihók János körzeti nyugdíjba vonulása helyére leánya Dr Mihók Olga kinevezése (Wrockyuszkine) Órda bővítése 1-ről 2 csoportra, 62 gyermek részére Iskola + tanteremmel szemben 3 börtessel 8 tanteremben működik Béke út felső részén buszváró épült Szolgálatokhoz céljára 50 000 Ft-ért megvásárolta János Jela házat, átadása 130 000 Ft Tenetű bővítése 800 nővel 20 000 Ft-ért
79	" 1982 " " " " " 1983 1984	Szeméttelen kiépítése a TüzEP mellett Szemétszállítás (kuka használat) kötelezővé tétele Buszforduló kiépítése a vasútállomásnál Béke, Hungadi, Petőfi utcák kopássaló réteggel ellátása Kornth ter. patasmenti oldalán új utburkolat épült Rakóczi úton buszváró épült Buszjárat indult salgotarjánba 8 órakor is vora Zöld út közburkolása Telkenként 2000 Ft fixen. kötelezőtől Béke út felső részén szilárd burkolat kiépítése
80	1984. III. 31. 1985- " 1986 1987 1988 " 1989 "	Farga János tanácselnök és Farga Joachim ok titkár nyugdíjazása örökök elkergetése Tanácsnapi és képviselőválasztás Béke út felső részén utburkolás és faliid helyére betonlid épült Zöld úton " " " " " " " " Petőfi út felső részén - mindkét oldalon - új makadám burkolat " " Somos Sándor iskolaigazgató nyugdíjba vonult helyére Halász József került Zöld út felületi lezárása befejeződött Ravatalozó felújítására került sor
81	1990 " " XII. 1	Önkormányzati választás. Polgármester Molnár Géza, képviselő 7 fő Polgármesteri hivatal megkezdte működését szűke részére az iratok és kellesek átadása megtörtént
82	1990 " " " 1991 " " " " 1993 1994 " " "	Halaloz balerát Rakóczi út 35 ház előtt úton Rancsics út aszfaltozása Bóla " " " Közpótlási törvény végrehajtása Nevélő lakás célja az önk. megvásárolta a Béke Jela házat 1200 000 Ft Rakóczi út külső oldali arók burkolása beton lapokkal Iskola céljára az önk. megvásárolta Kis és Pal házat 300 000 Ft-ért Hútkoporsó vásárlás a Ravatalozóhoz 1 tanteremmel bővült az iskola Kéztekés ivóvízhálózat kiépítése 40 000 Ft lakószomszág számára Telefon kocsis megvásárlása 30 000 " " Cigány kisebbségi órda kialakítása a trüszoltáru térben
83	" " "	Önkormányzati képviselő választás. Polgármester Molnár Géza és képvis. 7 fő Közpótlási törvények is a Tör. ben az átadása végrehajtása
84	1995 1996 "	Templom előtti út szilárd burkolattal lett ellátva Hős emlékmű építése a tenetűben a világhétszáz hős halottainak AZ év haláseteinek adatait mintegy a feljegyzés

OLDAL
SZÁM EVSZÁM

ESEMÉNY IDEJE ÉS TÁRGYA

- 85 1896 Összehasonlítható adatok 100 évvel előbbi halálesetekről
1996 A temetői rővortálosi előtti bűrszítatornát onkológus tató építés
" Rendőr kúmb került a körre és szolg. lakást kapott
- 86 1997 Gáz bevezetése 50 000 Ft hozzájárulással
1998 Önkormányzati választás X. 18. Polgármester Kolner Gábor és 7 képviselő
" Meghalt Molnárné Balogh Tímea jegyző
" XI. 1. Soha nem tapasztalt vihar a temetői gyertyaajétést megakadályozta
" A halálozások és születési arány értékelése (22 halott, 11 születés)
- 87 " Dr. Hevesi Andras David háziorvos vállalkozó lett
1999 Kárpát medencei Minobreni női helyiségek kioldottsági it találkoztak
1999 VI. 18. VII. 18. Az útszórakod legmagyobb viharra érte a körrepet felhőszakadás miatt
1999 Temető ut aszfaltozása megtörtént
- 88 2000 Tsz. tanyát holland vállalkozónak eladták, a földet bérbe vette
Minok ut Tsz. tag részére kifizette az állam az üzletösszt
- 2004 Dr. Hevesi Andras vállalkozó háziorvos felmondott, helyette jött
Dr. Filep Eszter "
- " Megkezdődött a csatornázás állami támogatással és lakossági hozzájárulással
2005 Rákóczi ut, Komoly tér Temető csatornázás it ut aszfaltozás elkezdődött
Iskola felújítás és bővítés elkezdődött, Kolner János igazgató felmondott,
ideiglenes helyettes Huszár Szilvéné
új plébános került a dorogházi parókia
" A Tsz működése véglegesen megtörtént, a tagok megszavazták
- 2006 [redacted]
- " X. 1 Önkorm. képviselőválasztás. Polgárm. Kolner Gábor és 7 képviselő
képviselők: Hajos Titkó, Kun Titkó, Kócskó Ervin, Horváth János, és Krisztián
- 2007 Szennyvízcsatorna építés, utak aszfaltburkolása befejeződött
" IV. 1 Könyvtár építés megkezdődött Dorogháza színhelyen
" VI. 29. 30. X. MINŐSÉNT - napok sikeres megrendezése